

VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos

2018 METŲ
VEIKLOS ATASKAITA

TURINYS

ĮVADAS	4
1. KONSULTAVIMO TARNYBOS MISIJA IR VERTYBĖS, STRUKTŪRA	5
2. KONSULTAVIMO TARNYBOS 2018 M. VEIKLOS REZULTATAI	10
2.1. FINANSAI	11
2.2. KLIENTAI	11
2.3. PASLAUGŲ KŪRIMAS IR PALAIKYMAS.....	13
2.4. PASLAUGŲ VIEŠINIMAS IR INFORMACIJOS SKLAIDA	20
2.5. PASLAUGŲ PLĖTOJIMAS VYKDANT PROJEK TINĘ VEIKLĄ	23
3. BENDRADARBIAVIMAS SU LIETUVOS MOKSLO IR INOVACIJŲ SUBJEKTAIS, KAIMO PLĖTROS FORMAVIMO IR ĮGYVENDINIMO INSTITUCIJOMIS	25
4. TARPTAUTINĖ VEIKLA	31
5. DARBUOTOJAI	38
6. INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ PALAIKYMAS IR PLĖTRA	42
7. ŽEMDIRBIŲ KONSULTAVIMO INFRASTRUKTŪROS PALAIKYMAS IR PLĖTRA	44
8. PRIEDAI	46
8.1. KONSULTAVIMO TARNYBOS 2018 M. ATLIKTOS VEIKLOS SUVESTINĖ	47
8.2. NACIONALINIAI PROJEKTAI	48
8.2.1. Projektas „Žemdirbių konsultavimas“	48
8.2.2. Projektas „Ūkių apskaitos duomenų tinklas“ (ŪADT).....	48
8.2.3. Projektas „Žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną ir prognozavimas“ (STEB)	51
8.2.4. Renginys „Lietuvos artojų varžybos ir Kukurūzų diena 2018 m.“	52
8.2.5. Projektas „1000 miško savininkų individualaus konsultavimo jų miškų valdose konkrečios valdos tvarkymo, priežiūros, atkūrimo, apsaugos ir naudojimo klausimais“ (MSIK1)	54
8.2.6. Projektas „Miško savininkų internetiniai nuotoliniai mokymai / seminarai“ (MSNM).....	55
8.3. SU ES PARAMA ĮGYVENDINAMI PROJEKTAI.....	56
8.3.1. Projektas „Žinių kaupimo, perdavimo, žemės ūkio technologijų kūrimo ir jų demonstravimo centras“ (Inovacijų vartai)	56
8.3.2. Projektas „Drėgmės režimo dirvožemyje reguliavimas“ (EIP DRDR).....	58
8.3.3. Projektas „Konkurencingas ūkis“ (EIP Konkurencingas ūkis)	59
8.3.4. Projektas „Lietuvos pieninių ir mėsinių galvijų populiacijos ir avių bandų veislinės vertės ir produktyvumo didinimas taikant inovatyvias biotechnologijas“ (EIP GAVVD)	60
8.3.5. Projektas „Inovatyvios paslaugos „Dirvožemio aerodistanciniai tyrimai ir konsultacijos“ sukūrimas“ (EIP InoDAT).....	61
8.3.6. Projektas „Mitybinių faktorių įtaka melžiamų karvių produkcijos didinimui, produkcijos kokybės gerinimui ir savikainos pokyčiui“ (MITYBA)	63
8.3.7. Projektas „Ekonominių rezultatų gerinimas augalininkystės ūkiuose taikant integruotas augalų apsaugos metodus“ (ERGA)	64

8.3.8. Projektas „Profesinės kvalifikacijos tobulinimas žemės ūkio ir aplinkosaugos srityse“ (Mokymai_1).....	65
8.3.9. Projektas „Informavimo, konsultavimo ir mokymų elektroninių paslaugų vykdančią integraciją augalų apsaugą modernizavimas ir plėtra“ (IKMIS2)	66
8.3.10. Projektas „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“ žemės valdytojams (PPKP)	67
8.3.11. Projektas „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“ miško valdytojams (PPKP MV)	68
8.4. TARPTAUTINIAI PROJEKTAI	69
8.4.1. Projektas „Baltijos sruvų rūgštinimas“ (Baltic Slurry Acidi, BSA).....	69
8.4.2. Projektas „Suasmenintos viešosios paslaugos remti ir įgyvendinti BŽŪP“ (ReCAP)....	71
8.4.3. Projektas „Pažengusių ūkininkų gebėjimų stiprinimas“ (SKIFF).....	73
8.4.4. Projektas „Inovatyvių ūkio konsultavimo įrankių taikymas ir sklaida“ (FAIRshare) ...	74
8.5. KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO 2018 M. ATASKAITA	76
8.6. KONSULTAVIMO TARNYBOS BENDRADARBIAVIMAS	84

ĮVADAS

VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos (toliau – Konsultavimo tarnyba) 2018 m. veikla vykdyta atsižvelgiant į 2018–2021 m. Konsultavimo tarnybos dalininkų patvirtintą strategiją.

Lietuvos žemės ūkis itin priklausomas nuo pasaulinių žemės ūkio reikmių ir tendencijų. Didžioji dalis šalies žemdirbių užaugintos augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos bei pagamintų maisto produktų parduodama bendroje Europos ir pasaulio rinkoje. Norint, kad Lietuvos žemės ūkio produkcija būtų konkurencinga, atitiktų keliamus reikalavimus, reikia dar sparčiau diegti pažangias auginimo technologijas, taikyti naujausius ūkio vadybos metodus ir tokiu būdu siekti aukštesnių gamybos bei ekonominės pažangos rodiklių.

Konsultavimo tarnyba 2018 m. dalyvavo tarptautinėje veikloje, susijusioje su inovacijų žemės ūkyje diegimu, paslaugų plėtojimu ir tobulinimu. Siekiant teikti bendras tarptautinių projektų paraišką, glaudūs ryšiai palaikyti su tarptautinėmis organizacijomis.

Bendraudama ir bendradarbiaudama su klientais, mokslo ir studijų institucijų darbuotojais, žemės ūkio, aplinkos apsaugos, mokesčių ir kitą politiką formuojančių bei kontroliuojančių valstybės institucijų atstovais, atsižvelgdama į rinkos tendencijas, technologijų tobulėjimą, klientams keliamų reikalavimų aktualumą, Konsultavimo tarnyba nuolat atnaujinu, tobulino esamas ir kūrė naujas konsultavimo paslaugas ir produktus. Per 2018 m. žemdirbiams siūlytos ir teiktos augalininkystės, darbų saugos, inžinerijos, ekonomikos, gyvulininkystės, ūkio apskaitos, miškininkystės, mokymo bei nuotolinės paslaugos.

Atsižvelgiant į 2014-2020 m. Lietuvos kaimo plėtros programos priemonių reikalavimus ir galimybes, teiktos verslo planų bei paraiškų rengimo paslaugos žemės ūkio ir kitiems verslo subjektams.

Siekiant optimizuoti paslaugų teikimo laiką ir kokybę didelis dėmesys buvo skiriamas esamų paslaugų atnaujinimui. 2018 m. įgyvendinti duomenų mainai tarp vidinių informacinių sistemų „e-GEBA Gyvulininkystė“ ir „e-GEBA Buhalterija“. Miškininkystės paslaugų krepšelį papildė naujos geodezinės paslaugos. Mokymo paslaugų krepšelyje prioritetine veikla išliko elektroninių paslaugų – nuotolinių mokymo ūkininkams ir specialistams.

Gyvulininkystės ūkiai 2018 m. ir toliau kviešti naudotis Mobilios gyvulininkystės laboratorijos paslaugomis, teikiamomis atvykus į kliento ūkį. Renginiuose pristatytos mobilios laboratorijos teikiamos paslaugos – laboratoriniai gyvulių kraujo, šlapimo ir pieno, pašarų tyrimai.

Žemės ūkio konsultavimo ir mokymo paslaugų srityje konkurencija išaugo. Nauja ūkininkų karta turi didesnę konsultantų, taikančių lanksčius darbo metodus ir kainodarą, pasirinkimą. Klientai kelia aukštesnius reikalavimus ir paslaugų kokybei, ir aptarnavimui. Siekiant pritraukti naujus ir išlaikyti turimus klientus, pardavimai įstaigoje organizuojami taip, kad kuo daugiau klientų sužinotų apie Konsultavimo tarnybos paslaugas, jiems būtų pateikiami individualūs, jų verslui pritaikyti pasiūlymai – naudą kuriančios konsultavimo paslaugos, operatyviai reaguojama į klientų poreikius, užtikrinamas tinkamas klientų aptarnavimo lygis ir grįžtamasis ryšys.

1. KONSULTAVIMO TARNYBOS MISIJA IR VERTYBĖS, STRUKTŪRA

Įstaigos identitetas – kas mes esame (MISIJA)

Esame konsultavimo paslaugų ir mokymų versle. Išnaudodami savo **unikalius gebėjimus** teikti kompleksiškas, įvairiapusiškas, tęstines ir aukštos profesinės kvalifikacijos paslaugas bei dėl tinklinės organizacijos ir modernios infrastruktūros turėdami galimybę veikti visoje Lietuvoje ir būti arti kliento, inovatyviai teikiame **ūkio apskaitos, verslo ekonomikos, aplinkosaugos, darbų saugos**, žemės ir miškų ūkio sektoriams reikalingas **technologinių (specializuotų) konsultacijų** (augalininkystės, gyvulininkystės, miškininkystės) ir **mokymų** paslaugas **fiziniais ir juridiniams asmenims, užsiimantiems žemės ūkio veikla, miško savininkams, labai mažoms ir mažoms įmonėms** (visų pirma veikiančioms kaimo vietovėse).

Tai darydami siekiame didinti visų ūkių konkurencingumą, vystyti subalansuotą, stabilų žemės ūkį, miškininkystę ir darnią kaimo plėtrą.

Įgyvendinsime įstaigos misiją (VERTYBĖS)

Išlaikydami **profesionalumo vertybę**, kuria vadovaujantis kiekvieno mūsų darbuotojo kompetencija orientuota į klientus, jų poreikius ir veiklos rezultatų maksimizavimą, visada siekiant teikti aukščiausios kokybės paslaugas ir priimti sprendimus, viršijančius ir klientų lūkesčius, ir konkurentų galimybes.

Išlaikydami esamą **nešališkumo vertybę**, kai profesionaliai išanalizavę galimus alternatyvius sprendimus, pasiūlome klientui pasirinkti jam optimaliausią sprendimo variantą, nesiekdami asmeninės naudos ir / ar trečiųjų šalių organizacijų interesų tenkinimo.

Misiją įgyvendinsime toliau vystydami įstaigos vertybes atsakingai, laiku ir iki galo atlikdami priiimtą užduotį bei įsipareigojimus klientams (**atsakomybė**), nuolat ieškodami naujovių, analizuodami ir modeliuodami novatorišką požiūrį į atliekamas paslaugas, siekdami didesnio klientų konkurencingumo (**inovatyvumas**), greitai ir rezultatyviai reaguodami į pokyčius, optimaliai išnaudodami finansinius, darbo laiko ir kitus išteklius (**efektyvumas**), vystydami pagarba, pasitikėjimu ir profesine etika grįstą komandinį darbą (**bendradarbiavimas**), pripažindami įstaigos interesų pirmenybę (**lojalumas**) ir iniciatyvų prisidėjimą prie savo organizacijos tikslų siekimo (įsitraukimas).

Vystome atsakingos darbdavystės, socialinių iniciatyvų organizacijos viduje ir už jos ribų (**saugumas ir socialinė atsakomybė**) vertybes, atsisakydami **individualių interesų vyravimo prieš kliento, LŽŪKT ar darbinės komandos interesus**.

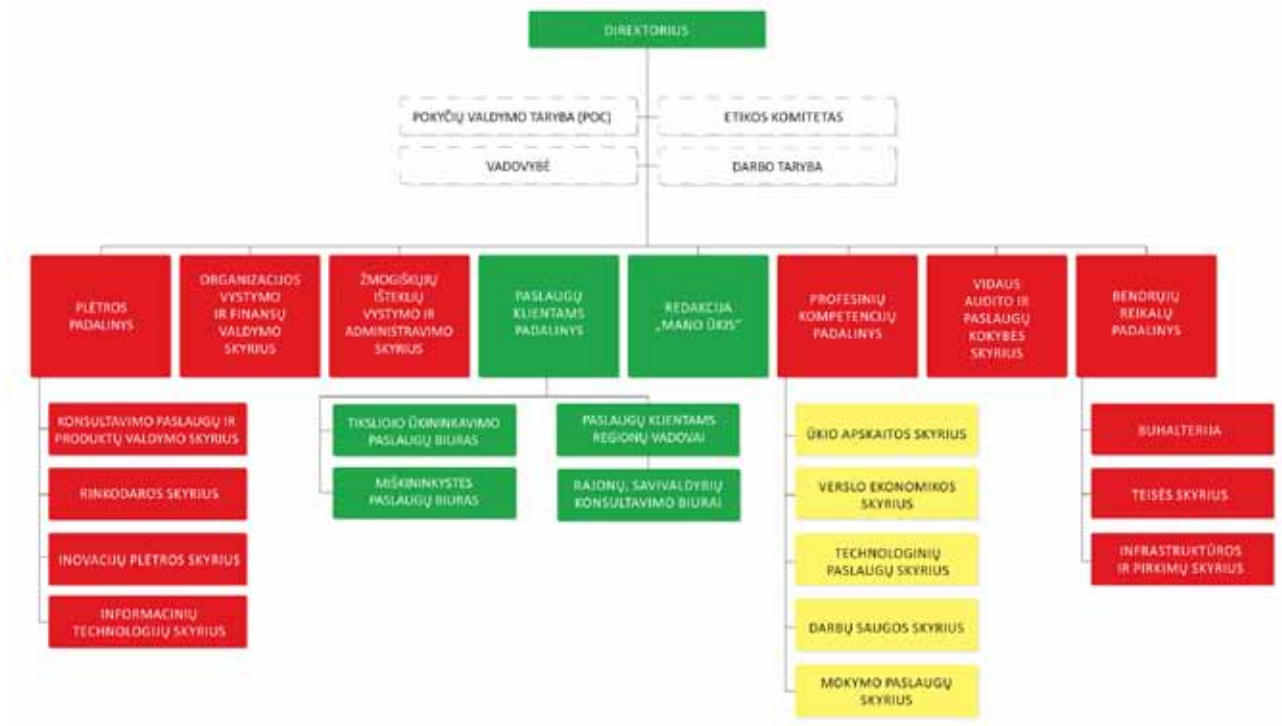
Struktūra

Atsižvelgiant į įstaigos misiją, suformuota įstaigos valdymo ir funkcinė struktūra (1 pav.). Pagrindinis dėmesys struktūroje skiriamas paslaugų plėtros, pardavimų, konsultavimo paslaugų teikimo, kokybės ir vidinių paslaugų funkcijų įgyvendinimui. Pagal šias kryptis suformuoti Konsultavimo tarnybos padaliniai, skyriai.

Plėtra. Esame dėl klientų, tad labai didelį dėmesį skyrėme plėtrai, t. y. naujų produktų (paslaugų) kūrimui, inovatyvių technologijų paieškoms rinkoje, esančių konsultavimo paslaugų atnaujinimui. Itin svarbi darbuotojų, jų kompetencijų, darbo įrankių, darbo organizavimo tobulinimas ir plėtra. Šias funkcijas vykdo Plėtros padalinys.

Pardavimai. Kita svarbi sritis – rūpintis klientų poreikiais, tai yra pristatyti paslaugas vartotojui ir jas parduoti. Toliau tobulinome pardavimo sistemą, išgryninome atsakomybes ir funkcijas. Šias funkcijas vykdo Paslaugų klientams padalinys.

Profesinės kompetencijos. Labai svarbu ne tik pasiūlyti paslaugas, bet ir profesionaliai atlikti. Didelis dėmesys buvo skirtas aukščiausios kvalifikacijos specialistų ir konsultantų ugdymui ir paslaugų atlikimo valdymui. Šias funkcijas vykdo Profesinių kompetencijų padalinys.

1 pav. Konsultavimo tarnybos valdymo ir funkcinė struktūra

Vidaus auditas ir paslaugų kokybė. Gyvename intensyvioje konkurencinėje aplinkoje. Mūsų klientas bus patenkintas, jei bus garantuota teikiamų paslaugų kokybė, kurios sieksime ją efektyviai valdydami. Vidaus auditas skirtas Konsultavimo tarnybos vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo ir jos vertinimo atlikimui (įstatymai, tvarkos, taisyklės ir pan.). Vienas iš tikslų – ne rečiau kaip vieną kartą per trejus metus įvertinti, kaip vidaus kontrolė veikia Konsultavimo tarnyboje

Vidinės paslaugos. Užtikrinant sklandžią organizacijos plėtrą, paslaugų pardavimo ir atlikimo funkcijas, būtinas visapusiškas aptarnaujančių – vidines paslaugas teikiančių skyrių įsitraukimas ir prisidėjimas. Šios funkcijos numatytos ir jas vykdė Bendrųjų reikalų padalinys, Organizacijos vystymo ir finansų valdymo bei Žmogiškųjų išteklių vystymo ir administravimo skyriai.

Struktūroje išskiriamos keturios valdymo grupės:

1. *Vadovybė.* Pagrindiniai tikslai: trumpalaikių planų įgyvendinimo valdymas per rezultatų patikrą, išlaikyti organizacijos veiklos kryptį, priimti taktinius-operatyvius sprendimus, inicijuoti pataisomuosius veiksmus, siekti rezultatų.

2. *Pokyčių valdymo taryba (POC).* Tikslai: adaptuoti organizaciją prie besikeičiančios aplinkos, spręsti ir užkirsti kelią sudėtingoms problemoms, palaikyti pusiausvyrą tarp konfliktuojančių sričių, siekti pokyčių. Per 2018 m. įvyko 10 POC susirinkimų.

3. *Etikos komitetas.* Darbo tikslas – pripažinti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias įstaigos vertybes, vertinti Etikos kodekso nuostatų ir normų pažeidimus, kurti ir plėtoti Konsultavimo tarnybos etinės priežiūros sistemą. Etikos komitetas dirba neatlygintinai, savarankiškai ir konfidencialiai.

4. *Darbo taryba.* Pagrindinė funkcija – užtikrinti Konsultavimo tarnybos darbuotojų informavimą, konsultavimąsi su darbdaviu dėl su darbuotojų darbo, socialinių, ekonominių teisių bei interesų įgyvendinimu susijusiais klausimais.

Konsultavimo tarnybos valdymo ir funkcinėje struktūroje kiekviena spalva turi savo reikšmę, t. y. padalinio tikslą ir paskirtį. *Žalia spalva* – tai svarbiausia spalva įstaigoje. Ja pažymėti pelno centrai, kurie atsako už iš savo veiklos gaunamą pelną. Jie atsako ne už uždirbtas pajamas, o už gautą iš savo veiklos pelną.

Raudona spalva – šia spalva žymimi paslaugų arba išlaidų centrai. Kitaip tariant, tai atsakomybės centrai, kurie atsako už patiriamas savo veikloje išlaidas ir už atliekamų darbų kokybę. Šie padaliniai aptarnauja „žaliuosius“ padalinius ir užtikrina pastarųjų tikslų įgyvendinimą.

Geltona spalva žymimas padalinys, kuris parduoda paslaugas pačios įstaigos viduje už savikainą. Tai visi paslaugų teikėjai.

Bendrojo duomenų apsaugos reglamento įgyvendinimas

Siekiant įgyvendinti Europos Sąjungos Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (toliau – BDAR) reikalavimus, paskirtas duomenų apsaugos pareigūnas (toliau – DAP), kuris atsakingas už tinkamą BDAR reikalavimų įgyvendinimą Konsultavimo tarnyboje. Nuo 2018 m. gegužės 24 d. Konsultavimo tarnyboje veikia Duomenų apsaugos klausimų komitetas (toliau – DAKK), kurį sudaro: duomenų apsaugos pareigūnas (pirmininkas), Teisės skyriaus vadovas, Informacinių technologijų skyriaus vadovas, informacinių sistemų saugos įgaliotinis, Vidaus audito ir paslaugų kokybės skyriaus vadovas. Pagrindinė DAKK narių funkcija – pagal kompetenciją teiki ekspertines konsultacijas DAP ir direktoriui asmens duomenų apsaugos ir privatumo klausimais. Atsižvelgiant į tai, kad Konsultavimo tarnybos struktūriniai padaliniai yra išsidėstę visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, patvirtinta Konsultavimo tarnybos funkcinė privatumo valdymo struktūra, kuria padalinių, skyrių, biurų vadovai paskirti atlikti atstovų funkcijas (privatumo srityje). Šiomis funkcijomis jie įpareigoti:

- užtikrinti, kad Konsultavimo tarnyboje patvirtinti privatumo - duomenų apsaugos dokumentai ir DAP nurodymai būtų įgyvendinti atitinkamo padalinio, skyriaus, biuro veikloje ir būtų laikomasi nustatytų reikalavimų;
- konsultuojantis su DAP, atlikti faktinį poveikio duomenų apsaugai vertinimą ir prižiūrėti priemonių rizikų mažinimui efektyvumą;
- informuoti DAP apie reikalingus duomenų tvarkymo įrašų registro pakeitimus;
- vykdyti DAP nurodymus, rekomendacijas, pasiūlymus.

Siekiant užtikrinti Konsultavimo tarnybos atitiktį BDAR reikalavimams, 2018 m. birželio 4 d. direktoriaus įsakymu patvirtintas BDAR atitikties įgyvendinimo veiksmų planas (toliau – Veiksmų planas), kuris apima vidaus dokumentų rengimą, atnaujinimą, klientų sutikimų valdymą, duomenų perkėlimo, trynimo, tikslumo ir saugumo užtikrinimą. Atsižvelgiant į Veiksmų planą, 2018 m. Konsultavimo tarnyboje yra parengtos 5 privatumo politikos:

- Privatumo politika, skelbiama www.lzukt.lt interneto svetainėje, skirta Konsultavimo tarnybos klientams, rangovams / tiekėjams, partneriams ir šio interneto puslapio lankytojams;
- Privatumo politika, skelbiama www.agroakademija.lt interneto svetainėje, skirta šio interneto puslapio lankytojams, www.agroakademija.lt naujienlaiškių gavėjams, straipsnių, publikuojamų šioje interneto svetainėje, autoriams (išskyrus Konsultavimo tarnybos darbuotojus) ir duomenų subjektams, apie kurių veiklą yra rašoma www.agroakademija.lt publikacijose arba / ir pasakojama video reportažuose, nuotraukose;
- Privatumo politika, skelbiama www.ikmis.lt interneto svetainėje, skirta šio interneto puslapio lankytojams, www.ikmis.lt naujienlaiškių gavėjams, straipsnių, publikuojamų šioje interneto svetainėje, autoriams (išskyrus Konsultavimo tarnybos darbuotojus) ir duomenų subjektams, apie kurių veiklą yra rašoma www.ikmis.lt publikacijose arba / ir pasakojama video reportažuose, nuotraukose, taip pat duomenų subjektams, kurie per ikmis platformą registruojasi į Konsultavimo tarnybos mokymus.
- Privatumo politika, skelbiama www.manoukis.lt interneto svetainėje, skirta šio interneto puslapio lankytojams, www.manoukis.lt naujienlaiškių gavėjams, straipsnių, publikuojamų

šioje interneto svetainėje, autoriams (išskyrus Konsultavimo tarnybos darbuotojus) ir duomenų subjektams, apie kurių veiklą yra rašoma www.manoukis.lt publikacijose arba / ir pasakojama video reportažuose, nuotraukose;

- Privatumo politika, skelbiama www.egeba.lt interneto svetainėje, yra skirta šio interneto puslapio lankytojams, www.egeba.lt straipsnių, publikuojamų šioje interneto svetainėje, autoriams (išskyrus Konsultavimo tarnybos darbuotojus) ir duomenų subjektams, apie kurių veiklą yra rašoma www.egeba.lt publikacijose arba / ir pasakojama video reportažuose, nuotraukose, taip pat duomenų subjektams, kurie per www.egeba.lt registruojasi į Konsultavimo tarnybos mokymus.

Pagal BDAR reikalavimus atnaujinta ir suprogramuota klientų sutikimo dėl duomenų gavimo iš trečiųjų šalių forma, organizuotas atnaujintos formos pasirašymas su Konsultavimo tarnybos klientais. Parengti ir suprogramuoti sutikimai dėl rinkodarinių veiksmų atlikimo, organizuotas sutikimų gavimas iš klientų. Atnaujinta darbuotojų sutikimo dėl atvaizdo naudojimo forma, organizuotas sutikimų gavimas. Direktorius įsakymais patvirtintos darbo grupės, kurios pagal kompetenciją konsultuojantis su DAP, atnaujino dalį vidaus dokumentų, kurie reglamentuoja asmens duomenų tvarkymą.

Korupcijos prevencija organizacijoje

Atsižvelgiant į 2018 m. birželio 27 d. priimto Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo Nr. IX-904 5, 8 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 101 straipsniu įstatymo1 nuostatų svarbą, Konsultavimo tarnyba parengė Korupcijos prevencijos programą. Programos tikslai – nustatyti pagrindinius VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos korupcijos principus ir reikalavimus bei jų laikymosi užtikrinimo gaires, kurių įgyvendinimas sudaro prielaidas bei sąlygas Konsultavimo tarnybos mastu įgyvendinti aukščiausius skaidraus verslo vykdymo standartus.

Programos uždaviniai:

- a) sudaryti prielaidas korupcijos priežastims bei sąlygoms atskleisti ir jas šalinti;
- b) stiprinti viešumo ir skaidrumo principų laikymąsi Konsultavimo tarnyboje;
- c) didinti Konsultavimo tarnybos darbuotojų teisinį sąmoningumą ir atsakingumą korupcijos prevencijos srityje;
- d) maksimaliai sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę;
- e) didinti informacijos apie Konsultavimo tarnybos vykdomą veiklą prieinamumą;
- f) didinti klientų, partnerių ir visuomenės pasitikėjimą Konsultavimo tarnybos vykdoma veikla.

2. KONSULTAVIMO TARNYBOS 2018 M. VEIKLOS REZULTATAI

2.1. FINANSAI

Konsultavimo tarnyba 2018 m. savo veiklai vykdyti naudojo visus planuotus finansinius šaltinius, leido lėšas atsakingai bei taupiai, nes realiam lėšų poreikio didėjimui ar mažėjimui įtakos turėjo pokyčiai dėl aplinkoje esančios rizikos, ekonominės šalies situacijos svyravimų ir būtinų įdiegti naujovių. Vienus pokyčius įstaiga numatė ir iš anksto planavo atitinkamus veiksmus bei išlaidas, kiti atsirado netikėtai ir pareikalavo papildomų pastangų ir finansų.

Finansinių šaltinių suvestinė pateikta 1 lentelėje.

1 lentelė. **Konsultavimo tarnybos finansinių šaltinių pasiskirstymas ir palyginimas pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius**

Eil. Nr.	Finansinis šaltinis	2017 m. faktinės lėšos, Eur (be PVM)	2018 m. planuotos lėšos, Eur (be PVM)	2018 m. faktinės lėšos, Eur (be PVM)
1.	Projektas „Žemdirbių konsultavimas“	787 541	726 400	648 852
	Projektas „Ūkio apskaitos duomenų tinklas“ (ŪADT)	507 160	489 160	489 160
	Projektas „Žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną ir prognozavimą“ (STEB)	228 000	215 000	215 000
	Kiti nacionaliniai projektai	15 234	28 640	28 217
2.	2014–2020 m. Kaimo plėtros programos priemonių lėšos – parodomųjų bandymų projektai, kiti projektai	119 867	721 382	1 152 248
3.	Tarptautinių projektų lėšos	82 920	119 934	123 543

2.2. KLIENTAI

Konsultavimo tarnybos paslaugas 2018 m. pirko 9572 unikalūs žemės ūkio ir ne žemės ūkio veiklą vykdančios subjektai, kurie naudojo mokymo, technologines, darbų saugos, miškininkystės, ekonomikos, buhalterinės apskaitos ir ūkio vertinimo programos „e-GEBA“ nuomos paslaugomis. Lyginant su 2017 m., perkusių paslaugas klientų skaičius padidėjo 4,52 procentais.

Konsultavimo tarnyba teikia ir sutartines, ir nesutartines paslaugas. 2018 m. 68 proc. klientų naudojo paslaugomis (dažniausiai mokymų, technologines) nesudarę sutarčių.

Siekiant su klientais plėtoti ilgalaikius santykius, kiekvienais metais sudaromos arba peržiūrimos paslaugų teikimo sutartys. 2018 m. paslaugų teikimo sutartis pratęsė 93 proc. klientų, kurie paslaugomis naudojo ne vienerius metus. Prarastų klientų, kurie nepratęsė sutartis, yra 7 procentai.

Konsultavimo tarnyba atidžiai nagrinėja kiekvieno kliento, nutraukusio ilgalaikį bendradarbiavimą su įstaiga, priežastis ir kasmet numato prevencines priemones (detalus priežasčių nagrinėjimas su biurų vadovais ir konsultantais, klientų apklausa, paslaugų kainodaros pokyčiai, skolų administravimo pokyčiai ir kt.) šiems praradimams mažinti.

Konsultavimo tarnybos tikslas – pateikti klientams jų poreikius atitinkančias, kompleksines, ūkio veiklos rezultatus lemiančias paslaugas. Klientų apklausos duomenimis, bendradarbiavimu su Konsultavimo tarnyba labiau patenkinti tie klientai, kurie įsitikina teikiamų paslaugų (dviejų ir daugiau) nauda. 2018 m. kompleksines paslaugas (dvi ir daugiau) pirko 4692 klientai.

2018 m. įvairių projektų veikloje dalyvavo 6187 unikalūs klientai. Taigi per metus su Konsultavi-

mo tarnyba bendradarbiavo ir naudojosi teikiamomis komercinėmis ir projektų veiklos paslaugomis 11250 unikalūs klientai.

Klientų apklausų apžvalga

Konsultavimo tarnybai labai svarbu atpažinti klientų poreikius ir juos adaptuoti tobulinant paslaugas bei aptarnavimo kokybę. Šiuo tikslu jau ketvirtus metus iš eilės vykdomas Klientų pasitenkinimo paslaugomis tyrimas.

Klientų pasitenkinimo tyrimas vykdytas 2018 m. lapkričio–gruodžio mėnesiais. Apklausa atlikta tik elektroniniu būdu, kadangi gegužės mėnesį įsigaliojus BDAR reikalavimams, sumažėjo galimybė klientų duomenis naudoti rinkodaros tikslais. Apklausoje naudotą klausimyną sudarė 20 klausimų, į kuriuos atsakė 429 respondentai iš visos šalies rajonų.

Vertinant keturių metų analogiško tyrimo rezultatus, galima pasidžiaugti, kad Konsultavimo tarnybos klientų pasitenkinimo lygis paslaugomis ir aptarnavimu padidėjo 0,54 balo, 2015 m. jis buvo 8,59, tuo tarpu 2018 m. – 9,13. Kitaip tariant, konsultantų įgūdžiai aptarnaujant klientus, aiškinantis jų poreikius, sprendžiant ūkio problemas pasitelkiant Konsultavimo tarnybos paslaugas – gerėja. Itin svarbus vertinimo padidėjimas pastebimas vertinant konsultantų gebėjimą atsakyti į visus rūpimus klausimus, operatyvumą.

Atliktas tyrimas taip pat atskleidė, kad net 96,27 proc. respondentų yra lojalūs – ketina naudotis mūsų paslaugomis ateityje (1,71 proc. daugiau nei 2017 m.), o iš jų net 91,61 proc. (3,61 proc. daugiau nei 2017 m.) yra linkę rekomenduoti paslaugas kitiems ūkininkams.

Ne mažiau svarbūs yra ir respondentų komentarai, kuriuose pateikiami įvairūs pasiūlymai, išreiškiami poreikiai, įvardintos bendradarbiaujant kilusios problemos, išskiriami itin palankiai vertinami konsultantai. Šios apklausos metu surinkti duomenys yra svarbūs tobulinant klientų aptarnavimo procesus ir kultūrą, kuriant ir tobulinant paslaugas bei vidinius Konsultavimo tarnybos procesus.

Konsultavimo tarnyba atliko 2018 m. įgyvendinto Žemdirbių konsultavimo projekto ūkininkų ir kitų asmenų, pasinaudojusių konsultavimo paslaugomis, naudos įvertinimo apklausą.

Pagal respondentų atsakymus galima daryti išvadą, kad augalininkystės konsultavimo paslaugos padėjo jiems didinti produkcijos konkurencingumą, siekiant derlingumo ir produkcijos kokybės, optimaliomis sąnaudomis. Respondentų minimi tokie technologiniai elementai kaip sėjomaina, sveika veikla, tarpinių augalų auginimas, sudaro prielaidą mažinti augalų apsaugos priemonių ir trąšų naudojimą, neprarandant augalų ir dirvožemio derlingumo, tuo pačiu įgyvendinant integruotos augalų apsaugos reikalavimus.

Gyvulininkystės konsultavimo paslaugos padėjo klientams didinti produkcijos konkurencingumą, auginant sveikus gyvulius, siekiant produkcijos kokybės, savikainos mažinimo, aplinkosaugos reikalavimų laikymosi tikslų.

Žemės ūkio verslo planavimo ir veiklos teisinių klausimų konsultavimo paslaugos padėjo jiems spręsti finansų ir investicijų valdymo, teisės aktų laikymosi mokestiniais, su darbo teise susijusiais klausimais.

Konsultavimo tarnybos teikiamos paslaugos, kurių turinys atitinka mokslo rekomendacijas, pažangią praktiką ir galiojančių teisės aktų nuostatas, padeda klientams gerinti valdos ekonominę ir aplinkosauginę veiklą ir prisidėti prie ES kaimo plėtros politikos prioritetų įgyvendinimo.

Konsultavimo veikla sukuria pridėtinę vertę ne tik pagalbos gavėjams, bet ir visai visuomenei, kuri vartoja geresnės kokybės maisto produktus, išaugintus su mažesniu pesticidų, trąšų, vaistų kiekiu, gyvena mažiau užterštoje gamtinėje aplinkoje.

2.3. PASLAUGŲ KŪRIMAS IR PALAIKYMAS

Inovatyvumas ir profesionalumas – vienos iš esminių Konsultavimo tarnybos vertybių. Betarpiškai bendraudami ir bendradarbiaudami su mūsų klientais, mokslo ir studijų institucijų darbuotojais, žemės ūkio, aplinkos apsaugos, mokesčių ir kitą politiką formuojančių bei kontroliuojančių valstybės institucijų atstovais, atsižvelgdami į rinkos tendencijas, technologijų tobulėjimą, klientams keliamų reikalavimų aktualumą, nuolat atnaujinome, tobulinome esamas ir kūrėme naujas konsultavimo paslaugas ir produktus.

2018 m. atsižvelgiant į suformuotas atsakomybes ir veiklą, patvirtintą VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos konsultavimo paslaugų ir produktų kūrimo ir valdymo tvarką, sudarytas 2019 m. paslaugų / produktų krepšelis, jo skverbimosi į rinką ir pardavimo apimčių metinis planas. Įgyvendinus 2018 m. paslaugų atnaujinimo planą, sudarytas naujų paslaugų kūrimo ir atnaujinimo planas 2019 m.

Siekiant optimizuoti paslaugų teikimo laiką ir kokybę, 2018 m. didelis dėmesys skirtas esamoms paslaugoms atnaujinti. 2018 m. įgyvendinti duomenų mainai tarp programų modulių „e-GEBA Gyvulininkystė“ ir „e-GEBA Buhalterija“. Tai sumažino darbo laiko sąnaudas teikiant gyvulininkystės paslaugą „Pašaro kiekio skirtingoms gyvulių grupėms apskaičiavimas“.

Atsižvelgiant į paslaugų prieinamumo poreikį, 2018 m. klientams pasiūlyti nuotoliniai priešgaisrinės saugos mokymai pagal „Įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovų ir atsakingų asmenų, kuriems pavesta kontroliuoti objekto priešgaisrinę būklę ir imtis priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti“ programą. Miškininkystės paslaugų krepšelyje papildė naujos geodezinės paslaugos. Mokymo paslaugų krepšelyje prioritetine veikla, kaip ir 2017 m., išliko elektroninių paslaugų – nuotolinių mokymo ūkininkams ir specialistams teikimas (projektas „Informavimo, konsultavimo ir mokymų elektroninės paslaugos vykdant integruotą augalų apsaugą“). Programoje „e-GEBA Augalininkystė“ įdiegta nauja žemėlapių versija, sukurta paslaugos „Tręšimo planas mineralinėmis trąšomis“ ataskaita.

Konsultavimo tarnyba 2018 m. žemdirbiams pasiūlė ir teikė augalininkystės, darbų saugos, inžinerijos, ekonomikos, gyvulininkystės, ūkio apskaitos, miškininkystės, mokymo ir nuotolines paslaugas.

Ūkio apskaitos paslaugos

Teiktų ūkio apskaitos paslaugų kokybės priežiūrą atliko ūkio apskaitos specialistai, taikydami įvairius teikiamos paslaugos kokybės priežiūros metodus: užtikrino konsultantų profesinės kvalifikacijos tobulinimą, turimų žinių patikrą, paslaugų kokybės testavimą nuotoliniu (prisijungus prie programos) ir tiesioginiu (patikra darbo vietoje) būdais. Daugelį metų taikomi šie metodai padeda užtikrinti kokybišką paslaugų teikimą nepriklausomai nuo regiono ar atskiro konsultanto, leidžia išvengti sisteminių klaidų, skatina efektyviau vykdyti tikslinį darbuotojų profesinės kvalifikacijos tobulinimą.

Ūkio apskaita 2018 m. tvarkyta programa „e-GEBA Buhalterija“. Ją sudaro atskiri moduliai, pritaikyti fizinių ir juridinių asmenų, vykdančių ir žemės ūkio, ir ne žemės ūkio veiklą, apskaitai tvarkyti. Siekiant užtikrinti teikiamų apskaitos paslaugų kokybę, programa nuolat tobulinta ir

2 pav. Buhalterinės apskaitos paslaugas teikiančių konsultantų išsidėstymas 2018 m. Lietuvoje

atnaujinta. „e-GEBA Buhalterija“ sritis „Ūkis“ atnaujinta atsižvelgiant į Žemės ūkio ministro 2018 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. 3D-264 patvirtintas naujas „Ūkininkų ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijas“ ir kitus teisės aktų pakeitimus. Pagal pavyzdinį sąskaitų planą parengtas naujas buhalterinių sąskaitų planas, pritaikytas LŽŪKT klientų apskaitai tvarkyti, sukurtos naujos darbinės užduotys, buhalteriniai įrašai, naujos finansinės atskaitomybės ataskaitos. Atsižvelgiant į Verslo apskaitos standartų ir kitus teisės aktų pakeitimus, atnaujinti „e-GEBA Buhalterija - J“ ir „e-GEBA Buhalterija - UAB“ moduliai.

Ūkio apskaitos paslaugas 2018 m. teikė vidutiniškai 168 apskaitos, 36 ekonomikos konsultantai ir 4 Ūkio apskaitos skyriaus specialistai. Ūkio apskaitos ir ekonomikos konsultantų išsidėstymas 2018 m. Lietuvoje pateiktas 2 paveiksle.

2018 m. siūlomų paslaugų sąrašą sudarė:

1. Konsultacijos dėl buhalterinės apskaitos tvarkymo.
2. Buhalterinės apskaitos tvarkymas fiziniams asmenims.
3. Buhalterinės apskaitos tvarkymas juridiniams asmenims.
4. Buhalterinės apskaitos tvarkymas juridiniams asmenims (kitiems subjektams).
5. Buhalterinės apskaitos tvarkymas fiziniams asmenims, vykdančiams ne žemės ūkio veiklą.
6. Buhalterinės apskaitos tvarkymas už praeitą laikotarpį.
7. Nuotolinės apskaitos paslauga kartu su teikiamomis konsultacijomis.
8. Kitos ūkio apskaitos paslaugos: pradinio balanso sudarymas, dokumentų paruošimas PVM susigrąžinti, gaunamų (pirkimų) ir išrašomų (pardavimų) PVM sąskaitų registravimas, gyventojų pajamų mokesčio deklaracijos užpildymas ir pateikimas Valstybinei mokesčių inspekcijai, darbo užmokesčio ir su juo susijusių mokesčių apskaičiavimas, reikiamų deklaracijų užpildymas ir pateikimas Sodrai, buhalterinės apskaitos tvarkymo kokybės patikrinimas ir rekomendacijų pateikimas ir kt.

Ekonomikos paslaugos

Verslo ekonomikos paslaugas 2018 m. teikė 65 konsultantai. Jų kvalifikacijai kelti ir stiprinti 2018 m. suorganizuota 18 mokymų projektų rengimo, jų administravimo, priežiūros, veiklos rezultatų analizės ir kt. temomis. Kaip ir kasmet, didelis dėmesys skirtas teikiamų paslaugų kokybei užtikrinti – Verslo ekonomikos skyriaus specialistai tikrino ir vertino teikiamų paslaugų kokybę, taip pat konsultantų profesines žinias.

2018 m. teiktos tokios verslo ekonomikos paslaugos:

1. Verslo projektų rengimas pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos investicines priemones.
2. Paraiškų pildymas ir verslo planų rengimas kredito įstaigų paskoloms gauti.
3. Ūkių veiklos rezultatų analizė.
4. Ūkio ekonominio gyvybingumo vertinimas (juridiniams asmenims).
5. Konsultavimas verslo ekonomikos, ES paramos įsisavinimo, ūkio veiklos efektyvumo klausimais.
6. ES paramos projektų administravimas:
  - 6.1. pirkimų organizavimas, dokumentų rengimas;
  - 6.2. mokėjimo prašymų rengimas;
  - 6.3. galutinių projekto įgyvendinimo ataskaitų užpildymas;
  - 6.4. užbaigto projekto metinių ataskaitų užpildymas.

Konsultavimo tarnyba 2018 m. siūlė rengti verslo projektus pagal 5 investicinių priemonių 10 veiklos sričių:

1. Priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritys:
  - 1.1. „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“;
  - 1.2. „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“;
  - 1.3. „Parama investicijoms į žemės ūkio ir miškininkystės infrastruktūros plėtrą ir pritaikymą (Parama miškų infrastruktūrai gerinti)“.
2. Priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritys:
  - 2.1. „Parama smulkiesiems ūkiams“;
  - 2.2. „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“;
  - 2.3. „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“;
3. Priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritys:
  - 3.1. „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą (Parama asbestinių stogų dangos keitimui)“.
4. Priemonės „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritys:
  - 4.1. „Investicijos į miškininkystės technologijas“.
5. Priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sritys:
  - 5.1. „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“;
  - 5.2. „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“.

Technologinės paslaugos

Technologines paslaugas apima augalininkystės ir gyvulininkystės veiklos srityse teikiamos paslaugos.

Augalininkystės veiklos sritis

Technologinių paslaugų skyriuje dirbo vidutiniškai 6 kvalifikuoti augalininkystės specialistai, kurie informacija, paslaugų teikimo įrankiais ir metodine medžiaga aprūpino vidutiniškai 43 augalininkystės konsultantus, kurių išsidėstymas 2018 m. Lietuvoje pateiktas 3 paveiksle. Atsižvelgdami į kiekvieno kliento tikslus ir poreikius, analizuodami individualiai kiekvieno ūkio situaciją, konsultantai bei specialistai teikė individualaus kliento poreikius atitinkančias augalininkystės technologines paslaugas, apimančias tokias sritis:

Integruota augalų apsauga:

- pasėlių būklės vertinimas augalų vegetacijos metu;
- naudotų augalų apsaugos produktų apskaitos žurnalo pildymas;
- ligų ir kenkėjų plitimo pasėliuose prognozavimas (duomenys buvo skelbiami portale žemdirbiams www.agroakademija.lt; www.ikmis.lt).

Tausus dirvožemio ir trąšų naudojimas:

- dirvožemio ėminių ėmimas (rankinis, automatizuotas) ir ištyrimas;
- tręšimo planų rengimas (organinėmis trąšomis, mineralinėmis trąšomis, kintama tręšimo norma);
- trąšų naudojimo žurnalų pildymas.

3 pav. Augalininkystės konsultantų išsidėstymas 2018 m. Lietuvoje

Išmokų ūkiui išsaugojimas:

- ūkių atitikties kompleksinės paramos reikalavimams vertinimas;
- dokumentų rengimas (ekologinės gamybos) ūkiui sertifikuoti;
- privalomų žurnalų pildymas pagal priemonės.

Augalininkystės technologinės paslaugos 2018 m. suteiktos 2896 klientams.

Technologinių paslaugų skyriaus augalininkystės specialistai tikrino atliekamų paslaugų kokybę, organizavo ir įgyvendino profesinės kvalifikacijos tobulinimą, vykdė konsultantų žinių patikrą.

Įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 2009/128/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo ir Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymo nuostatas formuoti žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėsenos ir prognozavimo tinklą, 2018 m., augalininkystės specialistai kartu su rajonų biurų konsultantais vykdė Žemės ūkio ministerijos pavestą funkciją – kasmet informuoti žemės ūkio veiklos subjektus, mokslo darbuotojus apie kenksmingųjų organizmų pasireiškimą ūkių pasėliuose. Stebėjimų rezultatai viešai skelbti www.ikmis.lt portale (žr. 4 pav.). Žemės ūkio ministerija šiuos duomenis naudojo šalies žemės ūkio ir kaimo plėtros politikai formuoti, taip pat teikė Europos Komisijai, kaip to reikalauja ES teisės aktai. Žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėsenos ir prognozavimo veikla bus tęsiama.

Gyvulininkystės veiklos sritis

Pagal Lietuvos statistikos departamento išankstinius duomenis 2018 m. žemės ūkio bendrosios produkcijos pagaminta už 2,18 mlrd. Eur, arba 9,5 proc. mažiau nei 2017 metais. Gyvulininkystės produkcijos vertė smuktelėjo 3 proc., tam įtakos turėjo 3,3 proc. sumažėjusios gyvulininkystės produkcijos supirkimo kainos, iš jų labiausiai mažėjo kiaulių (12,2 proc.), kiaušinių (7,9 proc.) ir pieno (4,2 proc.) supirkimo kainos. Tačiau gyvulininkystės produkcijos apimtis nežymiai paaugo – 0,3 proc., nes daugiau surinkta kiaušinių (18,4 proc.), užauginta kiaulių (3,1 proc.) ir galvijų (0,5 proc.). Tokie rinkos pokyčiai turėjo įtakos ir mūsų vykdomai veiklai.

Technologinių paslaugų skyriuje dirbo 6 kvalifikuoti gyvulininkystės specialistai, kurie informacija, paslaugų teikimo įrankiais ir metodine medžiaga aprūpino 9 gyvulininkystės paslaugas teikiančius konsultantus, kurių išsidėstymas Lietuvoje 2018 m. pateikiamas 5 paveiksle. 2018 m. labiausiai specializuotasi pieninėje ir mėsinėje galvijininkystėje. Atsižvelgdami į klientų poreikius, analizuodami individualiai kiekvieno ūkio situaciją, teikėme gyvulininkystės technologines paslaugas.

4 pav. Pasėlių stebėjimų duomenys skelbiami viešai www.ikmis.lt

5 pav. Gyvulininkystės konsultantų išsidėstymas 2018 m. Lietuvoje

2018 m. teiktos mobilios gyvulininkystės paslaugos klientams jų ūkiuose (žr. 6 pav.). Renginiuose pristatytos mobiliosios laboratorijos teikiamos paslaugos – laboratoriniai gyvulių kraujo, šlapimo ir pieno, pašarų tyrimai. Dėmesys skirtas „e-GEBA Gyvulininkystė“ programoje esančių paslaugų teikimo įrankiams prižiūrėti ir tobulinti: realizuoti pašaro kiekio, reikalingo skirtingoms gyvulių grupėms, duomenų mainai su programa „e-GEBA Buhalterija“.

2018 m. gyvulininkystės paslaugų ir konsultacijų suteikta 954 klientams. Lyginant su 2017 m., 72 klientais daugiau.

Pagrindinės teiktos paslaugos 2018 metais:

- gyvulių bandos judėjimo tvarkymas;
- gyvulių sveikatingumo įvertinimas;
- ankstyvas veršingumo nustatymas ir reprodukcinų sutrikimų diagnostika;
- konsultacija gyvulininkystės klausimais.

Gyvulininkystės specialistai tikrino atliekamų paslaugų kokybę, organizavo ir įgyvendino profesinės kvalifikacijos tobulinimą, vykdė konsultantų žinių patikrą. Atliko veiklą, numatytą parodomųjų bandymų projekte – „Mitybinių faktorių įtaka melžiamų karvių produkcijos didinimui, produkcijos kokybės gerinimui ir savikainos pokyčiui“. Projekto metu gyvulininkystės specialistai ir konsultantai teikdami paslaugas, vykdydami švietėjišką ir projektinę veiklą, siekė užtikrinti ūkių produktyvumo didinimą, pieno ir mėsos savikainos mažinimą, produkcijos kokybės gerinimą.

Darbu saugos paslaugos

Kiekvienas darbdavys yra atsakingas už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų užtikrinimą ūkyje, todėl darbų saugos funkcijų atlikimas yra privalomas visiems darbdaviams, turintiems nors vieną samdomą darbuotoją. Siekiant iškomunikuoti paslaugos naudą ir formuoti darbdavio sampratą dėl darbų saugos ir priešgaisrinės saugos paslaugų reikalingumo, 2018 m. darbų saugos specialistai didelį dėmesį skyrė bendravimui su klientais.

Darbu saugos ir priešgaisrinės saugos paslaugas teikė 9 darbų saugos specialistai.

2018 m. teikiamų paslaugų sąrašą sudarė:

- darbų saugos paslaugos;
- darbų saugos ir priešgaisrinės saugos paslaugos;
- nelaimingo atsitikimo tyrimas;
- konsultavimas darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais;
- mokymai pagal „Įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovų ir atsakingų asmenų, kuriems pavesta kontroliuoti objekto priešgaisrinę būklę ir imtis priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti“ priešgaisrinės saugos mokymo programą (8 val.);
- konsultavimas priešgaisrinės saugos klausimais.

6 pav. Mobilios gyvulininkystės paslaugos

7 pav. Darbu saugos paslaugas teikiančių specialistų išsidėstymas 2018 m. Lietuvoje

Darbų saugos specialistai vykdė paslaugų teikėjų kokybės patikras, organizavo ir įgyvendino profesinės kvalifikacijos tobulinimą, buvo tikrinamos paslaugos teikėjų žinios.

Bendradarbiaujant su VDI ir Ūkininkų sąjunga, siekiant atkreipti dėmesį dirbant su cheminėmis medžiagomis, žemdirbiams buvo suorganizuotas seminaras „Saugus darbas su pavojingomis medžiagomis“.

Paslaugos teikėjai kvalifikaciją tobulino vidiniuose mokymuose, VDI ir kitų institucijų organizuojamuose seminaruose, dalyvavo konferencijoje „Darbuotojų sauga ir sveikata 2018“.

Miškininkystės paslaugos

Miškininkystės paslaugas 2018 m. teikė vidutiniškai 4 akredituoti miškininkystės specialistai. Akreditavimo sritys patvirtintos vadovaujantis Konsultavimo įstaigų ir konsultantų akreditavimo taisyklėmis (žemės ūkio ministro 2016 m. birželio 1 d. įsakymo Nr. 3D-337 aktualiai redakcija, 1–5 priedai), trys specialistai turi nepriklausomų medienos matuotojų pažymėjimus.

2018 m. miškininkystės paslaugų ir konsultacijų suteikta 140 klientų. Miškininkystės paslaugų krepšelį papildė naujos geodezinės paslaugos.

Klientams buvo siūloma 18 technologinių miškininkystės paslaugų:

- miško valdos matavimas GPS imtuvu;
- valksmų ženklavimas;
- miško valdos apžiūrėjimas ir įvertinimas;
- biržių atrėžimas jaunuolynų ugdymo, retinimo ir einamajam kirtimui;
- miško valdos elektroninis deklavimas;
- miškotvarkos projekto rengimas;
- miško želdinimo ir žėlimo projekto rengimas;
- ribinių linijų pažymėjimas miške;
- pagrindinio naudojimo biržės atrėžimas;
- biržės tūrio įvertinimas;
- privataus miško priežiūra;
- paraiškos pagal KPP priemonę užpildymas;
- konsultacijos miškininkystės klausimais;
- žemės sklypų kadastriniai (geodeziniai) matavimai;
- topografinė nuotrauka (planas);
- inžinerinių tinklų geodezinė nuotrauka;
- pastatų išpildomoji (geodezinė-kontrolinė) nuotrauka;
- žemės sklypo naudojimosi tvarkos tarp bendraturčių plano parengimas.

Miškininkystės paslaugas atliktos naudojantis naujausiomis technologijomis ir programomis. Miškotvarkos, želdymo ir žėlimo projektams sudaryti, biržėms rėžti naudoti GPS imtuvai. GPS prietaisais tiksliai nustatytos valdų ir jose esančių sklypų ribos. Dėl pamatuotų plotų tikslaus braižymo ir išsamios vizualizacijos naudota *ArcMap* programa, kuria tiksliai suskaičiuojami gauti duomenys ir pagal kliento poreikius atliekama reikiama analizė. Biržių tūriui įvertinti naudotos tikslios elektroninės matavimo žerglės ir tikslūs elektroniniai aukštimačiai, sumažinantys skaičiavimo paklaidą ir leidžiantys tiksliau įvertinti kertamą tūrį. Žemės sklypų kadastriniai matavimai atlikti visoje Lietuvoje, darbams naudota tiksli GNSS įranga, elektroninis tacheometras.

Miškininkystės specialistai ne tik teikė paslaugas klientams, bet ir vykdė 2 LR Aplinkos ministerijos projektus – „Nuotoliniai internetiniai mokymai miško savininkams“ ir „1000 miško savininkų individualus konsultavimas jų miško valdose, konkrečios valdos tvarkymo, priežiūros, atkūrimo, apsaugos ir naudojimo klausimais“.

Mokymų paslaugos

Mokymų centre „Agroakademija“ įrengtose kompiuterinėse, mokymosi ir gyvulininkystės klase, konferencijų salėje, svečių namuose su poilsio zona, 2018 m. specialistams ir konsultantams organizuoti kvalifikacijos tobulinimo kursai, taip pat konferencijos, susitikimai, posėdžiai, komerciniai kursai ir kiti renginiai.

2 lentelė. Renginių skaičius mokymo centre „Agroakademija“ 2017–2018 m.

Renginio tipas	Renginių skaičius, 2017 m. vnt.	Renginių skaičius, 2018 m. vnt.
Kvalifikacijos tobulinimo kursai specialistams ir konsultantams	77	57
Vidiniai (susirinkimai, posėdžiai, darbo grupių susirinkimai, projektų partnerių ir pan.)	117	143
Bendradarbiavimas (susitikimai su įvairių institucijų atstovais, su Lietuvos ir užsienio partneriais ir pan.)	49	56
Komerciniai renginiai (kursai, konferencijos, posėdžiai)	12	19
Renginiai pagal vykdomus projektus	-	18
Iš viso	255	293

Iš vykusių kvalifikacijos tobulinimo ir komercinių mokymų svarbu išskirti tiek mokymų centre „Agroakademija“, tiek rajonų biuruose organizuotus mokymus žemdirbiams. Suorganizuota 200 komercinių kursų, kuriuose dalyvavo 3736 dalyviai. Jie mokėsi pagal mokymo programas, skirtas augalų apsaugos naudotojams ir platintojams:

- Augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų mokymo programa, kodas 296162003, trukmė 16 akademinė val.
- Augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų kvalifikacijos tobulinimo mokymo programa, kodas 296162067, trukmė 8 akademinės val.
- Augalų apsaugos produktų platintojų mokymo programa, kodas 396162009, trukmė 14 akademinė val.
- Augalų apsaugos produktų platintojų kvalifikacijos tobulinimo mokymo programa, kodas 396162010, trukmė 6 akademinės val.

2018 m. ir toliau sėkmingai veikė sukurta nuotolinių mokymų sistema (www.ikmis.lt), kuria pasinaudojo 888 ūkininkai ir konsultantai. Jie išklausė mokymus pagal 11 sistemoje esančių mokymo programų pasirinkę elektroninių mokymų vaizdo įrašo peržiūros bei elektroninių mokymų realiu laiku būdus, išlaikė žinių įvertinimo testus ir gavo kvalifikacijos pažymėjimus. Taip pat elektroninių mokymų realiu laiku būdu buvo suorganizuoti 6 mokymai ir seminarai 186 miško savininkams.

Iš viso per 2018 m. kursus išklausė ir žinių įgijo 4493 kursų dalyviai – ūkininkai, kuriems išduoti 389 kvalifikacijos tobulinimo ir 4104 Augalų apsaugos kursų baigimo pažymėjimai.

Kursuose lektoriavo kvalifikuoti ir akredituoti specialistai ir konsultantai. Per 2018 m. dėl konsultantų ir specialistų bei įstaigos akreditacijos pratęsimo / suteikimo VšĮ „Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūrai“ pateiktos 5 paraiškos, pagal kurias akreditacija pratęsta / suteikta 89 specialistams ir konsultantams pagal 5.1–5.6 konsultavimo sritis. 2018 m. dirbo 270 specialistų ir konsultantų, akredituotų pagal 5.1–5.6 konsultavimo sritis.

Nuotolinės paslaugos

Konsultavimo tarnyboje teikiamos nuotolinės ūkio valdymo paslaugos, kuriomis klientai gali pasinaudoti išsinuomojė programomis „e-GEBA Gyvulininkystė“, „e-GEBA Augalininkystė“ ir „e-GEBA

Buhalterija“. Naudodamiesi šiomis paslaugomis, klientai jiems patogiu laiku prisijungę prie programos gali susivesti ūkio duomenis, juos matyti, planuoti darbus, analizuoti rezultatus, kurti ataskaitas ir žurnalus.

2.4. PASLAUGŲ VIEŠINIMAS IR INFORMACIJOS SKLAIDA

Konsultavimo tarnybai 2018 m. buvo išskirtiniai, kadangi šventas įstaigos 25-erių metų veiklos jubiliejus. Atsižvelgiant į šią progą, dėta daugiau pastangų, siekiant didinti įstaigos ir jos prekės ženkle, teikiamų paslaugų žinomumą, stiprinti įvaizdį pasitelkiant įprastas ir išskirtines rinkodaros priemones.

Nacionaliniai renginiai (kitų organizatorių)

Siekiant būti žinomam rinkoje ir būti arčiau esamo / potencialaus kliento, būtina surasti geriausią būdą, leidžiantį užmegzti asmeninį, betarpišką kontaktą. Tai padaryti lengviausia parodose, renginiuose, kur galima neformaliai aptarti Konsultavimo tarnybos teikiamas paslaugas ir veiklą.

2018 m. dalyvauta tarptautinėje parodoje „Ką pasėsi...2018“, kuri kiekvienais metais sulaukia vis daugiau lankytojų. Konsultavimo tarnyba dalyvaudama parodoje pasirinko kitokią koncepciją, savo ekspoziciją įkūrė ne paviljone, kaip įprastai, o technika prekiaujančių įmonių kaimynystėje – lauko aikštelėje. Įstaigos specialistai parodos lankytojams pristatė tiksliojo ūkininkavimo sprendimus ūkiui, mobilias gyvulininkystės, ūkio apskaitos ir ekonomines, darbų saugos paslaugas, tarptautinį projektą

8 pav. Konsultavimo tarnybos paslaugos pristatytos parodų metu

„Baltijos sрутų rūgštlinimas“. Konsultavimo tarnybos stendą aplankė daug stambių ir smulkių ūkių šeimininkų, kurie domėjosi konsultavimo paslaugų nauda efektyvinant ūkio veiklą.

Konsultavimo tarnyba, turėdama platų paslaugų krepšelio spektrą, siekė, kad visos paslaugos būtų žinomos atitinkamuose segmentuose, todėl savo miškininkystės paslaugas pristatė kas dvejus metus vykstančioje parodoje „Baltijos miškai 2018“. Paroda skirta ir verslo įmonėms, ieškančioms partnerių, ir miškų savininkams, ieškantiems informacijos bei konsultacijų plėtojant miško valdas.

Gyvulininkystės paslaugos plačiausiai pristatytos šios srities specializuotose parodose arba renginiuose. Gyvulininkystės specialistai Veislinių gyvūnų parodoje, Specializuotoje mėsinių galvijų parodoje, LGVA sąskrydyje demonstravo mobilios gyvulininkystės laboratorijos paslaugas ir konsultavo ūkininkus.

Prisidėta prie nacionalinio konkurso „Metų ūkis 2018“ organizavimo.

Konsultavimo tarnybos organizuoti nacionaliniai renginiai

Konsultavimo tarnyba, siekdama efektyviai paminėti savo veiklos 25-metį, organizavo tarptautinę konferenciją „Ūkių konsultavimo, Inovacijų ir žinių perdavimo iššūkiai žemės ūkio žinių ir informacijos sistemai bei bendrajai žemės ūkio politikai po 2020 m.“. Renginyje pranešimus skaitė Lietuvos, Latvijos, Suomijos, Graikijos žemdirbių konsultavimo organizacijų, mokslo, valstybinių institucijų atstovai. Diskusijose dalyvavo daugiau nei 200 žmonių. 25-mečio konferencija buvo naudinga ne tik patirties pasikeitimo atžvilgiu, ji plačiai aprašyta žemės ūkio srities leidiniuose, tai sustiprino Konsultavimo tarnybos, kaip solidžios, inovatyvios organizacijos, įvaizdį.

Daug pastangų dėta rugsėjo 13 d. (Liepų k., Dotnuvos sen., Kėdainių r.) organizuojant jungtinį renginį Lietuvos artojų varžybos ir Kukurūzų diena 2018. Renginio lankytojai galėjo stebėti geriausių Lietuvos artojų kovas, susipažinti su gamybinio kukurūzų bandymo technologija ir rezultatais, žinių sėmėsi bendraudami su konsultantais ir komercinių įmonių atstovais. Jungtiniame renginyje netrūko nei žinių, nei pramogų, o jo kulminacija galima laikyti Lietuvos rekordo siekimą – buvo dėliojama didžiausio ploto dėlionė, sudaryta iš 100 detalių, kurios vienos dydis – 1 kv. m. Galima pasidžiaugti, kad rekordas buvo pasiektas ir užregistruotas Lietuvos rekordų knygoje.

9 pav. Tarptautinės 25-mečio konferencijos akimirkos

10 pav. Jungtinio renginio Lietuvos artojų varžybos ir Kukurūzų diena 2018 momentai

Ši iniciatyva gražiai įmažino šalies 100-metį ir patraukė visuomenės dėmesį į žemės ūkio sektoriaus dalyvius – konsultantus ir žemdirbius.

Pilietinės iniciatyvos ir bendradarbiavimas

Konsultavimo tarnyba – socialiai atsakinga organizacija. Kiekvienais metais kartu su darbuotojais minimos Lietuvai svarbios datos: vasario 16 d., kovo 11 d., liepos 6 d. ir kitos. 2018 m. šios datos minėtos originaliai, kadangi šventėme šalies 100-metį. Įstaigos darbuotojai liko neabejingi ir šalyje vykstančiai miškasodžio akcijai, organizuotai siekiant atkurti atitinkamas miško teritorijas. Lapkričio 6 d. surengta *Pyragų diena*, kurios pagrindinis tikslas – aukojimas labdarai. Minėto renginio metu Konsultavimo tarnyboje lankėsi Mariaus Čiuželio fondo atstovai, kurie pristatė savo projektus, orientuotus į vyresnio amžiaus visuomenės atstovus. Darbuotojų ir bendruomenės narių suaukoti pinigai skirti minėto fondo labdaringsoms iniciatyvoms.

11 pav. Bendradarbiavimas ir pilietinės iniciatyvos

2018 m. organizacijoje lankėsi įvairaus amžiaus moksleiviai – nuo pradinių iki vyresnių klasių, jiems žaisminga forma pristatytas žemės ūkio sektorius, organizacijos teikiamos paslaugos. Nenutrūko ir bendradarbiavimas su VDU Žemės ūkio akademijos ir LSMU Veterinarijos akademijos bendruomene – Konsultavimo tarnyboje lankėsi ir Lietuvos, ir užsienio studentai. Konsultavimo tarnybos specialistai studentams paskaitas skaitė ir jų mokymosi institucijose. Taip pat organizacijos paslaugos pristatytos mokslo ir mokymo įstaigose vykusių Karjeros dienų renginiuose.

Renginiai rajonuose

Netrūko renginių (seminarų, lauko dienų) ir šalies rajonuose, kur konsultantai tiesiogiai paslaugas pristatė klientams ir potencialiems klientams. Išskirtinumas 2018 m. buvo tai, kad kiekviename biure buvo organizuojami specializuoti susitikimai su rajone veikiančiomis ūkininkams svarbiomis suinteresuotomis šalimis, tokiomis kaip: LŪS, VMVT, VMI, VDI, LR ŽŪR, SODRA, savivaldybių žemės ūkio skyrių, seniūnijų, bankų, kredito unijų atstovais ir kt.

Konsultavimo tarnybos valdomi viešinimo kanalai

Informacija apie Konsultavimo tarnybos veiklą, įstaigos klientus ir kitus žemės ūkio subjektus pasiekė per įstaigos interneto svetaines: www.lzukt.lt, www.agroakademija.lt, www.geba.lt, www.ikmis.lt.

2018 m. pradžioje atnaujintas portalas www.agroakademija.lt. Jame visus metus skelbta įvairių sričių žemės ūkio informacija, parengta pasitelkiant Konsultavimo tarnybos specialistų ir konsultantų, bendradarbiaujančių mokslo institucijų darbuotojų patirtį rašant ir skelbiant technologinius, informacinius ir reklaminius straipsnius (per metus – 529 vnt.) ir rengiant videoreportažus (60 vnt.).

Minėtais metais iš pagrindų atnaujinta interneto svetainė www.lzukt.lt, pagrindinis šio sprendimo tikslas – supaprastinti informacijos pateikimą apie paslaugas, palengvinti kontaktų suradimą. Atsižvelgiant į šiuolaikinio vartotojo poreikius, atnaujintas ir patobulintas svetainės dizainas, pasirenkant šiuolaikišką, tačiau žemės ūkio sektoriui atpažįstamą vaizdavimą. Interneto puslapyje nuolat skelbta informacija apie įstaigos veiklą, įvykusius renginius, žemdirbiams aktualias naujienas bei pokyčius, prisidedant prie įstaigos įvaizdžio formavimo (per metus paskelbta 214 vnt.).

Konsultavimo tarnybos rinkodaros tikslais 2018 m. intensyviau naudoti socialiniai tinklai ir google paieškos sistemos įrankiai. Įstaiga valdo trejų tinklų paskyras – Facebook.com (3,3 tūkst. sekėjų), Instagram (600 sekėjų), Youtube.com (740 sekėjų).

Redakcija „Mano ūkis“ 2018 m. išleido 12 žurnalo „Mano ūkis“ numerių, 6 žurnalo „VETinfo“ numerius. Taip pat plėtojo agroverslo naujienų portalą www.manoukis.lt.

Konsultavimo tarnybos specialistai atnaujino įstaigos teikiamų paslaugų katalogą. Leidinyje pristatytos augalininkystės, gyvulininkystės, ūkio apskaitos, verslo ekonomikos, darbų saugos ir priešgaisrinės saugos, miškininkystės, elektroninės paslaugos, mokymų centras „Agroakademija“.

2.5. PASLAUGŲ PLĖTOJIMAS VYKDANT PROJEKTINĘ VEIKLĄ

Konsultavimo tarnyboje nuolatos vykdomi vietiniai ir tarptautiniai projektai, kurie yra sudėtinė įstaigos veiklos dalis, teikiant konsultavimo paslaugas žemdirbiams. 2018 m. tęsti nacionaliniai, tarptautiniai ir pradėti vykdyti nauji su ES parama įgyvendinti projektai.

Per 2018 m. vykdyta 18 projektų: 6 nacionaliniai, 9 pritraukus ES paramą ir 3 tarptautiniai. Detalus projektų aprašai pateikti 2–4 prieduose.

3 lentelė. Nacionaliniai projektai

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas	Projekto trukmė
Priemonė „Parama žemdirbių konsultavimui“		
1.	„Žemdirbių konsultavimas“	2018-02-06–2018-12-15
Priemonė „Ūkio apskaitos duomenų tinklo veiklos užtikrinimas“		
2.	„Ūkių apskaitos duomenų tinklas“ (ŪADT)	2018-01-01–2018-12-21
Programa „Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros skatinimas“		
3.	„Žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėsenos ir prognozavimas“ (STEB)	2018-01-01–2018-12-31
Parama tarptautinių ir respublikinių žemės ūkio parodų, mugių, konkursų, varžytuvių organizavimui ir dalyvavimui juose		
4.	„Lietuvos artojų varžybos / Kukurūzų diena 2018 m.“	2018-05-31–2018-09-13
Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programa (LR aplinkos ministerija)		
5.	„1000 miško savininkų individualaus konsultavimo jų miškų valdose konkrečios valdos tvarkymo, priežiūros, atkūrimo, apsaugos ir naudojimo klausimais“	2017-05-30–2019-05-30
6.	„Miško savininkų nuotoliniai internetiniai mokymai / seminarai“	2017-09-08–2018-09-08

4 lentelė. Su ES parama įgyvendinami projektai

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas	Projekto trukmė
Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sritis „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“		
1.	„Žinių kaupimo, perdavimo, žemės ūkio technologijų kūrimo ir jų demonstravimo centras“ (Inovacijų vartai)	2016-04-04– 2019-06-30
2.	„Lietuvos pieninių ir mėsinių galvijų populiacijos ir avių bandų veislinės vertės ir produktyvumo didinimas taikant inovatyvias bio technologijas“ (dalyvaujama partnerio teisėmis)	2017-04-03–2020-04-03
3.	„Drėgmės režimo dirvožemyje reguliavimas“ (dalyvaujama partnerio teisėmis)	2016-12-12–2019-12-11
4.	„Konkurencingas ūkis“ (dalyvaujama partnerio teisėmis)	2016-12-12–2019-12-11
5.	„Dirvožemio aerodistanciniai tyrimai ir konsultacijos“	2018-07-04 –2021-01-15
Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos sritis „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veiklai“		
6.	„Mitybinių faktorių įtaka melžiamų karvių produkcijos didinimui, produkcijos kokybės gerinimui ir savikainos pokyčiui“	2017-03-08–2020-02-28
7.	„Ekonominių rezultatų gerinimas augalininkystės ūkiuose taikant Integruotos augalų apsaugos metodus“	2017-03-08–2020-02-28
Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos sritis „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“		
8.	„Profesinės kvalifikacijos tobulinimas žemės ūkio ir aplinkosaugos srityse“	2017-02-15–2019-01-31
Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės 2 prioritetas „Informacinės visuomenės skatinimas“		
9.	„Informavimo, konsultavimo ir mokymų elektroninių paslaugų vykdant integruotą augalų apsaugą modernizavimas ir plėtra“ (IKMIS2)	2017-10-20–2020-10-20

2018 m. vykdyti 3 tarptautiniai projektai.

5 lentelė. Tarptautiniai projektai

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas	Projekto trukmė
1.	„Baltijos sрутų rūgštinimas“ (Baltic Slurry Acidi)	2016-03-01–2019-03-31
2.	„Suasmenintos viešosios paslaugos remti ir įgyvendinti BŽŪP“ (ReCAP)	2016-05-01–2018-11-30
3.	„Pažengusių ūkininkų gebėjimų stiprinimas“ (SKIFF)	2015-09-01–2018-03-01

3. BENDRADARBIAVIMAS SU LIETUVOS MOKSLO IR INOVACIJŲ SUBJEKTAIS, KAIMO PLĖTROS FORMAVIMO IR ĮGYVENDINIMO INSTITUCIJOMIS

Bendradarbiavimas su Lietuvos mokslo ir inovacijų institucijomis.

Inovacijų kūrimas ir sklaida

Konsultavimo tarnyba, siekdama išlikti savo srities lydere, nuolatos bendradarbiauja su Lietuvos mokslo ir inovacijų subjektais. Ji nuolat bendradarbiauja vykdomų tyrimų veikloje, įsipareigoja kartu kurti ir diegti inovatyvias technologijas ūkiuose, užtikrinti inovacijų sklaidą.

Iš viso pagal priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sritį „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ Konsultavimo tarnyba dalyvauja penkiuose projektuose, iš jų trijuose dalyvaujama partnerio teisėmis, o dvejuose yra projekto pareiškėja (žr. 6 lentelę).

6 lentelė. EIP projektų, kuriuose dalyvaujama, sąrašas

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas	Pareiškėjo pavadinimas
1.	„Žinių kaupimo, perdavimo, žemės ūkio technologijų kūrimo ir jų demonstravimo centras „Inovacijų vartai““	VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba
2.	„Drėgmės režimo dirvožemyje reguliavimas“	VšĮ Aleksandro Stulginskio universitetas (ASU)
3.	„Konkurencingas ūkis“	VšĮ Aleksandro Stulginskio universitetas (ASU)
4.	„Lietuvos pieninių ir mėsinių galvijų populiacijos ir avių bandų veislinės vertės ir produktyvumo didinimas taikant inovatyvias biotechnologijas“	VšĮ Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (LSMU)
5.	„Dirvožemio aerodistanciniai tyrimai ir konsultacijos“	VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba

2016 m. gruodžio 19 d. su Nacionaline mokėjimo agentūra pasirašyta Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ paramos sutartis Nr. 35BV-KK-15-1-07868, kuria vadovaujantis skirta parama projektui „Žinių kaupimo, perdavimo, žemės ūkio technologijų kūrimo ir jų demonstravimo centras „Inovacijų vartai“ (toliau – „Inovacijų vartai“) įgyvendinti.

2018 m. pasiekti projekto „Inovacijų vartai“ rezultatai:

- įsigyta ir įdiegta tiksliojo ūkininkavimo paslaugų centro įranga, įkurtas Tiksliojo ūkininkavimo paslaugų ir kompetencijų centras, kuriame bus teikiamos nešališkos naujos tiksliojo ūkininkavimo paslaugos, vykdomi mokymai tiksliojo ūkininkavimo temomis;
- įvykdyti pirkimo konkursai dėl pagalbinio ūkio paskirties pastato ir mokslo paskirties pastato Stoties g. 2A, Akademijos mstl., Kėdainių r. sav., kapitalinio remonto, keičiant paskirtį į kitos paskirties pastatus (technologijų demonstravimo paviljonas; kitos paskirties pastatas-katilinė; lauko inžineriniai tinklai), kapitalinio remonto darbų, tiksliosios žemdirbystės mokomojo stendo įsigijimo;
- įvykdytos pirkimų žodinės ir raštiškos apklausos dėl duomenų bazių valdymo programinės įrangos, diskiniai kaupiklių duomenų saugyklos (2 vnt.) įsigijimo;
- paskelbtas ir vykdomas pirkimo konkursas dėl informacinės sistemos taikomųjų tyrimų rezultatų kaupimo ir paieškos;
- parengtos Mokslo taikomųjų tyrimų ir žinių kūrimo potencialo konsolidavimo metodinės rekomendacijos, išskirtos aktualiausios inovacijų kryptys nacionaliniame ir tarptautiniame lygmenyje;
- remiantis parengtomis Taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sistemos metodinėmis rekomendacijomis, kuriama Taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sistema;

- sukurta ir pritaikyta teoriniams bei praktiniams mokymams tikslojo ūkininkavimo mokymo programa.

Konsultavimo tarnyba partnerės teisėmis kartu su Aleksandro Stulginskio universitetu (toliau – ASU) dalyvauja įgyvendinant du projektus – „Drėgmės režimo dirvožemyje reguliavimas“ ir „Konkurencingas ūkis“.

Remiantis jungtinėmis veiklos sutartimis, kurios su ASU pasirašytos 2015 m. rugpjūčio 3 d., abu projektai prasidėjo 2016 m. gruodį ir pasibaigs 2019 m. pabaigoje (truks 3 metus).

Įgyvendinant projektą „Drėgmės režimo dirvožemyje reguliavimas“, 2018 m. buvo:

- analizuota veikla parodomųjų ūkių laukų baseineliuose, stebint maisto medžiagų išsiplovimą, tvarkymą, lyginant kontrolines ir reguliuojamas drenažo sistemas;
- surinkta išsami 2 projekto metų informacija apie ūkių parodomųjų laukų maisto medžiagų tvarkymą: juose auginamus augalus, jų tręšimą, gautą derlių;
- tirtas demonstraciniuose baseinelių plotų dirvožemiuose esantis mineralinis azotas (N_{min}), jo kitimas įvertinant šlapius (2017 m.) ir sausus (2018 m.) periodus augalų vegetacijos metu;
- pagal dirvožemio tyrimo rezultatus gautą derlių paskaičiuoti demonstraciniuose plotuose augintiems augalams reikalingi maisto medžiagų kiekiai, kurie palyginti su faktiškai panaudotais maisto medžiagų kiekiais, tręšiant augalus. Per dvejus metus sukaupta informacija suteikė žinių apie tinkamo maisto medžiagų planavimo ekonominę naudą ūkiams;
- įvertinta ir reguliuojamo drenažo sistemos ekonominė nauda auginamiems augalams.

Įgyvendinant projektą „Konkurencingas ūkis“, 2018 m. Konsultavimo tarnybos atstovai dalyvavo balandžio ir gruodžio mėnesiais vykusiuose partnerių susitikimuose: VšĮ Aleksandro Stulginskio universiteto mokomajame ūkyje ir Uždarojoje akcinėje bendrovėje „Šilutės veislininkystė, kuriuose aptarta projekto eiga. Susitikimo metu diskutuota apie projekto veiklą ir jos įvykdymo terminus, susidariusius finansinius klausimus bei mokslininkų išvalgas.

Projekto metu EIP grupės nariai nuolat bendradarbiavo, keitėsi informacija, dalinosi patirtimi ir rezultatais seminarų ir diskusijų metu. 2018 m. suorganizuoti 2 seminarai ūkininkams kitiems žemės ūkio subjektams ir viena apskrito stalo diskusija, kurioje apžvelgta galvijininkystės plėtra, tendencijos, pristatyti projekto tarpiniai rezultatai, palyginti skirtingų sėklų želmenų šėrimo rezultatai, įdiegtų technologijų atsiperkamumas. Diskusijos metu pristatyti bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) tikslai, prioritetinės kryptys, supažindinta su Žemės ūkio žinių ir informacijos sistema, taikomųjų inovacijų tyrimų informacine sistema.

Įgyvendinant projektą „Lietuvos pieninių ir mėsinių galvijų populiacijos ir avių bandų veislinės vertės ir produktyvumo didinimas taikant inovatyvias biotechnologijas“ 2018 m. atlikta veikla:

Siekiant projekto įgyvendinimo tikslų, 2018 m. įsigyti 2 mobilieji įrenginiai, kuriais bendradarbiauta su partneriais, komunikuota, viešinta projekto veikla. EIP veiklos grupės narė, Konsultavimo tarnyba, kartu su Lietuvos sveikatos mokslų universitetu, inovatyviais įrankiais atliko ūkių palyginamąją analizę jų ekonominiam efektyvumui įvertinti.

2018 m. liepos 4 d. su Nacionaline mokėjimo agentūra pasirašyta Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ paramos sutartis Nr. 35BV-KK-17-1-03774, pagal kurią skirta parama projektui „Dirvožemio aerodistanciniai tyrimai ir konsultacijos“ įgyvendinti.

Įgyvendinant šį projektą, 2018 m. atlikta veikla:

- išsinuomota specializuota dirvožemio ėminių paėmimo įranga su kompiuteriu, programine įranga ir išoriniu GPS imtuvu;
- įsigytos dirvožemio cheminių ir fizinių savybių nustatymo laboratorinės paslaugos;

- įsigyta termovizorinė kamera su priedais, bepiločių orlaivių eksploatacinės medžiagos (diskai, atminties kortelės, LiPo ir LI-Ion baterijos);
- atlikti projekto įgyvendinimo pasiruošiamieji darbai: partnerių ūkiuose suderinti žemės ūkio naudmenų dirbimo planai, sudaryti orlaivių skrydžių planai, parengtas palankių ir nepalankių orų tipų (slėgio sistemų, oro pernašos ypatumų, paribio sluoksnio stabilumo) meteorologinių sąlygų aprašas;
- pradėtas vykdyti tyrimui atlikti būtinos reikalingos medžiagos rinkimas ir sisteminimas;
- pradėtas vykdyti teritorijų, reprezentuojančių skirtingas Lietuvos teritorijos edafines (dirvodaros ir geomorfologines) sąlygas, aerofotoskenavimas;
- išskirtos palankios ir nepalankios orų tipų (klasės), nustatytos apatinių atmosferos sluoksnių stabilumo (kategorijų) sąlygos;
- pradėti vykdyti aerofotoskenavimo duomenų techninio apdorojimo, sisteminimo, darbai;
- sudaryta žemės ūkio naudmenų paviršiaus be augalijos dangos aerofotovaizdų duomenų bazė, tipizuojamas žemės ūkio naudmenų paviršius pagal aerofotovaizdų spektrinius ypatumus;
- sudarytas dirvos (armens) ėminių formavimo taškų, GIS planas.

Konsultavimo tarnyba EIP projektų metu gautus rezultatus ir patirtį tiesiogiai pritaikys bei naudos konsultuojant žemės ūkio subjektus, konsultantus ir specialistus, išplės mokymo, mokslo žinių ir inovacinės praktikos sklaidą Lietuvos regionuose.

Bendradarbiavimas su Lietuvos kaimo plėtros formavimo ir įgyvendinimo institucijomis

Konsultavimo tarnyba pagal savo kompetencijas prisideda prie kaimo plėtros formavimo ir įgyvendinimo institucijų dalyvaujant kaimo plėtros procesuose, kuriant tvarią ūkininkavimo sistemą. 2018 m. aktyviai įsitraukta kuriant ir įgyvendinant kaimo plėtros procesus.

Sausio mėn. dalyvauta Žemės ūkio ministerijoje vykusiame Žemės ūkio mokslo tarybos posėdyje, kuriam vadovavo žemės ūkio ministras. Vykusiame posėdyje apžvelgta žemės ūkio sektoriaus situacija, svarstyta ir kitas Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai svarbus klausimas – specialistų ir kvalifikuotų darbininkų rengimo žemės ūkiui perspektyvos. Apie kvalifikacijų atitiktį verslo poreikiams, absolventų įsidarbinimo situaciją darbo rinkoje, Švietimo ir mokslo ministerijos viziją dėl specialistų ir kvalifikuotų darbininkų rengimo pasakojo Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro direktoriaus pavaduotoja, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro Studijų politikos ir karjeros analizės skyriaus vadovas ir kiti pranešėjai.

Taip pat dalyvauta ir Žemės ūkio ministerijoje vykusiame Gyvulininkystės, pašarų ir veterinarijos tyrimų priežiūros komisijos narių posėdyje. Jame aptarti įvairių organizacijų siūlymai dėl ministerijos finansuotųjų gyvulininkystės, pašarų ir veterinarijos mokslinių tyrimų ir / ar taikomosios veiklos projektų 2018 ir vėlesniais metais.

IT skyriaus ir Konsultavimo paslaugų ir produktų vadovės kartu su Plėtros padalinio vadovu dalyvavo Žemės ūkio ministerijoje vykusiame pasitarime dėl stichinių, katastrofinių meteorologinių ir hidrologinių reiškinių rodiklių. Susitikimo metu diskutuota apie kriterijų ir rodiklių sistemos sukūrimą, kuria vadovaujantis būtų galima lengviau nustatyti ir, reikalui esant, paskelbti ekstremalią situaciją šalyje. Pasitarime taip pat dalyvavo atstovai iš Aplinkos, Žemės ūkio ministerijų ir Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos.

Vasario mėn. Profesinių kompetencijų padalinio vadovė ir Technologinių paslaugų skyriaus vadovas dalyvavo Valstybinėje augalininkystės tarnyboje vykusioje diskusijoje „Kaip Valstybinė augalininkystės tarnyba atsižvelgia ir pateisina savo klientų, piliečių, visuomenės ir visų suinteresuotų šalių interesus?“.

Kovo mėn. dalyvauta Ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų gamybos tarybos posėdyje. Jame tęstos diskusijos dėl taikytinų sankcijų, nustačius neleistinas ekologinėje gamyboje medžiagas.

Dalyvauta gyvulininkystės, pašarų ir veterinarijos tyrimų priežiūros komisijos posėdyje, kuriai vertintos paraiškos MTTV projektams finansuoti ir žemės ūkio ministerijoje vykusioje apvaliojo stalo diskusijoje dėl ne žemės ūkio verslo pradžios ir plėtros finansavimo iš Europos žemės ūkio kaimo plėtros fondo (EŽŪFKP) kaimo vietovėse 2018 m. sąlygų. Posėdžio metu buvo pateikti LŽŪKT siūlymai dėl 2018 m. kvietime teikti paraiškas nurodytų taikytinų sąlygų ir atrankos kriterijų.

Diskusijos vyko siekiant efektyviai ir veiksmingai 2018 m. įgyvendinti KPP priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ ir „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“.

Balandžio mėn. dalyvauta ŽŪM vykusiame Europos inovacijų partnerystės žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje (EIP) priežiūros komiteto posėdyje. Susitikime pristatyti Europos inovacijų partnerystės veiklos grupių steigimo, jų galimybių studijų rengimo ir vertinimo taisyklių, taikomų nuo 2018 m., projektas bei Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2018 m., projektas. Posėdžio metu vyko diskusija, kurios metu pateikti pastebėjimai ir pasiūlymai.

Konsultavimo tarnybos atstovai dalyvavo LR Seime vykusiame Kaimo reikalų komiteto organizuotoje apskritojo stalo diskusijoje dėl kvalifikuotų žemės ūkio specialistų ir darbininkų žemės ūkyje trūkumo. Diskusijos metu aptartos gyvulininkystės, augalininkystės sektoriaus kvalifikuotų specialistų ir darbininkų, parengtų žemės ūkiui ir kaimui, trūkumo problemos ir jų sprendimo būdai. Diskutuota apie įsidarbinimo žemės ūkio sektoriuje galimybes, svarstytos profesinio mokymo kvalifikacijas įgyjančių žemės ūkio specialistų rengimo, priėmimo mokytis galimybės ir perspektyvos.

Diskusijoje dalyvavo Sveikatos ir mokslo universiteto Veterinarijos akademijos, Aleksandro Stulginskio universiteto, Žemės ūkio rūmų, profesinio rengimo institucijų, žemės ūkio asociacijų, Lietuvos darbo biržos, Švietimo ir mokslo ministerijos atstovai ir Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos atstovas.

Rugsėjo 19 d. Plėtros padalinio vadovas dalyvavo Lietuvos Respublikos Seime vykstančioje Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos konferencijoje, kurioje Ūkio, Socialinės ir darbo, Vidaus reikalų, Žemės ūkio ministerijų, Lietuvos darbdavių konfederacijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Lietuvos laisvosios rinkos instituto ir Vilniaus universiteto atstovai apžvelgė smulkiojo ir vidutinio verslo situaciją, patirtį, plėtros priemones ir kitus aktualius su šiuo verslu susijusius klausimus.

Rugsėjo 27 d. Konsultavimo tarnybos centrinėje būstinėje vyko susitikimas su NMA atstovais, kurio metu diskutuota, kaip pagerinti organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą, laiku ir kokybišką apsikeitimą duomenimis. Kadangi ir mūsų, ir NMA tiksliniai klientai – ūkininkai – drauge siekiame, kad jie galėtų savo ūkius plėtoti be papildomų problemų.

Susitikimo metu aptartos Konsultavimo tarnybos naudojamos informacinės sistemos ir ypatumai, kalbėta buhalterinės apskaitos klausimais, nemažai diskutuota apie kaimo plėtros programos priemones, taisyklių kūrimą, jų įgyvendinimą ir kitą. Tikimasi, kad ateityje tokie susitikimai su NMA atstovais taps tradicija.

Spalio 30 d. Valstybinėje darbo inspekcijoje veikiantis Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūros (EU-OSHA) ryšių punktas, kartu su Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba ir Lietuvos ūkininkų sąjunga Kaune, viešbučio „Europa Royale Kaunas“ konferencijų salėje, organizavo konferenciją žemdirbiams „Saugus darbas su pavojingomis medžiagomis žemės ūkyje“. Ji buvo skirta Europos saugių darbo vietų kampanijai „Efektyvus pavojingų medžiagų valdymas“.

2018 m. dalyvauta Lietuvos Respublikos Seime Kaimo reikalų komiteto rengiamoje konferencijoje „Kooperacijos plėtra žemės ūkyje“. Joje Žemės ūkio ministerijos, Lietuvos kredito unijos, Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto, Vilniaus universiteto, žemės ūkio kooperatyvo „Agrolit“ atstovai skaitė pranešimus ir diskutavo apie kooperacijos perspektyvas Lietuvos žemės ūkyje, pasiekimus ir neišnaudotas galimybes, inovatyvius kooperavimosi ir vertikalios integracijos sprendimus Žaliosios ekonomikos kontekste. Taip pat diskutuota kitais aktualiais kooperacijos plėtros žemės ūkyje klausimais.

4. TARPTAUTINĖ VEIKLA

Konsultavimo tarnyba, įgyvendindama misiją, puoselėdama įmonės vertybes, 2018 m. dalyvavo tarptautinėje veikloje, susijusioje su inovacijų žemės ūkyje diegimu, paslaugų plėtojimu ir tobulinimu. Konsultavimo tarnyba palaiko glaudžius ryšius su tarptautinėmis organizacijomis, todėl siekiant teikti bendras tarptautinių projektų paraiškas, didelis dėmesys skirtas ir šiam klausimui.

Tarptautinės konferencijos, seminarai, parodos

Konsultavimo tarnyba, 2018 m. plėtodama tarptautinę veiklą, bendradarbiavimą su partneriais iš užsienio, teikiamų paslaugų ir vykdomų projektų žinomumą už šalies ribų dalyvavo tarptautiniuose renginiuose – konferencijose, seminaruose, parodose.

Konsultavimo tarnyba, būdama viena iš Europos kaimo konsultantų tarnybų forumo (EUFRAS) narių ir steigėjų, aktyviai dalyvauja šio forumo veikloje.

Vasario 21–22 d. Konsultavimo tarnybos direktorius, Informacinių technologijų skyriaus vadovė, Inovacijų plėtros skyriaus vadovė, Tiksliojo ūkininkavimo paslaugų biuro vadovas dalyvavo EUFRAS (Europos žemės ūkio konsultavimo tarnybų forumo) metinėje asamblėjoje, organizuojamoje Varšuvoje. Susitikimo metu svarstytos naujų forumo narių kandidatūros, renkama nauja EUFRAS taryba. Asamblėjos metu vyko ir konferencija „Iššūkiai, laukiantys žemės ūkio konsultavimo sektoriaus po 2020 m“. Konferencijos metu pranešimus skaitė ir Konsultavimo tarnybos atstovai. Direktorius Europos žemės ūkio konsultantus supažindino su žemės ūkio konsultavimo paslaugų efektyvumo didinimu naudojant įvairias priemones, metodus ir IT technologijas. Informacinių technologijų skyriaus vadovė skaitė pranešimą apie elektronines paslaugas, skirtas ūkininkams, plačiau pristatė informacinę sistemą IKMIS ir kompiuterinę ūkio valdymo programą „e-GEBA“.

Vasario 22 d. Plėtros padalinio vadovas dalyvavo darbo grupės „Inovacijos, skirtos tvariam ir produktyviam žemės ūkiui“ susitikime, vykusiame Briuselyje, Belgijoje. Renginį organizavo Europos kaimo tinklo asamblėja. Tai jau dešimtasios tokio pobūdžio susitikimas, kuriame Europos žemės ūkio specialistai, konsultantai supažindinti su naujomis EIP focus grupėmis, EIP-AGRI metiniais tikslais ir kaip bus jų siekiama.

Vasario 28 d.– kovo 1 d. direktorius dalyvavo AKIS (ES žemės ūkio žinių ir informacijos sistema) kūrėjų ir įgyvendintojų susitikime, organizuojamame Atėnuose, Graikijoje. Susitikimo metu ES žemės ūkio konsultavimo tarnybų atstovai, žemės ūkio politikos formuotojai diskutavo apie dabartinę bendrą ES žemės ūkio žinių ir informacijos sistemos situaciją. Apžvelgtos galimos ateities tendencijos, kaip minėta sistema keisis naujuoju BŽŪP laikotarpiu – 2021–2027 metais. Susitikimo metu pranešimą skaitė ir Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos direktorius, kuris pristatė, kaip Lietuvoje funkcionuoja žemės ūkio žinių ir informacijos sistema, su kokiais iššūkiais susiduriame ir kokie ateities planai. Vienas iš renginio organizatorių lūkesčių buvo, kad diskusijų metu būtų rasta naujų sistemos tobulinimo būdų, padedančių stiprinti ryšius tarp ūkininkų, mokslininkų, žemės ūkio konsultantų ir kitų suinteresuotų šalių.

Kovo 7–9 d. Technologinių paslaugų skyriaus vadovas ir augalininkystės specialistė vyko į Norvegijos bioekonomikos tyrimų instituto organizuojamą konferenciją susipažinti su NORBARAG šalyse atliktais ligų sukėlėjų, kenkėjų ir piktžolių atsparumo pesticidams tyrimais, sužinoti problemas, su kuriomis susiduria šios šalys. Į šį renginį atvyko 76 dalyviai iš Danijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Norvegijos, Suomijos, Švedijos, Vokietijos ir Šveicarijos. Pranešimus apie atsparumo problemas atskirose šalyse ir visame regione skaitė mokslininkai, konsultantai, verslo atstovai. Dalyvavimas šiame renginyje leido supažindinti augalininkystės konsultantus su Šiaurės ir Baltijos šalyse atliktais ligų sukėlėjų, kenkėjų ir piktžolių atsparumo pesticidams tyrimais ir problemomis, su kuriomis susiduria kaimyninės šalys. Taip pat parengti ir papildyti vaizdinę medžiagą, kurią konsultantai naudoja mokymuose, skirtuose augalų apsaugos produktų naudotojams, platintojams.

Balandžio 26–27 d. direktorius ir Plėtros padalinio vadovas dalyvavo tarptautinėje EIP-AGRI konferencijoje „Galimybių suteikimas ūkininkams skaitmeniniame amžiuje: žemės ūkio žinių ir informacijos sistemos vaidmuo“, organizuojamoje Jūrmaloje, Latvijoje. Seminare dalyviai diskutavo, kaip sukurtai ES žemės ūkio žinių ir informacijos sistemai (AKIS) pavyks įveikti iššūkius, atsižvelgiant į prasidedančią skaitmenizavimo revoliuciją, kaip galima padėti žemdirbiams prisitaikyti prie naujovių. Daug dėmesio skirta diskusijoms, kaip skaitmenizavimas gali pakeisti žemės ūkio konsultantų darbą: kokie bus kuriami ir taikomi inovatyvūs konsultavimo darbo metodai / įrankiai ir kt. Renginyje pranešimus skaitė Estijos, Graikijos, Jungtinės Karalystės, Prancūzijos, Suomijos, Ispanijos, Lenkijos, Belgijos, Olandijos, Austrijos, Portugalijos, Italijos, Slovakijos, DG AGRI ir Europos Komisijos atstovai.

Birželio 11–14 d. Konsultavimo tarnybos delegacija lankėsi tarptautinėje žemės ūkio parodoje „DLG – Feldtage“, Vokietijoje, kuri skaičiuoja jau 30-tus metus. Čia kas dvejus metus susirenka augalininkystės ekspertai iš viso pasaulio. Pastebima, kad kiekvieną kartą paroda vis didėja. Šiais metais joje dalyvavo daugiau nei 350 dalyvių.

Parodos organizatoriai, siekdami, kad renginio lankytojai lengviau rastų jiems aktualią informaciją, renginį padalijo į skirtingos tematikos zonas, kuriose jie galėjo pasikonsultuoti su mokslininkais, dalyvauti forumuose, padiskutuoti su įvairius produktus ir paslaugas parduodančių įmonių specialistais. Apsilankymo parodoje metu pastebėta, kad kiekvienoje parodos zonoje, kone kiekviename stende galima pamatyti užrašus su žodžiais – inovacijos, sumanūs / išmanūs sprendimai ateities ūkiams, tikslūs / apgalvotas ūkininkavimas. Visi šie užrašai simbolizuoja, kad bene kiekvieną ūkio gamybos ciklo dalį galima optimizuoti, naudojant IT technologijas.

Parodos metu susipažinta su naujausiais moksliniais tyrimais, atliktais augalininkystės srityje, naujomis kompiuterinėmis programomis ir kompiuterine įranga, mobiliomis aplikacijomis, stebėtas precizinio purškimo, tręšimo demonstravimas. Taip pat daug informacijos gauta apie naujausias tręšimo, dirvožemio drėgmės reguliavimo, azoto emisijos mažinimo technologijas, ekologinės žemdirbystės, augalų apsaugos, sėklininkystės naujoves.

Birželio 11–15 d. Informacinių technologijų skyriaus vadovė dalyvavo „Cebit 2018“ konferencijoje, kurioje susipažino su Europos verslo inovacijomis ir skaitmeninimu, naujausiomis informacinių technologijų tendencijomis.

Birželio 12 d. dalyvauta LSMU Gyvulininkystės institute organizuotoje mokslinėje konferencijoje „Klimato kaitos iššūkiai gyvulininkystėje ir priemonės neigiamų padarinių mažinimui“. Inovacijų plėtros skyriaus vadovė ir Šalčininkų r. biuro augalininkystės konsultantas dalyviams pristatė Konsultavimo tarnybos kartu su partneriais įgyvendinamo projekto „Srutų rūgštinimas Baltijos jūros regione“ veiklą. Konferencijoje pranešimus, susijusius su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu žemės ūkyje, su klimato kaitos poveikiu laukinių gyvūnų populiacijai, apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją iš dirvožemių ir gyvulininkystės, jos mažinimo būdus, skaitė LR Žemės ūkio ministerijos, LSMU Gyvulininkystės instituto, LAMMC Miškų instituto, Aplinkos apsaugos agentūros specialistai.

Birželio 18–20 d. Tiksliojo ūkininkavimo paslaugų biuro vadovas dalyvavo 57-toje EUFRAS konferencijoje, Vengrijoje. Renginio metu pateiktuose pranešimuose išsamiai apžvelgta techninė modernizavimo raida ir akcentuota, kad šiuo metu vyksta robotizacija ir techniniai pasikeitimai žemės

12 pav. Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos delegacija „DLG – Feldtage“ parodoje

ūkyje. Tai reiškia, kad vienas pagrindinių uždavinių žemės ūkio konsultantams – gebėjimų ugdymas dirbant su IT technologijomis. Antrąją konferencijos dieną dalyvauta išvykoje į ūkius. Tema – „Smart farming“. Lankytasi įvairiuose ūkiuose: sėklų ruošimo įmonėje, pomidorų auginimo ūkyje, sūrių gamybos ūkyje ir kt. Dalyvavimo konferencijoje metu pasisemta žinių apie Vengrijos konsultavimo sistemą, jų konsultantų ugdymą ir sertifikavimą, aplankyti ūkiai, kuriuose taikyti naujausi „Smart farming“ principai ir technologijos.

Birželio 25–27 d. Konsultavimo tarnybos direktorius kartu su Inovacijų plėtros skyriaus vadove dalyvavo Lenkijos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros ministerijoje vykstančiame Europos nuolatinio komiteto dėl žemės ūkio mokslinių tyrimų ir žemės ūkio inovacijų sistemų (SCAR AKIS) 9-ajame susitikime. Nuolatinis komitetas dėl žemės ūkio mokslinių tyrimų (SCAR) įsteigtas 1974 m. pagal ES Tarybos reglamentą. Jo tikslas – bendradarbiauti su Europos Komisija ir valstybėmis narėmis dėl žemės ūkio mokslinių tyrimų koordinavimo Europoje. Šiuo metu SCAR atstovauja 37 šalys, tarp kurių yra ir Lietuva. Konsultavimo tarnybos atstovai pristatė žemės ūkio žinių sklaidos gerą patirtį Konsultavimo tarnybai įgyvendinant ERASMUS+ programos finansuotą projektą „Pažengusių ūkininkų gebėjimų stiprinimas“ (SKIFF).

Spalio 10–12 d. Technologijų paslaugų skyriaus vadovas, augalininkystės specialistė bei du augalininkystės konsultantai iš Vilniaus r. ir Šalčininkų r. biurų dalyvavo Maskvoje vykstančioje 20-ojoje tarptautinėje žemės ūkio parodoje „Auksinis ruduo“, kurioje buvo siekta įgyti daugiau žinių apie naujausią žemės ūkio techniką, augalų apsaugos produktus, trąšas, kenkėjų kontrolę. Parodoje dalyvavo per 1200 įvairių komercinių firmų ir regionuose žemės ūkio produkciją gaminančių smulkių verslininkų. Renginio metu pristatytos inovatyvios ir jau išbandytos žemės ūkio technologijos, technika, augalų apsaugos produktai ir kt.

Spalio 17–18 d. Konsultavimo tarnybos direktorius ir Informacinių technologijų skyriaus vadovė dalyvavo Rygoje vykusioje Baltijos šalių Esri GIS vartotojų konferencijoje. Didžiausias Baltijos šalių GIS renginys buvo skirtas Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės atkūrimo šimtmečiams. Konferencijoje dalyvavo daugiau nei 500 dalyvių, atstovaujančių įvairioms valstybinėms ir vyriausybiniams, verslo ir ne pelno siekiančioms organizacijoms. Svarbiausi konferencijos akcentai buvo žinios apie technologines naujoves, asmeninės konsultacijos, dalijimasis GIS sprendimų diegimo patirtimi kitose šalyse. Į konferenciją atvyko kompanijos Esri prezidentas, o su juo gausus būrys Esri konsultantų ir veiklos sričių koordinatorių. Esri, dar žinomas kaip Aplinkos tyrimų institutas, yra tarptautinės geografinės informacijos sistemos (GIS) programinės įrangos, interneto GIS ir geoduomenų bazės valdymo programų tiekėjas.

Konferencijos naujiena – pirmą kartą rengta edukacinė sesija, į kurią rinkosi vidurinių ir aukštesniųjų mokyklų vadovai, mokytojai ir dėstytojai iš Baltijos šalių. Čia Esri specialistas pristatė GIS galimybes mokymuisi mokyklose ir universitetuose, aptarta „Esri Digital Skills Pledge“ iniciatyva Europoje, Esri patirtys JAV ir Kanadoje, taip pat patirtimi dalinosi Talino ir Latvijos gyvosios gamtos mokslų ir technologijų universitetai.

Dalyvavimas renginyje buvo svarbus, kadangi Konsultavimo tarnybos specialistai GIS sistemas naudoja informacinėje sistemoje IKMIS, ūkio valdymo programoje „e-GEBA“, automatizuotai imant dirvožemio ėminius, sudarant ūkio žemėlapius, rengiant miškotvarkos projektus ir kt.

Spalio 18–19 d. Plėtros padalinio vadovas dalyvavo tarptautiniame žemės ūkio specialistų EIP darbo grupės „Inovacijos tvariam ir produktyviam žemės ūkiui“ susitikime, vykusiame Italijoje. Susitikimo metu diskutuota apie pasirengimą protingesnei, modernesnei ir tvaresnei BŽŪP.

Spalio 30–31 d. Konsultavimo tarnybos direktorius ir Plėtros padalinio vadovas dalyvavo strateginės AKIS darbo grupės susitikime Briuselyje, Belgijoje. Šios darbo grupės susitikimo tikslas buvo – į AKIS veiklą integruoti EIP keliamus tikslus ir inicijuojamus projektus, kad atsirastų efektyvūs ryšiai

tarp ES fondų ir būtų kuriami / įgyvendinami inovatyvūs ir rezultatyvūs projektai. Darbo grupės susitikimo metu skirta laiko projekto ReCAP, kuriame aktyviai dirba ir Konsultavimo tarnyba, prezentacijai – „Skaitmeninimas – žinių rezervuarai“. Pranešimo metu daugiausia dėmesio skirta ReCAP sukurtai platformai pristatyti, kuri, naudojantis elektroninėmis paslaugomis, turėtų palengvinti ūkininkų kasdienes darbus.

Bendradarbiavimas projektinėje veikloje

Konsultavimo tarnyba 2018 m. aktyviai bendradarbiavo su kartu vykdomų projektų partneriais, dalyvavo jų organizuojamuose renginiuose ir dirbo rengiant naujas tarptautinių projektų paraiškas. Tarptautiniai partneriai vis plačiau pripažįsta Konsultavimo tarnybą ne tik kaip patikimą partnerę įgyvendinant tarptautinius projektus. Per 2018 m. Konsultavimo tarnybos specialistai kviešti jungtis į projektus ir konsultuoti, kaip geriau įgyvendinti juose užsibrėžtus tikslus ar tiesiog dalintis savo patirtimi įgyvendinant projektus.

Sausio 14–16 d. Inovacijų plėtros skyriaus vadovė dalyvavo projekto „Pažengusių ūkininkų gebėjimų stiprinimas (SKIFF)“ baigiamajame partnerių susitikime. Pagal projekto planą įgyvendinus veiksmus: sukūrus projekto mobiliąją aplikaciją, mokymų platformą su šešiomis mokymų programomis, e. komercinę platformą ir surengus viešus sklaidos renginius, projekto partneriai iš Olandijos „Blancon“ suorganizavo baigiamąjį projekto partnerių susitikimą. Jis skirtas pasidalinti sklaidos renginių patirtimi, įvertinti projekto aktualumą pagal vartotojų atsiliepimus, aptarti tolesnę projekto eigą, numatyti ataskaitų teikimo terminus, pasvarstyti apie tęstinę projektinę veiklą.

Kovo 7–9 d. Inovacijų plėtros skyriaus vadovė dalyvavo projekto „Srutų rūgštinimo technologijos Baltijos jūros regione“ partnerių iš Helsinkio (Suomija) – ProAgria ir Baltic Sea Action Group organizuotame projekto partnerių posėdyje, kuriame Inovacijų plėtros skyriaus vadovė pristatė darbo paketo atliktą veiklą – kas nuveikta, ką planuojame, kaip organizuojame darbą atlikti toliau.

Susitikimo metu pristatytas vienas įdomiausių šio darbo paketo pasiekimų – mobilios programėlės sukūrimas, kuris leidžia partneriams naudojantis lentelėmis ir google žemėlapiu nesunkiai apskaičiuoti rūgštinimo išlaidas, reikalingus rūgšties kiekius tam tikram laukui ir srutų kiekiui, ir pažymėti rūgštintomis srutomis tręštus pasėlius žemėlapyje. Projekto partnerių susitikime aptarta bendra situacija dėl užduočių atlikimo darbo grupėse, diskutuota dėl videoreportažų sukūrimo, veiklos išpildymo fiksavimo ir projekto rezultatų sklaidos.

Balandžio 16 d. LR aplinkos ministerija kartu su projektu „LIFE gebėjimų stiprinimas Lietuvoje“, siekiant paskatinti ieškoti ir taikyti inovatyvius veiksmus ir priemones oro taršai žemės ūkio sektoriuje valdyti (ar tai daryti kooperuojantis su kitų ES šalių tuo pačiu suinteresuotais asmenimis) ir tuo iš dalies prisidėti prie Vyriausybės programos įgyvendinimo plano vykdymo, organizavo seminarą „LIFE finansavimas oro taršos valdymui žemės ūkyje“. Inovacijų plėtros skyriaus vadovė seminare pristatė Konsultavimo tarnybos vykdomo tarptautinio projekto „Srutų rūgštinimo technologijos Baltijos jūros regione“ veiklą.

LIFE programa finansuoja Europos Sąjungos aplinkosaugos ir klimato politikos prioritetus įgyvendinančius geriausios praktikos, parodomuosius ir bandomuosius projektus. Ši programa remia projektus, kuriais mažinamas vykdam žemės ūkio veiklą išmetamas amoniako ir kietųjų dalelių kiekis.

Birželio 19–20 d. Renne mieste, Prancūzijoje, Inovacijų plėtros skyriaus specialistas dalyvavo H2020 projekto LIFT pradžios susitikime. Projektas nagrinėja naujo ūkininkavimo būdo – agro-ekologijos naudą, galimą įtaką ir perspektyvas. Šiame projekte Konsultavimo tarnyba dirba konsultantų taryboje, teikia siūlymus dėl projekto rezultatų sklaidos ir pritaikomumo. Pirmoji Konsultavimo tarnybos ekspertinė ataskaita pateikta projekto LIFT partnerių komunikavimo platformoje.

Liepos 16–19 d. Inovacijų plėtros skyriaus vadovė dalyvavo šeštajame projekto „Suasmenintos viešosios paslaugos remti ir įgyvendinti BŽŪP“ (RECAP) partnerių susitikime, vykusiame Novi Sad mieste, Serbijoje. Projekto partnerių susitikime aptarta tolesnė platformos testavimo veiksmų eiga, susitarta dėl įrankio viešinimo veiklos ir projekto baigiamojo renginio, taip pat šio susitikimo metu atsiskaityta už RECAP platformos testavimo veiksmus.

Rugsėjo 19–21 d. Inovacijų plėtros skyriaus vadovė dalyvavo tarptautinio projekto „ReCAP“ baigiamajame renginyje – „INSPIRE“ konferencijoje, kuris vyko Antverpeno mieste, Belgijoje.

Susitikimo metu kartu su projektą įgyvendinusiaisiais partneriais aptarti projekto rezultatai, pateiktos sukurtos ūkių vertinimo platformos testavimo išvalgos.

Inovacijų ir plėtros skyriaus vadovė kartu su Rinkodaros skyriaus specialistais, t. y. vyr. redaktore ir video operatoriumi rugsėjo 25–26 d. dalyvavo Kylio Christiano Albrechto universitete (Vokietija) vykusiame projekto „Baltijos srutų rūgštinimas“ partnerių susitikime – planiniuose darbinuose posėdžiuose ir rugsėjo 27 d. organizuotame projekto sklaidos renginyje, skirtame žemdirbius, mokslininkus ir politikus supažindinti su projekto veikla.

Lapkričio 6–7 d. vyko tarptautinio projekto „Srutų rūgštinimas Baltijos jūros regione“ darbo grupės Nr. 4 „Tyrimai laukuose“ partnerių susitikimas ir apskritojo stalo diskusija dėl srutų rūgštinimo technologijų perspektyvos Lietuvoje.

Kadangi renginyje dalyvavo daug partnerių iš užsienio, dėl patogumo renginys organizuotas Žemės ūkio ministerijoje. Susitikimo metu tikėtasi, kad partneriai geriau susipažins su Lietuvos Respublikos valdžios institucijomis ir galės tiesiogiai atsakingiems ministerijos pareigūnams pateikti projekte vykdytų tyrimų rezultatus.

Lapkričio 20 d. Inovacijų plėtros skyriaus vadovė dalyvavo Kaimo ir regionų tyrimų institute Ruralis (Stokholmas, Švedija) organizuojamame „Liaison“ (H2020) projekto partnerių susitikime, kuriame pristatyta Konsultavimo tarnybos veikla įgyvendinant inovacijų projektus. Lenkijos kolegų – Žemės ūkio konsultavimo centro „Brwinow“ – vykdomas projektas „Liaison“ siekia apjungti kaimo vietovėse inovacijų srityje dirbančius asmenis, rasti bendrų sąsajų su žemės ūkio politikos formuotojais, siūlyti naujų ir realiai įgyvendinamų inovacijų.

Lapkričio 28–30 d. Plėtros padalinio vadovas, Informacinių technologijų skyriaus vadovė ir Inovacijų plėtros skyriaus vadovė dalyvavo H2020 projekto „Inovatyvių ūkio konsultavimo įrankių taikymas ir sklaida“ („Farm Advisory digital Innovation tools Realised and Shared“, akronimu „FAIRshare“) pradžios partnerių susitikime Ashtowne, Airijoje. Projekto „FAIRshare“ tikslas – identifikuoti geriausius konsultavimo įrankius ir praktiką bei adaptuoti šios patirties sklaidą, įrankių taikymą konsultantų veikloje. Susitikimo metu aptarti numatomi projekto tikslai ir būdai jiems pasiekti.

Glaudus tarptautinis bendradarbiavimas atliekant projektų įgyvendinimo darbus suteikė galimybę Inovacijų plėtros skyriui pateikti paraišką ES struktūrinių fondų finansuojamam šaukimui „Inostažuotė“. Pagal 2018 m. patvirtintą paraišką ir pasirašytą sutartį su ESFA dėl projekto įgyvendinimo trys Konsultavimo tarnybos specialistai 2019 m. stažuosis Teagasc (Airija) žolynų tvarkymo srityje.

Bendradarbiavimas su kitų šalių konsultavimo ir mokslo institucijomis

Birželio 13 d. Konsultavimo tarnybos mokymo centre „Agroakademija“ lankėsi specialistai iš Ukrainos valstybinės augalininkystės tarnybos. Jų atvykimo tikslas – sužinoti, kaip Lietuvoje organizuojama veikla, susijusi su augalų apsauga.

Svečius domino Konsultavimo tarnybos patirtis įvairiausiai klausimais: įstaigos kūrimosi procesas, augalininkystės konsultantų veiklos sritys, jų kvalifikacijos tobulinimas, ekologinių ūkių konsultavimas ir paslaugos, augalų apsaugos kursų organizavimas ir kt.

Didelio susidomėjimo sulaukė Konsultavimo tarnybos sukurta elektroninių paslaugų sistema IKMIS, kurios galimybes pristatė Vilniaus rajono biuro vadovė. Svečiai domėjosi, kaip konsultantai atlieka pasėlių stebėjimus ūkininkų ūkiuose, informuoja apie kenkėjų ir ligų plitimą, kaip į sistemą patenka informacija apie registruotus augalų apsaugos produktus ir kt., taip pat jie patys turėjo galimybę išbandyti IKMIS.

Rugsėjo 8 d. Konsultavimo tarnybos direktorius kartu su paslaugų klientams padalinio vadove dalyvavo Latvijos 100-mečio renginyje Rygoje – „Kaimas eina į miestą“. Jie susitiko su Latvijos, Estijos, Suomijos agronomų asociacijų atstovais Latvijos žemės ūkio ministerijoje, keitėsi patirtimi ir aptarė asociacijų vaidmenį ir veiklą.

Atstovavimo veikla

Gegužės 9 d. ir Rugsėjo 20 d. Konsultavimo tarnybos Teisės skyriaus vadovė atstovavo Lietuvos ūkininkų sąjungai Europos Sąjungos žemės ūkio ir kooperatyvų konfederacijos (COPA-COGECA) būstinės organizuojuose Mokesčių ir teisės darbo grupės posėdžiuose, Belgijos sostinėje, Briuselyje.

5. DARBUOTOJAI

Organizacijos pagrindinis, strateginis išteklius yra jos darbuotojai, dirbantys aiškioje struktūroje, efektyviai veikiant veiklą palaikančioms sistemoms. Būtent jos sukuria sąlygas darbuotojų, jų grupių, visos organizacijos produktyviam darbui ir užsibrėžtų tikslų siekiui. Visa tai suprasdami, 2017–2018 m. kėlėme tikslą – sukurti integruotą personalo valdymo sistemą, kuri apima procesą nuo darbuotojų atrankos iki atleidimo, siejant su strateginių Konsultavimo tarnybos tikslų vykdymu. Vykdyta sistemos kūrimo ir tobulinimo veikla, ji tęsiama 2019 metais.

Konsultavimo tarnybos sąrašinis darbuotojų skaičius 2018 m. pabaigoje – 411 (iš jų 29 nėštumo bei vaikų auginimo ir priežiūros atostogose). Didžiąją dalį Konsultavimo tarnybos darbuotojų (70 proc.) sudarė rajonų biuruose dirbantys augalininkystės, gyvulininkystės, ekonomikos, inžinerijos ir ūkio apskaitos konsultantai. Šie darbuotojai komandiniu principu teikė paslaugas klientams 46 rajonų konsultavimo biuruose. Likusieji darbuotojai dirbo centrinėje Konsultavimo tarnybos būstinėje (konsultavimo paslaugų specialistai ir administracijos darbuotojai) ir redakcijoje „Mano ūkis“.

Atsižvelgiant į naujų klientų pritraukimą rajonuose, taip pat į numatomą darbuotojų kaitą dėl demografinių priežasčių, kaip ir kasmet, 2018 m. buvo suplanuota ir vykdyta įstaigos žmogiškųjų išteklių plėtra. 2018 m. įstaigoje dirbo vidutiniškai 384 darbuotojai. 2018 m. neprognuozuotos darbuotojų kaitos rodiklis sudarė – 4,4 procento. Darbuotojai lojalūs organizacijai, vertina investicijas į jų kvalifikacijos tobulinimą ir darbo sąlygų gerinimą, laiku atnaujinamą programinę įrangą.

Vykdam darbuotojų atrankas ir siekiant pritraukti turinčius ar siekiančius žemės ūkio srities išsilavinimo darbuotojus, jau tradiciškai bendradarbiauta su žemės ūkio specialistus rengiančiais Aleksandro Stulginskio ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetais, dalyvauta pastarųjų organizuojamuose Karjeros dienų, studentų praktikų renginiuose. Taip pat vykdyti tiksliniai susitikimai su šių universitetų studentais universitetuose ir priimant juos Konsultavimo tarnyboje. 2018 m. įstaigoje praktiką atliko 17 studentų. Konsultavimo tarnybos specialistai dalyvavo ASU EVF absolventų baigiamųjų darbų vertinimo komisijų darbe, vertino dviejų ASU studijų programas.

Kasmet didelis dėmesys skiriamas darbuotojų žinių ir praktinių įgūdžių palaikymui bei tobulinimui, apimant sisteminių profesinių žinių gilinimą, atnaujinimą ir bendrųjų kompetencijų ugdymą. Kiekvienas darbuotojas 2018 m. kvalifikaciją tobulino vidutiniškai 37,92 akad. val. (planuota 30 ak. val.). Visų įstaigos darbuotojų 2018 m. kvalifikacijos tobulinimo suvestinė pateikta 5 priede.

Nuo 2015 m. įdiegta kompetencijų vertinimo sistema, kurios tikslas – palaipsniui pereiti nuo darbuotojų ir jų kompetencijos užtikrinimo konkrečiai darbo vietai prie rūpinimosi visos organizacijos kompetencija, kurią sudaro ne tik individualių darbuotojų, bet ir kolektyvinė kompetencija – padalinių ir visos organizacijos lygmens žinios ir elgsenos, kurias turi turėti visi darbuotojai. Visi darbuotojai kompetencijas įsivertins 2019 m. liepos–rugsėjo mėn., aptardami 2018 metus.

2018 m. ir toliau didelis dėmesys skirtas naujų darbuotojų įvedimui į darbą. Jiems skirtos pirmųjų 3 mėn. ir 6 mėn. bandomosios darbo užduotys. Nauji darbuotojai dirbo padedant kuruatoriui, dalyvavo įvadiniuose mokymuose (2018 m. organizuoti mokymai, kuriuose dalyvavo 23 dalyviai), profesinių žinių ir darbo su kompiuterinėmis programomis mokymuose. Naujiems darbuotojams organizuoti 2 d. mokymai „Kokių kompetencijų reikia, siekiant suprasti ir sėkmingai valdyti pokyčius organizacijoje“. Mokymai per 2018 m. organizuoti 4 kartus, juose dalyvavo 69 darbuotojai.

13 pav. Renginio „Konsultanto diena“ akimirkos

Po bandomojo laikotarpio vertintos darbuotojų žinios, suteiktas grįžtamasis ryšys.

Konsultavimo tarnyba nuolatos diegia sistemą, užtikrinančią sąlygas darbuotojams atsiskleisti ir tobulėti – neatsiejama jos dalis yra skaidri ir skatinanti atlygio sistema. 2018 m. konsultantai finansiškai skatinti už geriausius pardavimų rezultatus. Suorganizuotos pažintinės kelionės į Graikiją ir Bulgariją trims mišrioms biurų konsultantų komandoms. Minint įstaigos 25 m. gyvavimą, Konsultanto dienos metu apdovanoti visi darbuotojai.

Dirbant tinklinėje organizacijoje, labai svarbi vidinė komunikacija. Organizacinė kultūra lemia efektyvią mūsų įmonės veiklą, jos produktyvumą, darbuotojų pasitenkinimą darbu ir motyvacija. Mūsų bendras siekis – dirbti kuo „sveikesnėje“ organizacijoje, kurioje kiekvienas jaustųsi savo vietoje, darantis tai, ką geriausiai moka, nuolat tobulėjantis kaip žmogus ir specialistas, jaučiantis, kad savo atliktu darbu prisideda tiek prie savo šeimos, tiek prie klientų, tiek prie Konsultavimo tarnybos gerovės. Siekdami jausti Konsultavimo tarnybos „būseną“, 2018 m. darbuotojai jau ketvirtą kartą kviešti dalyvauti tyrime, kurio tikslas – įvertinti dabartinę mūsų organizacinę kultūrą, atpažinti pavojaus zonas ir išryškinti privalumus.

Tyrimo pasirinkimą lėmė šios priežastys:

- tyrimas apima pagrindines organizacijos sėkmę lemiančias dedamąsias dalis – vertybes, misiją, motyvaciją, vadovavimo kompetencijas – ir išvedamas jas apjungiantis vienybės indeksas;
- įmonės (verslo) kultūra yra sunkiausiai nukopijuojamas veiksnys;
- nešališkas tyrimas (atlieka išorės kompanija);
- tyrimas atliekamas Europos šalių įmonėse, todėl galima aiškiai užsibrėžti tikslus, kurių siekiame, palyginti su kitų įmonių rezultatais.

Pagrindinis rodiklis – vienybės indeksas – 2018 m. nukrito 0,5 balo ir sudarė 4,4 balo (planuota 5,2 balo). Lyginant su kitų šalių organizacijomis, esame apie vidurį (įsivertinusiose organizacijose rodiklis svyruoja nuo 3,8 iki 8 balų). Rodiklio mažėjimą lėmė organizacijoje vykstantys pokyčiai – misijos, struktūros atnaujinimas ir komunikacijos išskaidymas. Jaučiame, kad tikrai turime ir galime tobulėti, kad organizacija išliktų vieninga, kad būtų puoselėjamos tradicijos ir išlaikomas pastovus judėjimas į priekį. Iš darbuotojų apklausos rezultatų matome, kad reikalingas dar didesnis dėmesys tarpasmeninių santykių ir tarpusavio pagarbos vystymui, motyvacinių sistemų tobulinimui, savalaikiai komunikacijai užtikrinti.

Komunikacijai užtikrinti kovo ir spalio mėnesiais į centrinę buveinę sukviesti biurų vadovai. Susirinkimų metu pasidalinta veiklos naujienomis, išsakyti abipusiai lūkesčiai. Balandžio mėnesį organizuotas visuotinis darbuotojų susirinkimas, kuriame kviešti dalyvauti visi Konsultavimo tarnybos darbuotojai.

Darbo tarybos veikla

Nuo 2017 m. liepos 1 d., įsigaliojus Lietuvos Respublikos darbo kodeksui ir atsiradus prievolei darbdaviams, kurių vidutinis darbuotojų skaičius įstaigoje yra 20 ir daugiau, inicijuoti ir sudaryti darbo tarybas, Konsultavimo tarnyba inicijavo ir sudarė Konsultavimo tarnybos darbo tarybą (toliau – Darbo taryba).

Darbo taryba savo veiklą pradėjo 2017 m. lapkričio 28 d., t. y., kai susirinko į pirmą posėdį. Ją sudaro 7 nariai, iš kurių išrinktas pirmininkas ir sekretorius. Darbo taryba sudaryta trejų metų kadencijai, jos veiklos organizavimą reglamentuoja Darbo tarybos 2018 m. parengtas ir patvirtintas reglamentas, taip pat Lietuvos Respublikos darbo kodeksas.

Pagrindinė Darbo tarybos funkcija – užtikrinti Konsultavimo tarnybos darbuotojų informavimą, konsultavimąsi su darbdaviu dėl su darbuotojų darbo, socialinių, ekonominių teisių bei interesų įgyvendinimu susijusiais klausimais.

Darbo tarybos 2018 m. veikla apėmė informavimo ir konsultavimo procedūras prieš tvirtinant vietinius norminius teisės aktus (susijusius su darbuotojų darbo, socialinėmis, ekonominėmis teisėmis bei interesais), taip pat reguliariojo informavimo ir konsultavimosi su darbdaviu procedūrų vykdymą.

Vykdydama savo funkcijas, Darbo taryba 2018 m. suorganizavo 4 posėdžius, kuriuose svarstyti reglamento, susitarimo su darbdaviu parengimo, visuotinio darbuotojų susirinkimo inicijavimo, pasiūlymų dėl vidinių teisės aktų koregavimo, tobulinimo klausimai, diskutuota su darbdaviu ir jo atstovais. Darbo tarybos prašymu, 2018 m. inicijuotas pirmasis visuotinis darbuotojų susirinkimas, kuriame pristatyti detalūs praėjusių metų įstaigos veiklos rezultatai, einamųjų metų tikslai, siekiami rodikliai, numatomi pokyčiai, atlygio sistemos naujovės ir kita.

6. INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ PALAIKYMAS IR PLĖTRA

Konsultavimo tarnybos darbuotojų veikla – intelektualinių paslaugų teikimas. Siekiant užtikrinti kokybišką ir efektyvų paslaugų atlikimą, įstaigos darbuotojams būtina suteikti gerą materialinę ir techninę bazę, nuolat ją atnaujinti atsižvelgiant į poreikius, žmogiškųjų išteklių plėtrą, naujų technologijų pasiekimus ir vykstančius pokyčius Konsultavimo tarnyboje, šalyje ir pasaulyje.

Konsultavimo tarnybos Informacinių technologijų (toliau – IT) skyrius kuruoja įstaigos IT infrastruktūrą ir su tuo susijusią veiklą. Siekiant, kad sukurtos informacinės sistemos (toliau – IS) būtų naudingos, informatyvios ir žemdirbiui, ir konsultantui, atsižvelgiant į pasaulines tendencijas, konsultantų ir mokslininkų rekomendacijas bei klientų poreikius planuojamos tobulinti. Konsultavimo tarnyba 2018 m. atnaujino ir sukūrė šias IS:

1. Naujai sukurta www.lzukt.lt svetainė.
2. Atnaujinti Informaciniai portalai: www.manoukis.lt, www.agroakademija.lt.
3. Atnaujintas Konsultavimo tarnybos vidinei komunikacijai skirtas intranetas.
4. Naudoti 2019 m. parengtos Sutarčių, Biudžeto ir Pirkimų valdymo IS.
5. Įvertinant teisės aktų pakeitimus, atnaujinta Ūkių vertinimo programa.
6. Atnaujinti “e-GEBA: augalininkystės, gyvulininkystės, buhalterijos ir ekonomikos moduliai:
  - 6.1. augalininkystės modulyje atnaujinti augalų apsaugos produktų, trąšų naudojimo, papildomų paslaugų žurnalai, tręšimo plano mineralinėmis trąšomis planavimo dalis, konsultantų paslaugų dalis, žemėlapių dalis (vizualizacija, funkcionalumas, shape failų įkėlimas), sukurta nauja dalis konsultantams „Konsultantų veikla“ ir tręšimo plano mineralinėmis trąšomis ataskaita;
  - 6.2. gyvulininkystės modulyje atnaujintas / optimizuotas darbo įrankis paslaugai „Gyvulių bandos judėjimo tvarkymas“, realizuotas gyvulių pirkimo / pardavimo PVM sąskaitų importas iš buhalterijos modulio, sukurta atitinkama ataskaita;
  - 6.3. buhalterijos modulis, atsižvelgiant į Žemės ūkio ministro 2018 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. 3D-264 patvirtintas naujas „Ūkininkų ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijas“ ir kitus teisės aktų pakeitimus;
  - 6.4. ekonomikos modulyje pakoreguotas duomenų importavimas iš buhalterijos modulio, papildytos / pakoreguotos ekonominės analizės ataskaitos, patobulinti vidurkiai (išsamesni) bei statistikos duomenų bazė, atlikti įvairūs pakeitimai dėl kitų IS duomenų ar struktūros pasikeitimų.
7. Ryšių su klientais valdymo IS (CRM) atlikti šie patobulinimai:
  - 7.1. atnaujintas pasiūlymo šablonas klientams formavimas, pakeistas pasiūlymo šablonas;
  - 7.2. pagal 2018 m. motyvacijos kriterijus atnaujinta dalis „Motyvacinė sistema“;
  - 7.3. atnaujinta dalis „Paslaugų pardavimo planavimas“, pasiruošta 2019 m. paslaugų pardavimo planavimui;
  - 7.4. atnaujinta prenumeratos „Mano ūkis“ užsakymo dalis: pakeistas prenumeratos užsakymo šablonas ir įdėti papildomi pasirinkimai, reikalingi norint suformuoti prenumeratos užsakymą;
  - 7.5. pagal vartotojų pateiktus pasiūlymus atlikti dalies „Užsakymų valdymas“ tobulinimo darbai;
  - 7.6. atnaujinta klientų analizės dalis „Filtravimas“: filtrų peržiūra, keitimas, atnaujinti sąryšiai;
  - 7.7. atnaujinta ir optimizuota dalis „Informacija apie klientą“;
  - 7.8. atliktos ataskaitų korekcijos;
  - 7.9. sukurta ir paleista nauja dalis – „Konkurentai“.

7. ŽEMDIRBIŲ KONSULTAVIMO INFRASTRUKTŪROS PALAIKYMAS IR PLĖTRA

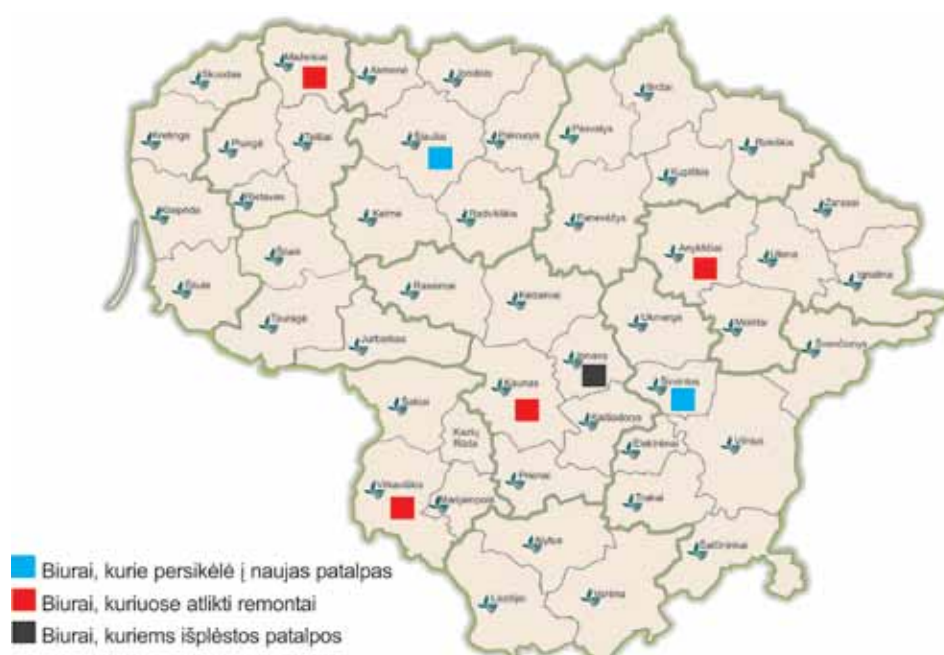

Kiekvienam Konsultavimo tarnybos klientui svarbios kokybiškos paslaugos ir vieta, kurioje jam paslaugos suteikiamos. Taip pat labai svarbu, kad Konsultavimo tarnybos darbuotojai turėtų saugias, patogias, kokybiškam darbui pritaikytas darbo vietas, todėl nuolat atnaujinamos biurų patalpos, pagal poreikį vykdoma darbo vietų plėtra. Nesant galimybei plėstis, ieškoma naujų, erdvesnių, kokybiškam darbui pritaikytų patalpų. Taip pat atnaujinami darbui skirti baldai, perkamos kitos priemonės, nusi-dėvėję automobiliai keičiami naujais.

Konsultavimo tarnyba vykdo daug švietėjiškos veiklos, todėl pagal galimybes biurai turi ir sales, pritaikytas mokymo kursams ir kitiems žemdirbiams skirtiems renginiams organizuoti.

Konsultavimo tarnybai svarbu, kad darbuotojai ir klientai jaustųsi saugūs, o darbo aplinka būtų tvarkinga, estetiška ir maloni mūsų klientams. Kiekvienais metais investicijos į infrastruktūrą planuo-jamos ir atliekamos įvertinus poreikį bei finansines organizacijos galimybes.

2018 m. naujinta Konsultavimo tarnybos biurų infrastruktūra: atlikti jų remonto darbai, išplės-tos patalpos, kai kurie biurai persikėlė į naujas (14 pav.).

14 pav. Konsultavimo tarnybos biurai, kuriuose atnaujinta infrastruktūra

Atlikti kiti ūkio infrastruktūros gerinimo darbai (7 lentelė).

7 lentelė. 2018 m. atlikti ūkio infrastruktūros gerinimo darbai

Atlikta veikla	Kiekis, vnt.	Vieta
Atnaujinti ir užsakyti baldai	-	Jonavos, Jurbarko, Kauno, Lazdijų, Marijampolės, Prienų, Radviliškio, Rokiškio, Širvintų, Telšių, Ukmergės r. biurų ir centrinės buveinės patalpoms.
Įsigyta automobilių	5	Atnaujintas ir plėstas Konsultavimo tarnybos transporto parkas.
Įsigyta automobilio priekaba	1	Atnaujintas ir plėstas Konsultavimo tarnybos transporto parkas.

8. PRIEDAI

8.1. KONSULTAVIMO TARNYBOS 2018 M. ATLIKTOS VEIKLOS SUVESTINĖ

8 lentelė. 2018 m. atliktos veiklos bendra suvestinė

Eil. Nr.	Veiklos pavadinimas	Žemdirbių konsultavimo projektas	Paslaugos klientams	ŪADT	PPKP	Kiti projektai	Kita veikla
1.	Konsultacijos, val.	17 049	769		20081	68	1179
2.	Renginys „Lietuvos artojų varžybos ir Kukurūzų diena 2018 m.“						1
3.	Mokymų, seminarų organizavimas, vnt.	138	200			191	
4.	Nuotolinių mokymų klientų sk.		649			186	
5.	Pasikeitimo patirtimi grupių susitikimai, vnt.					40	
6.	Parodomieji bandymai					20	
7.	Lauko dienos, vnt.	15				54	
8.	Straipsniai, vnt.			5		5	524
9.	Informaciniai lapeliai, vnt.			41		1	1
10.	Videoreportažai, vnt.						60
11.	LŽŪKT administruojamų interneto svetainių skaičius						6
12.	Respondentinių ūkių anketos, vnt.			1300			
13.	Individualių rezultatų analizės pagal respondentinių ūkių duomenis parengimas, vnt.			1300			
14.	Žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną ir prognozavimas, apskaitų, vnt.					2350	

8.2. NACIONALINIAI PROJEKTAI

8.2.1. Projektas „Žemdirbių konsultavimas“

Konsultavimo tarnyba, vadovaudamasi LR žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsaky- mu Nr. 3D-243 patvirtintomis „Žemdirbių konsultavimo išlaidų finansavimo taisyklėmis“ ir asmenų, užsiimančių žemės ūkio veikla, konsultavimo išlaidų finansavimo sutartimis, pasirašytomis su Naci- onaline mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (2018-04-09, Nr. ŽK-18-1, 2018-07-10, Nr. ŽK-18-3, 2018-11-26, Nr. ŽK-18-5), įgyvendino „Žemdirbių konsultavimo“ projektą.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2018-02-06–2018-12-15.

Projekto tikslas – teikiant kokybiškas konsultavimo paslaugas, padėti ūkininkams ir kitiems asmenims, užsiimantiems žemės ūkio veikla, gerinti jų valdos ekonominę ir aplinkosaugos veiklą, plėtoti konkurencingą, efektyvų žemės ūkį. Konsultavimo tarnybos uždavinys – žemdirbiams teikti kokybiškus patarimus ir operatyvią informaciją svarbiais ūkių plėtros klausimais.

Projekto veikla vykdyta pagal dvi sritis:

- gaminamos augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos konkurencingumo didinimas (7571 konsultacija ir 43 konsultaciniai renginiai);
- žemės ūkio verslo planavimas ir veiklos teisiniai klausimai (9478 konsultacijos ir 110 kon- sultacinių renginių).

Rajonų konsultavimo biuruose suorganizuoti konsultaciniai renginiai šiomis temomis: „Kaip diegti inovacijas ir pasiekti geresnius ūkio finansinius bei ekonominius rezultatus“ (92 vnt.), „Techno- loginiai sprendimai augalų vegetacijos metu“ (15 vnt.), „Augalininkystės ir gyvulininkystės techno- logijų naujovės ūkio konkurencingumo didinimui“ (28 vnt.), „Investicijų planavimas, atsižvelgiant į ūkio veiklos rezultatus ir perspektyvas“ (18 vnt.).

Dalyviai ir vieta. Konsultavimo projektas skirtas ūkininkams ar kitiems žemės ūkio veikla užsii- mantiems asmenims, nustatyta tvarka įregistravusiems žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre. 2018 m. konsultacijos suteiktos 3696 žemdirbiams, iš jų 1694 lankėsi konsultaciniuose renginiuose. Projektas įgyvendintas naudojant Konsultavimo tarnybos paslaugų tei- kimo tinklą – 46 rajonų ir savivaldybių konsultavimo biurus. Konsultavimo paslaugas teikė ir konsul- tacinius renginius žemdirbiams organizavo 107 augalininkystės, gyvulininkystės, ekonomikos, ūkio apskaitos konsultantai.

8.2.2. Projektas „Ūkių apskaitos duomenų tinklas“ (ŪADT)

Europos Sąjungos (ES) šalyse, įgyvendinat bendrąją žemės ūkio politiką (BŽŪP), nuolat stebi- ma padėtis žemės ūkyje, vykdomas ūkininkų veiklos ekonominės ir finansinės būklės monitoringas. Tai padeda daryti Ūkių apskaitos duomenų tinklas (ŪADT, angl. FADN – Farm Accountancy Data Network) – ES šalyse unifikauta informacinė sistema, atspindinti prekinę produkciją gaminančių ūkių veiklą. Ši informacinė sistema pradėjo funkcionuoti Europos ekonominėje bendrijoje (EEB) kartu su bendrąja žemės ūkio politika. EEB, atsižvelgdama į steigimo sutartį, Europos Komisijos (EK) siūlymą bei Europos Parlamento nuomonę, kad bendrosios žemės ūkio politikos plėtra reika- lauja objektyvios ir visapusiškos informacijos apie įvairių kategorijų ūkių pajamas bei jų ūkinę veiklą, 1965-06-15 priėmė reglamentą Nr. 79/65/EEB dėl Bendrijos tinklo sukūrimo ūkių apskaitos duome- nims kaupti. 2009 m. ES Taryba patvirtino reglamentą (Council Regulation (EC)) Nr. 1217/2009, kuris pakeitė ankstesnįjį.

Be minėto reglamento, ES ŪADT kūrimą ir plėtojimą nustato Europos Komisijos (EK) reglamentai Nr. 868/2008, Nr. 385/2012, Nr. 1242/2008, Nr. 1291/2009, Nr. 1291/2009, Nr. 730/2013. Šie teisės aktai Lietuvai, kaip ES narei, yra privalomi.

ŪADT sistemoje kasmet kaupiama 100 tūkstančių respondentinių ūkių informacija. Jie atstovauja beveik 5 milijonus ES ūkių. ŪADT yra pagrindinis duomenų apie pajamų lygį ūkiuose ir valdymo sprendimų žemės ūkio sektoriuje efektyvumą šaltinis.

Į ŪADT sistemą susistemintus, apibendrintus Lietuvos duomenis teikia Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas (toliau – LAEI). Nuo 1996 m. kiekvienais metais Konsultavimo tarnyba vykdo projektą „Ūkių apskaitos duomenų tinklas“.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2018-01-01–2018-12-21.

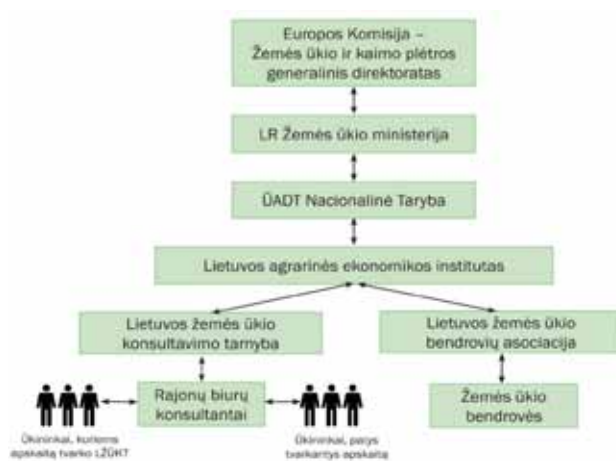
Projekto tikslas – pagal bendrai visoms ES valstybėms nustatytus rodiklius sisteminti ir teikti informaciją apie praėjusių metų pajamas, finansinę ir bendrąją situaciją Lietuvos žemės ūkyje. Konsultavimo tarnyba atsakinga už darbą su ūkininkais, respondentinių ūkių atrinkimą pagal LAEI pateiktą metodiką, respondentinių ūkininkų ūkių apskaitos tvarkymą bei duomenų apie ūkininkų ūkių gamybinių ir finansinę veiklą pateikimą LAEI toliau apdoroti.

Dalyviai ir vieta. Respondentinių ūkių duomenys rinkti iš 1300 ūkininkų ūkių, tvarkančių apskaitą 47 rajonų ir savivaldybių konsultavimo biuruose bei apklausos būdu. Duomenis rinko 206 ūkio apskaitos ir ekonomikos konsultantai.

Projekto veikla. 2018 m. gegužės mėn. 7–8 d. Konsultavimo tarnyboje vyko LAEI Ūkių veiklos rezultatų tyrimų skyriaus organizuojamas tarptautinis praktinis seminaras „FADN in the Baltic States - from sketches 20 year ago to the modern systems“, kuriame dalyvavo ŪADT ekspertai iš Latvijos, Estijos ir Lietuvos. Seminaro metu aptarti tokie svarbūs klausimai: ŪADT sistemos raida, pažangiausių technologijų, užtikrinančios ŪADT funkcionavimą, atrankos plano įgyvendinimas, standartinės produkcijos taikymas ne statistiniams tikslams, ūkininkų ūkių duomenų konfidencialumas, agreguotų ūkininkų ūkių duomenų platinimas ir kt. Pažymėtina, kad visų dalyvavusių šalių ŪADT atstovai patvirtino, kad standartinės produkcijos reikšmės naudojamos tik statistiniams tikslams, t. y. ūkių tipologijai nustatyti. Dalyvių pageidavimu, aplankytas daržininkystės ūkis, dalyvaujantis ŪADT tyrime.

LŽŪKT ūkio apskaitos ir ekonomikos konsultantai 44-iose Lietuvos rajonuose bei 3-jose savivaldybėse savanoriškumo principu parinko ūkininkus-respondentus, išmokė juos teisingai fiksuoti ir registruoti duomenis įvairiuose registruose, tvarkė dalies jų veiklos apskaitą, likusiųjų – atliko apskaitos kokybės patikrą ir analizę. Konsultantai kas mėnesį konsultavo, kaip teisingai registruoti pirminius duomenis, rinko jau suregistruotus, suvedė juos į kompiuterines laikmenas ir perdavė į Konsultavimo tarnybos centrą. Čia atlikta pirminė patikra. Po to duomenys pagal perdavimo–priėmimo aktą perduoti LAEI.

Ūkio apskaitos ir ekonomikos konsultantai 2018 m., remdamiesi apskaitos duomenimis, pateikė iš 1300 respondentinių ūkininkų ūkių informaciją apie jų gamybinių ir finansinę veiklą 2017 metais. Duomenis rinko 206 ūkio apskaitos ir ekonomikos konsultantai. Respondentinių ūkininkų ūkių yra visuose respublikos rajonuose, esančiuose skirtingose gamtinėse zonose, jų skirtingos ekonominės sąlygos. Respondentinių ūkių duomenys 2017 m. iš esmės atitiko Nacionalinės priežiūros tarybos posėdyje patvirtintą tipologiją, kurią parengė LAEI, remdamasis žemės ūkio surašymo duomenimis.

15 pav. Lietuvos ŪADT organizacinė schema

Pagal tai įvertinta ūkių struktūra. Jai tirti naudota vienoda Europos Sąjungos (ES) metodika remiasi dviem pagrindiniais rodikliais: ūkio ekonominiu dydžiu, apibūdinančiu jo gamybos potencialą, ir ūkio tipu, apibūdinančiu jo specializaciją. Iki 2010 m. ūkio tipui ir ekonominiam dydžiui nustatyti naudotas standartinio gamybinio pelno rodiklis (SGP), kuris reiškė skirtumą tarp produkcijos vertės, gautos per metus iš vieno pasėlio hektaro ar gyvulio, įskaitant subsidijas, ir dalies kintamųjų išlaidų, reikalingų tai produkcijai pagaminti.

Nuo 2010 apskaitos metų vietoj SGP pradėta naudoti standartinės produkcijos (SP) rodiklį. Šis rodiklis rodo vidutinę produkcijos vertę, gautą per metus iš vieno pasėlių hektaro ar gyvulio. Jo skaičiavimams imami vidutiniai penkerių metų duomenys, stengiantis išvengti šio rodiklio reikšmių didelio svyravimo dėl besikeičiančių oro sąlygų ar produkcijos kainų. ES statistikos direktoratas Eurostatas nustato augalininkystės ir gyvulininkystės produktų ar grupės produktų sąrašą bei kodus, kuriems kiekviena valstybė narė privalo apskaičiuoti SP reikšmes ir pateikti Eurostatui pagal galiojančius terminus. Jei skaičiuojama produktų grupės SP reikšmė, išvedamas svertinis vidurkis. Atlikęs atitinkamas patikras, Eurostatas patvirtina valstybių narių SP reikšmes, ir jų užginčyti negali jokios europinės ar valstybių narių institucijos ar organizacijos. 2017 m. respondentinių ūkių tipologijai nustatyti naudota pagal 2011–2015 m. (SP_2013) vidutinius šalies duomenis apskaičiuota žemės ūkio produkcijos rūšių SP.

Pagal EK reglamentus ŪADT tyrimas turi apimti prekinis ūkius ir atspindėti jų visumą valstybėje. Prekiniais laikomi tie ūkiai, kurių ekonominis dydis yra ne mažesnis kaip 4 tūkstančiai eurų.

Surinkti respondentinių ūkių duomenys perduoti LAEI, kur jie sisteminti ir grupuoti. Duomenys nagrinėjami pagal ūkininkavimo tipą, ekonominį dydį, bendrąją žemės plotą, žemės ūkio naudingumą, ūkininko amžių, apskritis, nepalankias ir palankias ūkininkauti vietas bei ekologiskumą. Todėl galima palyginti tam tikrų ūkių grupių ūkinės veiklos gamybinius ir finansinius rezultatus, numatyti jų plėtros tendencijas. Kaip daroma daugelyje ES valstybių, Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas pateikė apdorotus ir pagal reikiamą struktūrą sutvarkytus duomenis į ES Ūkių apskaitos duomenų tinklą (EK). LAEI Lietuvos duomenis už 2017 m. pateikė vienas iš pirmųjų. EK, atlikus gautų duomenų patikrą, įvertina jų kokybę.

Pildant respondentinių ūkių anketas, naudota LAEI parengta anketų pildymo metodika. Kiekvienais metais ji yra atnaujinama, pasikeitus pildymo sąlygomis. Bendradarbiaujant su naudojamų apskaitos programų programuotojais, sukurta programa, kuri automatiškai perkelia duomenis iš apskaitos programų į respondentinių ūkių anketas. Duomenų patikrai atlikti naudota kontrolės programa. Atlikti duomenų sąsajos ir jų pateikimo iš programų į respondentinių ūkių apklausos anketas pakeitimai ir programavimo darbai. Naudojant duomenų kontrolės programą, pastebėtos klaidos ar neatitikimai iškart taisyti, todėl sumažėjo klaidų, sutrumpėjo anketų tikrinimo laikas bei pagerėjo kokybė. Kiekvienais metais atliekama pateiktų duomenų klaidų analizė. Atsižvelgiant į klaidų analizės rezultatus, atlikti apskaitos programų atnaujinimo darbai.

Individualių rezultatų pagal respondentinių ūkių duomenis palyginamosios analizės pateiktos visiems 1300 ūkininkams respondentams. Įgyvendinant šią programą, plėtojama ir šviečiamoji veikla: parašytas 41 informacinis lapelis ir 5 straipsniai. Juos galite rasti interneto portale <http://www.agroakademija.lt>. Kasmet išleidžiamas leidinys „Ūkių veiklos rezultatai“ (ŪADT tyrimo duomenys). Jį išleidžia Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas. Skelbiama šio leidinio elektroninė versija, kurią galima rasti LAEI interneto puslapyje <http://www.laei.lt> (ŪADT tyrimo duomenys)

2018 m. lapkričio 28–29 dienomis įvyko mokymai, skirti aptarti duomenų pateikimo anketose naujoves. Seminaro metu nagrinėti respondentinių ūkių duomenų pateikimo už 2017 m. rezultatai ir atrankos plano įgyvendinimas, 2018 apskaitos metų atrankos planas, duomenų pateikimo EK pakeitimai, kurie numatomi nuo 2019 m., ŪADT veiklos lėšų paskirstymo metodika. Konsultantams

pristatytas kompetencijų ugdymo ir tobulinimo planas, mažų ir labai mažų įmonių, MB, IĮ apskaitos ir mokesčių aktualūs klausimai ir pateikta kita aktuali informacija.

Ūkio apskaitos ir ekonomikos konsultantams, pirmą kartą pildžiusiems anketas, organizavome mokymus dėl pirminių respondentinių ūkių duomenų perkėlimo iš apskaitos programos į respondentinių ūkių anketas. Sudėtingesnius respondentinių ūkių anketų pildymo pavyzdžius aptarėme nuotolinių konferencijų programos (LYNC) pagalba. Konsultantams, prisijungusiems per LYNC, realiu laiku suteiktos konsultacijos. Manome, kad tai buvo efektyvūs ir naudingi mokymai prieš respondentinių anketų pildymą bei pateikimą.

Atnaujinta ūkių tipologijos nustatymo programa. „e- GEBA Buhalterija“ programos respondentų modulyje padaryta galimybė automatiškai suskaičiuoti 2018 m. apskaitos klientų, kurie vykdė žemės ūkio veiklą visus metus, ūkių tipologiją. Suskaičiuota 5279 LŽŪKT klientų ūkių tipologija ir 109 ūkių iš apklausos tipologija. Respondentinių ūkių atrankos planas patvirtintas ir pagal jį bus atrinkti ūkiai, į ŪADT teiksiantys 2018 m. duomenis.

Konsultavimo tarnybos rajonų biuruose 2018 m. gruodžio 1 dienai su 5574 klientais sudarytos sutartys buhalterinės apskaitos paslaugai teikti 2018 metais. Atlikti buhalterinės apskaitos kompiuterinės programos „e- GEBA Buhalterija“ aptarnavimo darbai. Programoje atliktas užduočių ir ataskaitų koregavimas pasikeitus sąlygoms (mokesčių pasikeitimai, ataskaitų pildymo), atlikti atnaujinimų įdiegimo, programos tobulinimo darbai.

8.2.3. Projektas „Žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną ir prognozavimas“ (STEB)

Konsultavimo tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymo Nr. I-1069, 13 straipsnių pakeitimo įstatymu 2017-11-01, Nr. XIII-408 pavesta funkcija, vykdė projektą „Žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną ir prognozavimas“ (STEB).

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2018-01-01–2018-12-31.

Projekto tikslas – žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėsenos ir prognozavimo veiklos rezultatų pagrindu formuoti žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėsenos ir prognozavimo tinklą, kurio paskirtis – kasmet informuoti žemės ūkio veiklos subjektus, mokslo darbuotojus apie kenksmingųjų organizmų pasireiškimą pasėliuose, sprendimų priėmimą kontroliuojant žalingų organizmų plitimą.

Projekto veikla. Augalų vegetacijos metu (balandį–lapkritį) ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną atlikta 45 rajonuose. Vertinti 6 augalų rūšių 51 liga ir kenkėjai. Rezultatas – iš viso atlikta 2350 apskaitų, kuriomis vadovaujantis IKMIS naudotojams teikta operatyvi informacija apie kenksmingų organizmų plitimą laukuose.

Užtikrintas žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo prognozavimo įrangos, t. y. 22 meteorologinių stočių, veikimas. Per IV ketvirtį pastatytos dar 4 meteorologinės stotys ir užtikrintas jų veikimas. Meteorologinių stočių teikiama duomenys (oro ir dirvos temperatūra, dirvos drėgnumas, santykinė oro drėgmė, lapų drėgnumas, kritulių kiekis, oro slėgis, vėjo greitis) susieti su 10 ligų ir kenkėjų prognozavimo modulių. Jie matematinio būdu apskaičiavo kenksmingų organizmų pasireiškimą ir plitimo tikimybę, ir IKMIS naudotojai galėjo matyti tų modulių sudarytus ligų ir kenkėjų plitimo prognozavimo grafikus. Taip pat atliktos pirkimų procedūros siekiant užtikrinti kokybišką stotelių veikimą, įsigyta akumuliatorių, elementų, valdymo plokščių, montažo dėžutės valdymo plokščių, oro temperatūros jutiklių, oro slėgio jutiklių. Įsigijus įrangos, pašalinti techniniai stotelių gedimai.

Vadovaujantis teikiama meteorologinių stočių prognozavimo modulių ir faktinės stebėsenos informacija, IKMIS naudotojai galėjo planuoti purškimų laiką, skaičių ir aktualumą. Kadangi šie metai

pasižymėjo išskirtinai aukštomis oro temperatūromis ir drėgmės trūkumu, augalų ligos plito ne taip intensyviai ir agresyviai, palyginti su praeitais metais, tačiau pasėliuose užfiksuota gausiau kenkėjų. IKMIS naudotojai galėjo pasinaudoti artimiausios stoties teikiamais ligų ir kenkėjų modulių duomenimis, faktine konsultanto parengta stebėsenos informacija ir lengviau priimti sprendimus dėl augalų apsaugos produktų tikslingo naudojimo.

IKMIS vartotojams teikta informacija apie žieminių augalų pasiruošimą žiemoti. Apžiūrint žieminių augalų pasėlius, įvertintas dirvos ir priešėlių pasirinkimas, dirvos paruošimas sėjai, veislės parinkimas, sėjos terminai ir augalų išsivystymas, tręšimas, piktžolėtumas, ligų ir kenkėjų išplitimas, nustatyta šių veiksnių įtaka augalų žiemojimui. Taip pat iš pasėlių buvo paimti augalų ėminiai, kurie analizuoti nustatant augalo biometrinius rodiklius (lapų skaičių, šaknies kaklelio storį, viršūninio pumpuro aukštį). Pagal pateiktą informaciją apie žieminių augalų pasiruošimą žiemoti IKMIS naudotojai gali planuoti žemės ūkio darbus pavasarį, kai tik atsinaujins augalų vegetacija.

Įsigyta pasėliams stebėti reikalingų priemonių: kastuvėlių, rulečių, laužiamųjų peiliukų, staliinių didintuvų su apšvietimu. Priemonės naudotos identifikuojant ligas ir kenkėjus, nustatant augalų morfologinius parametrus, laukuose imant augalų ėminius, įsirengiant stebėjimo aikšteles. Taip pat įsigytos geltonos spalvos rapsų kenkėjų gaudyklės. Savo spalva jos privilioja kenkėjus ir padeda nustatyti, kada į laukus pradeda migruoti rapsų kenkėjai. Apie tai operatyviai informuoti IKMIS naudotojai galėjo imtis priemonių ir išvengti kenkėjų išplitimo ir daromos žalos pasėliams.

IKMIS informacija gali naudotis visi į sistemą užsiregistravę asmenys. Registracija ir visa teikiama informacija sistemoje nemokama.

Internete, spaudoje ir organizuotų lauko dienų, seminarų, susitikimų su žemdirbiais metu konsultantai informavo apie vykdomą priemonę, gaunamus rezultatus ir apie viešai per IKMIS prieinamus duomenis. Informacija apie IKMIS išsiūsta į seniūnijas, su žemės ūkio veikla susijusioms komercinėms įmonėms, asociacijoms (pvz., LŪS, ŽŪBA, LGAA, LDAA ir kt.).

Siekiant užtikrinti kokybišką ir sistemišką pavestų funkcijų vykdymą, didintos (tarptautiniu lygiu) projekte dirbančių asmenų kompetencijos. Kovo 7–9 d. dalyvauta tarptautinėje konferencijoje „10 th NORBARAG (Nordic Baltic Pesticide Resistance Action Group / Šiaurės Baltijos šalių veiksmų su atsparumu pesticidams grupė)“. Konferencijoje išklausyti pranešimai ir susipažinta su Šiaurės ir Baltijos šalyse atliktais ligų sukėlėjų, kenkėjų ir piktžolių atsparumo augalų apsaugos produktams tyrimais. Kovo 28 d. dalyvauta kvalifikacijos tobulinimo mokymuose „Žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėsenos ir prognozavimas“, į kuriuos sukviesti projekte dirbantys asmenys. Birželio 11–14 d. dalyvauta Vokietijoje vykusioje tarptautinėje augalininkystės srities parodoje „DLG – Feldtage“. Joje lankėsi 7 projekte dirbantys asmenys, kurie sužinojo apie naujausias augalininkystės technologijas, mokslinius tyrimus, kompiuterines programas ir įrangą, mobilias aplikacijas, stebėjo precizinio purškimo, tręšimo technologijų demonstravimą. Spalio 10–12 d. dalyvauta Maskvoje vykusioje parodoje „Auksinis ruduo 2018“. Joje lankėsi 4 asmenys. Parodoje sužinota apie Rusijos regionų ir užsienio šalių eksponuojamą žemės ūkio techniką ir įrangą, augalininkystės technologijas, augalų apsaugos produktus, trąšas, kenkėjų kontrolę, inovacijas. Apibendrinta informacija perteikta asmenims, kurie įtraukti į projekto veiklą.

8.2.4. Renginys „Lietuvos artojų varžybos ir Kukurūzų diena 2018 m.“

Renginio įgyvendinimo laikotarpis: 2018-05-31–2018-09-13.

Renginio tikslas – jungtinio renginio metu ūkininkus, žemės ūkio srities verslininkus ir kitas suinteresuotas grupes supažindinti su žemės ūkio konsultavimo paslaugomis ir jų svarba, demonstruoti naujausias žemės dirbimo ir pašarų auginimo, gamybos technologijas. Skatinti žemės ūkio sektoriaus atstovų bendruomeniškumą ir tradicijų puoselėjimą.

Renginio uždaviniai:

- rugsėjo 13 d. suorganizuoti jungtinį renginį, kuriame dalyvautų ne mažiau kaip 500 dalyvių (ūkininkų, žemės ūkio bendrovių atstovų, konsultantų, mokslininkų, žemės ūkio verslo atstovų, mažų ir vidutinių įmonių atstovų ir kt.);
- supažindinti renginio dalyvius su naujaisiais mokslo pasiekimais taikant kukurūzų auginimo technologiją, šeriant galvijus;
- puoselėti galias žemdirbiškas tradicijas, organizuojant Lietuvos artojų varžybas;
- vykdyti renginio idėjos viešinimą (plakatų, lankstinukų, kvietimų parengimas ir išdalinimas, radijo ir TV reportažai, straipsniai spaudoje, informacijos skelbimas įvairiose interneto svetainėse).

16 pav. Rekordinė dėlionė, skirta Lietuvos 100-mečiui

Renginio rezultatai. Jungtinis renginys įvyko 2018 m. rugsėjo 13 d. UAB „Dotnuvos eksperimentinis ūkis“ priklausančiuose laukuose – Liepų k., Dotnuvos sen., Kėdainių r.

Renginio organizatoriai savo lėšomis viešino renginį savose ir partnerių interneto svetainėse, siuntė naujienlaiškius, reklamas publikavo žurnale „Mano ūkis“, išsiuntė daugiau nei 5000 kvietimų (pagal BDAR reikalavimus), renginio skrajutes dalijo kiekviename rajono biure, siuntė Lietuvos paštu ir kt. Naudojant paramos lėšas, nacionalinio lygmens žemdirbiškuose laikraščiuose „Valstietis“ ir „Ūkininko patarėjas“ išspausdinti patrauklūs akiai kvietimai, skelbimai, portaluose – www.delfi.lt, www.valstietis.lt, www.ukininkopatarejas.lt visą mėnesį prieš renginį publikuoti informaciniai skydeliai (baneriai). Todėl nenuostabu, kad renginyje dalyvavo arti 1000 lankytojų – ūkininkų, mokslininkų, studentų, žemės ūkio sektoriaus veikėjų.

Jungtinio renginio išskirtinumas – Lietuvos 100-mečiui paminėti buvo siekiamas (ir pasiektas) Lietuvos rekordas – sudėliota didžiausio ploto dėlionė Lietuvoje, kurios kiekvienos detalės dydis – 1 kv. m. Ši iniciatyva pritraukė daugiau visuomenės dėmesio viešinant žemdirbiškus renginius ir veiklą.

Atsižvelgiant į Lietuvos artojų varžybų taisykles, artojai kovojo tradicinių ir vartomų plūgų grupėse. Tradicinių plūgų grupėje varžėsi septyni artojai – Panevėžio profesinio rengimo centro moksleivis Augustinas Vasiliauskas, jurbarkiškiei arimo entuziastai tėvas ir sūnus – Stanislovas bei Tadas Marcinkai, Kėdainių profesinio centro moksleivis Gediminas Stirbys, daugkartinis varžybų laureatas Audrius

17 pav. Lietuvos artojų varžybų apdovanojimų ceremonija

Plerpa, ukmergiškis Rimantas Valeika bei debutantas iš Šalčininkų r. Andrej Pozniak. Lietuvai 2019 m. Pasaulinėse artojų varžybose, vykšančiose JAV, iškovojo teisę atstovauti K. Genčius ir A. Plerpa.

Mokslas, konsultavimas ir verslo įmonių atstovų diskusija vienoje vietoje. Renginio lankytojai, bendraudami su mokslininkais ir specialistais, turėjo unikalią galimybę susipažinti su kukurūzų pašaro gamybos technologija – nuo dirvožemio paėmimo ir ištyrimo iki pašaro sušerimo. Stebėjo žemės dirbimo ir pašarų gamybos technikos darbą kukurūzų lauke.

Renginio dalyviai išklausė Žemdirbystės instituto mokslininkės dr. Onos Auškalnienės, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Technologinių paslaugų skyriaus vadovo Rimo Magylos, vy-

18 pav. Pašarų gamybos technikos demonstravimas kukurūzų lauke

resniojo gyvulininkystės specialisto Vido Tolevičiaus, darbų saugos specialisto Ivano Rotkino pranešimus apie kukurūzų auginimo sėkmę lemiančius veiksnius, kukurūzų siloso ruošimo ir gyvulių šerimo ypatumus, darbų saugos principus ūkyje.

Renginio nauda. Lietuvos žemdirbiai daugiau sužinojo apie taisyklingą arimą, jo naudą žemės ruošimo procese, planuojant derlių. Renginio naudą pripažino ir turintys kukurūzų auginimo patirties, ir dar tik galvojančios apie jų auginimo galimybes. Gautos žinios žemdirbiams padės racionaliai tvarkyti pašarų bazę, didinti gyvulių produktyvumą, mažinti pašarų gamybos savikainą.

8.2.5. Projektas „1000 miško savininkų individualaus konsultavimo jų miškų valdose konkrečios valdos tvarkymo, priežiūros, atkūrimo, apsaugos ir naudojimo klausimais“ (MSIK1)

Konsultavimo tarnyba kartu su partneriais dalyvavo viešajame konkurse dėl konsultavimo paslaugų teikimo miško valdos savininkams. Laimėjus konkursą, 2017-05-30 su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija pasirašyta sutartis Nr. VPS-2017-60-SBMŪRP/17/5108.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2017-05-30–2019-05-30.

Projekto tikslas – suteikti individualias konsultacijas 1000 miško savininkų jų miškų valdose konkrečios valdos tvarkymo, priežiūros, atkūrimo, apsaugos ir naudojimo klausimais.

Projekto partneriai. (2017-02-06 Jungtinė veiklos sutartis Nr. 17/1782):

- VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba. Veikla – bendras projekto administravimas, 40 proc. konsultacijų.

- Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija. Veikla – 20 proc. konsultacijų.
- Lietuvos miško savininkų asociacija. Veikla – 40 proc. konsultacijų.

Projekto veikla. Individualios konsultacijos teikiamos konkrečioje miško valdoje. Veikla apima ne mažiau nei 20 savivaldybių teritoriją, kurių kiekvienoje turi būti konsultuojama ne daugiau kaip 50 asmenų. Bendras konsultacijų skaičius – 1000 vnt.

2017 m. metais atlikta beveik 10 proc. projekto veiklos – suteiktos 95 konsultacijos, LR Aplinkos ministerijai pateiktos 2 tarpinės projekto įgyvendinimo ataskaitos.

2018 m. miško savininkams suteiktos 157 konsultacijos. Įgyvendinta 25 proc. visos projekto veiklos, tai yra suteiktos 252 konsultacijos.

8.2.6. Projektas „Miško savininkų internetiniai nuotoliniai mokymai / seminarai“ (MSNM)

Konsultavimo tarnyba 2017 m. dalyvavo mažos vertės pirkimuose dėl miško savininkų nuotolinių internetinių mokymų / seminarų organizavimo. Laimėjus, 2017-05-08 su LR Aplinkos ministerija pasirašyta sutartis Nr. VPS-2017-94-SBMŪRP.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2017-09-08–2018-09-08.

Projekto partneris (2017-07-14 Jungtinės veiklos sutartis Nr. 17/5889) – Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija.

Projekto tikslas – nuotoliniu būdu mokyti privačių miškų savininkus apie miškininkystę, jos teisinį reglamentavimą ir praktines aktualijas, suteikti būtiniausių žinių apie pagrindinius miškų ūkio darbus, Europos Sąjungos paramą, atsakyti į privačių miško savininkų pateikiamus klausimus.

Projekto veikla. Ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį turi būti rengiami nuo 1 val. iki 1,5 val. trukmės privačių miškų savininkams skirti nuotoliniai internetiniai mokymai / seminarai aktualiais praktiniais ir teisiniais miškininkavimo privačiuose miškuose klausimais, t. y. iš viso 10 nuotolinių internetinių nuotolinių mokymų / seminarų per projekto laikotarpį.

Mokymų / seminarų temos:

- Miško ugdymo kirtimai.
- Pagrindiniai miško kirtimai.
- Miškotvarkos projektas.
- Leidimai kirsti mišką ir jų išdavimo tvarka.
- Apvaliosios medienos matavimo būdai ir Apvaliosios medienos gabenimas.
- Miško atkūrimas ir įveisimas.
- Europos Sąjungos parama pagal 2014–2020 metų Lietuvos Kaimo plėtros programos priemonę „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“.
- Europos Sąjungos parama pagal kitas 2014–2020 metų Lietuvos Kaimo plėtros programos priemones, susijusias su miškų ūkio veikla.
- Miško sanitarinė ir priešgaisrinė apsauga.
- Mokesčiai miško savininkui už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką.

Pagal sutartį 2017 m. surengti 4 nuotoliniai internetiniai mokymai / seminarai, LR aplinkos ministerijai pateiktos 4 tarpinės ataskaitos. Mokymuose / seminaruose dalyvavo 116 miško savininkų.

2018 m. projekto įgyvendinimo laikotarpiu surengti 6 nuotoliniai internetiniai mokymai/ seminarai, LR aplinkos ministerijai pateiktos 6 tarpinės ataskaitos. Mokymuose / seminaruose dalyvavo 186 miško savininkai. Projektas įgyvendintas sėkmingai, jo įgyvendinimo laikotarpiu paskaitose dalyvavo 302 klausytojai. Mokymų medžiaga dalyviams pateikta demonstruojant skaidres ar filmuotą vaizdinę medžiagą. Kiekvienas internetinis nuotolinis mokymas buvo įrašomi. Vaizdo įrašas ir mokymų pristatymas per 10 d. nuo įvykusių mokymų skelbti interneto portale www.agroakademija.lt.

8.3. SU ES PARAMA ĮGYVENDINAMI PROJEKTAI

8.3.1. Projektas „Žinių kaupimo, perdavimo, žemės ūkio technologijų kūrimo ir jų demonstravimo centras“ (Inovacijų vartai)

VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba ir Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos remiantis 2016 metų spalio 18 dienos Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos kanclerio potvarkiu Nr.4D-168 „Dėl projektų, kuriems skiriama parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sritį „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ sąrašo patvirtinimo“ 2016 m. gruodžio 19 d. pasirašė paramos sutartį dėl projekto „Žinių kaupimo, perdavimo, žemės ūkio technologijų kūrimo ir jų demonstravimo centras (Inovacijų vartai)“ (Paramos sutarties numeris – 35BV-KK-15-1-07868-PR001), įgyvendinamo pagal LR žemės ūkio ministro 2015-09-25 įsakymu Nr. 3D-725 patvirtintas Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ įgyvendinimo taisyklės, taikomas 2015 metais, įgyvendinimo sutartį.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2016-04-04–2019-12-19.

Projekto partneriai:

- Aleksandro Stulginskio universitetas;
- Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras;
- Lietuvos sveikatos mokslų universitetas;
- UAB Dotnuvos eksperimentinis ūkis;
- UAB Upytės eksperimentinis ūkis;
- UAB „Šeduvos avininkystė“;
- UAB „Lietuvos žirgynas“;
- AB „Kiaulių veislininkystė“;
- VšĮ Aleksandro Stulginskio universiteto mokomasis ūkis;
- UAB „Šilutės veislininkystė“;
- VšĮ Lietuvos sveikatos mokslų universiteto praktinio mokymo ir bandymų centras.

Projekto bendrasis tikslas – užtikrinti sklandų žemės ūkio inovacijų kūrimo, diegimo ir sklaidos grandinės: ūkis-konsultavimas-mokslas veikimą, žinių kaupimo ir perdavimo sistemos plėtrą įgyvendinant projektinę veiklą.

Projekto tikslai:

- 1) įkurti centrą „Inovacijų vartai“;
- 2) konsoliduoti mokslo taikomųjų tyrimų ir žinių kūrimo potencialą;
- 3) suformuoti eksperimentinių, mokomųjų, bandymų ūkių tinklą.

Projekto uždaviniai:

- 1) įkurti Inovacijų paramos tarnybą;
- 2) sukurti taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sistemą;
- 3) įkurti Tiksliojo ūkininkavimo paslaugų ir kompetencijų centrą su technologijų demonstravimo paviljonu;
- 4) sukomplektuoti mokslininkų darbo grupes pagal atskiras kompetencijas ir probleminius klausimus;
- 5) parengti eksperimentinius, mokomuosius, bandymų ūkius dirbti projekte.

Planuojami projekto įgyvendinimo rezultatai:

- įkurta Inovacijų paramos tarnyba;
- įkurtas Tiksliojo ūkininkavimo paslaugų ir kompetencijų centras, kuriame bus teikiamos nešališkos naujos tiksliojo ūkininkavimo paslaugos, vykdomi mokymai tiksliojo ūkininkavimo temomis;
- įkurtas technologijų demonstravimo paviljonas, kuriame stacionarių standų ir demonstruojamų technologijų procesų pagalba bus demonstruojamos inovatyvios technologijos, jų veikimo principai, suderinamumas su turima technika, vykdomi mokymai;
- sukurta ir pritaikyta teoriniams bei praktiniams mokymams tiksliojo ūkininkavimo mokymo programa, pagal kurią iki projekto įgyvendinimo pabaigos bus suorganizuoti teoriniai ir praktiniai mokymai trimis žemdirbių grupėms;
- parengta ir išbandyta praktikoje Taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sklaidos metodika;
- parengtos Taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sistemos metodinės rekomendacijos;
- remiantis parengtomis Taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sistemos metodinėmis rekomendacijomis, sukurta Taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sistema, kuri būtų išbandyta iki projekto įgyvendinimo pabaigos. Projekto partneriai įsigys technologinių įrenginių, kuriuos pritaikys, išbandys natūraliomis gamybinėmis sąlygomis, atliks įsigytų technologinių įrenginių pritaikymo, panaudojimo ir įtakos pasirinktiems rodikliams tyrimus, parengs ataskaitas, o susistemintus tyrimų duomenis ir rezultatus perduos kaupti į taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sistemą ir tolesnei ekonominei analizei vykdyti, ko rezultatas bus – atlikti technologinių įrenginių įdiegimo rezultatų analizės tyrimai, pateiktos rekomendacijos, perduotos kaupti į taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sistemą ir naudoti vartotojams;
- atliktas eksperimentinių, mokomųjų ir bandomųjų ūkių kompetencijų tyrimas, identifikuotos svarbiausios kompetencijos diegiant žemės ūkio inovacijas gamyboje;
- suformuotas eksperimentinių, mokomųjų ir bandomųjų ūkių tinklas, apibrėžtos ir paskirstytos inovacinės temos siejant su identifikuotomis ūkių kompetencijomis.
- parengtos Mokslo taikomųjų tyrimų ir žinių kūrimo potencialo konsolidavimo metodinės rekomendacijos, išskirtos aktualiausios inovacijų kryptys nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu;
- projekto įgyvendinimo pabaigoje siekiant pademonstruoti jo rezultatų pritaikomumą ūkiuose bus atsirinkti ne mažiau kaip 25 ūkiai, kuriuose bus pristatytas Tiksliojo ūkininkavimo paslaugų ir kompetencijų centras: tiksliosios žemdirbystės centro, technologijų demonstravimo paviljono ir Tiksliojo ūkininkavimo kompetencijų centro sukurtos nešališkos naujos tiksliojo ūkininkavimo paslaugos ir mokymo programos, pademonstruota tiksliojo ūkininkavimo ir partnerių įsigyta įranga.

2018 m. pasiekti projekto rezultatai:

- įsigyta ir įdiegta tiksliojo ūkininkavimo paslaugų centro įranga, įkurtas Tiksliojo ūkininkavimo paslaugų ir kompetencijų centras, kuriame bus teikiamos nešališkos naujos tiksliojo ūkininkavimo paslaugos, vykdomi mokymai tiksliojo ūkininkavimo temomis;
- įvykdyti pirkimo konkursai dėl pagalbinio ūkio paskirties pastato ir mokslo paskirties pastato Stoties g. 2A, Akademijos mstl., Kėdainių r. sav., kapitalinio remonto, keičiant paskirtį į kitos paskirties pastatus (technologijų demonstravimo paviljonas; kitos paskirties pastatas-katilinė; lauko inžineriniai tinklai), kapitalinio remonto darbų, tiksliosios žemdirbystės mokomojo stendo įsigijimo;
- įvykdytos pirkimų žodinės ir raštiškos apklausos dėl duomenų bazių valdymo programinės įrangos, diskiniai kaupiklių duomenų saugyklai (2 vnt.) įsigijimo;

- paskelbtas ir vykdomas pirkimo konkursas dėl informacinės sistemos taikomųjų tyrimų rezultatams kaupti ir paieškai atlikti;
- parengtos Mokslo taikomųjų tyrimų ir žinių kūrimo potencialo konsolidavimo metodinės rekomendacijos, išskirtos aktualiausios inovacijų kryptys nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu;
- remiantis parengtomis Taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sistemos metodinėmis rekomendacijomis, kuriama Taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sistema;
- sukurta ir pritaikyta teoriniams bei praktiniams mokymams tiksliojo ūkininkavimo mokymo programa;
- eksperimentiniai, mokomieji, bandymų ūkiai su įsigytais kompiuteriais, skirtais duomenims kaupti, sisteminti ir analizei vykdyti, ištyrė įsigytus technologinius įrenginius ir iki 2019 m. vidurio planuoja perduoti tyrimų informaciją tolesniam tyrimui ir integravimui į taikomųjų (inovacijų) tyrimų rezultatų sistemą.

8.3.2. Projektas „Drėgmės režimo dirvožemyje reguliavimas“ (EIP DRDR)

VšĮ Lietuvos žemės ūkio tarnyba ir Aleksandro Stulginskio universitetas (toliau – ASU), remiantis 2015 m. rugpjūčio 3 d. pasirašyta jungtine veiklos sutartimi, įgyvendina projektą „Drėgmės režimo dirvožemyje reguliavimas“, kuriame Konsultavimo tarnyba dalyvauja partnerės teisėmis.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2016-12-12–2019-12-11.

Projekto partneriai:

- VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba;
- Lietuvos ūkininkų sąjunga;
- Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija;
- Lietuvos grūdų augintojų asociacija;
- VšĮ Aleksandro Stulginskio universiteto mokomasis ūkis;
- ūkininkas Alfredas Bardauskas;
- ūkininkas Edgaras Varkalys;
- ūkininkas Audrius Baltrūnas;
- ūkininkas Paulius Pikšrys;
- ŽŪK „Mūsų ūkis“.

Projekto tikslas – įvertinti dirvožemio drėgmės režimo reguliavimo priemonės ir jų taikymo efektyvumą Lietuvos teritorijoje, jų teikiamą ekonominę bei ekologinę naudą, siekiant didinti žemės ūkio konkurencingumą, skatinti ūkininkus diegti moksliniais tyrimais grįstas inovatyvias technologijas, užtikrinančias darnų gamtinių vandens išteklių naudojimą ir aplinkos puoselėjimą.

Projekto uždaviniai:

- 1) skirtingų šalies regionų 6-iuose skirtinguose ūkiuose įrengti bandomuosius objektus, atsižvelgiant į agroklimatinį rajonavimą, ūkinę veiklą, dirvožemio granulimetrinę sudėtį bei reljefą, esamas melioracijos sistemas ir kt. sąlygas;
- 2) stiprinti dirbančiųjų žemės ūkyje įgūdžius ir gebėjimus prisitaikyti prie besikeičiančios aplinkos, taikyti ekonominio ūkininkavimo metodus ir žinias eksploatuojant reguliuojamo drenažo nuotėkio sistemas, prisidėti prie aplinkos išteklių tausojimo;
- 3) eksperimentiškai pagrįsti technologinės inovacijos – drenažo nuotėkio valdymo sistemų valdymą ir dirvožemio drėgmės fiksavimą, konkrečiomis sąlygomis;
- 4) įvertinti drenažo nuotėkio reguliavimo sistemą pagal ūkinę veiklą, granulimetrinę dirvožemio sudėtį ir kitas sąlygas;

- 5) inovaciją ekonomiškai pagrįsti įvairiomis ūkininkavimo sąlygomis;
- 6) identifikuoti ir moksliskai pagrįsti drenažo nuotėkio reguliavimo automatizuoto valdymo sistemos modelio galimybes;
- 7) parengti drenažo nuotėkio reguliavimo technologijų diegimo, plėtojimo ir tobulinimo rekomendacijas;
- 8) skatinti mokslo žinių ir inovacinės praktikos sklaidą žemdirbių ūkiuose, demonstruojant moksliskai pagrįstų technologijų taikymo gamyboje aplinkosaugos ir ekonominę naudą.

Projekto veikla. Įgyvendinant projektą „Drėgmės režimo dirvožemyje reguliavimas“, 2018 m. toliau analizuota veikla demonstracinių ūkių laukų baseineliuose, stebint maisto medžiagų išsiplovimą, tvarkymą, lyginant kontrolines ir reguliuojamas drenažo sistemas.

Surinkta išsami dviejų projekto įgyvendinimo metų informacija apie ūkių demonstracinių laukų maisto medžiagų tvarkymą: juose auginamus augalus, jų tręšimą, gautą derlių. Toliau tirtas demonstraciniuose baseinelių plotų dirvožemiuose esantis mineralinis azotas (Nmin), jo kitimas įvertinant šlapius (2017 m.) ir sausus (2018 m.) periodus augalų vegetacijos metu. Pagal dirvožemio tyrimo rezultatus gautą derlių paskaičiuoti demonstraciniuose plotuose augintiems augalams reikalingi maisto medžiagų kiekiai, kurie palyginti su faktiškai panaudotais maisto medžiagų kiekiais, tręšiant augalus. Per dvejus metus sukaupta informacija suteikė žinių apie tinkamo maisto medžiagų planavimo ekonominę naudą ūkiams. Taip pat įvertinta ir reguliuojamo drenažo sistemos ekonominė nauda augintiems augalams.

8.3.3. Projektas „Konkurencingas ūkis“ (EIP Konkurencingas ūkis)

VšĮ Lietuvos žemės ūkio tarnyba ir Aleksandro Stulginskio universitetas (toliau – ASU), remiantis 2015 m. rugpjūčio 3 d. pasirašyta jungtine veiklos sutartimi, įgyvendina projektą „Konkurencingas ūkis“, kuriame VšĮ Lietuvos žemės ūkio tarnyba dalyvauja partnerės teisėmis.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2016-12-12–2019-12-11.

Projekto partneriai:

- VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba;
- VšĮ įstaiga Aleksandro Stulginskio universiteto mokomasis ūkis;
- Uždaroji akcinė bendrovė Upytės eksperimentinis ūkis;
- Uždaroji akcinė bendrovė Šilutės veislininkystė;
- ūkininkas Feliksas Vaitelis;
- ūkininkė Dangirutė Kazakevičienė;
- ūkininkė Vaidutė Stankevičienė;
- Asociacija Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija;
- Lietuvos ūkininkų sąjunga.

Projekto tikslas – Šėrimo inovacijos pieno ir mėsos galvijų ūkiuose produktyvumui didinti mažinant gamybos sąnaudas ir produkcijos savikainą bei gerinant gaminamos produkcijos kokybę.

Projekto uždaviniai:

- 1) Patobulinti pašarų gamybos ir gyvulių šėrimo procesą inovacinėmis technologijomis bei metodais, juos iširti ir išbandyti gamybinėse sąlygose;
- 2) EIP veiklos grupės partnerystės ir projekto bandymų pagrindu pateikti inovacijų išbandymo gamybinėse sąlygose rezultatus plačiam demonstravimui ir pritaikymui šalies ūkiuose.

Projekto veikla. Įgyvendinant projektą „Konkurencingas ūkis“ Konsultavimo tarnybos atstovai dalyvavo 2018 m. balandžio ir gruodžio mėnesiais vykusiuose partnerių susitikimuose VšĮ Aleksandro Stulginskio universiteto mokomajame ūkyje, Kaune, ir UAB „Šilutės veislininkystė“, Šilutėje, kuriuo-

se aptarta projekto eiga. Susitikimo metu diskutuota apie projekto veiklą ir jos įvykdymo terminus, susidariusius finansinius klausimus ir mokslininkų išvalgas. Projekto metu EIP grupės nariai nuolat bendradarbiavo, keitėsi informacija, dalinosi patirtimi ir rezultatais seminarų ir diskusijų metu.

2018 m. suorganizuoti 2 seminarai ūkininkams ir kitiems žemės ūkio subjektams, viena apskrito stalo diskusija, kurioje apžvelgta galvijininkystės plėtra, tendencijos, pristatyti projekto tarpiniai rezultatai, palyginti skirtingų sėklų želmenų šėrimo rezultatai, įdiegtų technologijų atsiperkamumas. Diskusijos metu pristatyti BŽŪP tikslai, prioritetinės kryptys, supažindinta su Žemės ūkio žinių ir informacijos sistema ir Taikomųjų inovacijų tyrimų informacine sistema.

8.3.4. Projektas „Lietuvos pieninių ir mėsinių galvijų populiacijos ir avių bandų veislinės vertės ir produktyvumo didinimas taikant inovatyvias biotechnologijas“ (EIP GAVVD)

VšĮ Lietuvos žemės ūkio tarnyba ir Aleksandro Stulginskio universitetas (toliau – ASU) remiantis 2017 metų balandžio 11 dieną pasirašyta jungtine veiklos sutartimi įgyvendina projektą „Lietuvos pieninių ir mėsinių galvijų populiacijos ir avių bandų veislinės vertės ir produktyvumo didinimas taikant inovatyvias biotechnologijas“, kuriame VšĮ Lietuvos žemės ūkio tarnyba dalyvauja partnerio teisėmis.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2017-04-03–2020-04-03.

Projekto partneriai:

- VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba;
- VšĮ įstaiga Aleksandro Stulginskio universiteto mokomasis ūkis;
- VšĮ įstaiga Lietuvos sveikatos mokslų universiteto praktinio mokymo ir bandymų centras;
- Uždaroji akcinė bendrovė Upytės eksperimentinis ūkis;
- Uždaroji akcinė bendrovė Dotnuvos eksperimentinis ūkis;
- Uždaroji akcinė bendrovė Šeduvos avininkystė;
- Lytagros žemės ūkio bendrovė.

Projekto tikslas – didinti Lietuvos pieninių ir mėsinių galvijų populiacijos ir avių bandų veislinę vertę ir produktyvumą, bei aprūpinti pieno ir mėsos gamintojus aukščiausią veislinę vertę turinčiomis telyčiomis, o avių laikytojus – išmokyti gerinti avių bandų veislinę vertę, taikant inovatyvias biotechnologijas. Įgyvendinus projektą Lietuvos pieno ir mėsos gamintojai įsitikintų aukštos veislinės vertės gyvulių nauda, galėtų pradėti intensyvią savo galvijų ir avių bandų plėtrą, panaudodami sveikiausius ir geriausius vietinius genetinius išteklius, ženkliai padidėtų pieninių ir mėsinių galvijų bei avių bandų produktyvumas.

Projekto uždaviniai:

- LSMU veterinarijos akademijoje įrengti pirmąją Lietuvoje bazę pieninių galvijų kiaušialąsčių aspiracijai ir embrionų gamybai in Vitro metodu;
- Projekto partnerių ūkiuose įdiegti inovatyvią pieninių galvijų veislinės vertės gerinimo technologiją, kai prasčiausios veislinės vertės telyčioms yra sodinami aukščiausios veislinės vertės karvių embrionai ir seksuota sperma yra sėklinamos bandos aukščiausios veislinės vertės telyčios ir 1 laktacijos ginekologiškai sveikos karvės;
- LSMU Gyvulininkystės institute įrengti bazę mėsinių galvijų reprodukcinių biotechnologijų kūrimui, optimizavimui, pritaikymui ir demonstravimui;
- Mėsinių galvijų ūkiuose pademonstruoti mėsinių galvijų reprodukcinių biotechnologijų (rujos sinchronizavimo ir embrionų transplantacijos) pritaikomumą;
- LSMU Gyvulininkystės institute įrengti bazę avių reprodukcinių biotechnologijų kūrimui, optimizavimui, pritaikymui ir demonstravimui;

- Avininkystės ūkiuose pademonstruoti avių reprodukcinių biotechnologijų (laparoskopinių avių sėklinimo metodų, naujų rujos sinchronizacijos ir sėklinimo darbo organizavimo schemų) pritaikomumą;
- Suorganizuoti lauko dienas projekto rezultatų pritaikomumo demonstravimui;
- Suorganizuoti informacinius seminarus supažindinimui su projekto veiklomis, ekonominio efektyvumo paskaičiavimais ir pritaikymo galimybėmis;
- Viešinti ir išplatinti projekto rezultatus respublikinėje spaudoje.

Projekto veikla. Siekiant projekto įgyvendinimo tikslų, 2018 m. įsigyti 2 mobilieji įrenginiai, kuriais bendradarbiauta su partneriais, komunikuota, viešinta projekto veikla. EIP veiklos grupės narė, Konsultavimo tarnyba, kartu su Lietuvos sveikatos mokslų universitetu, inovatyviais įrankiais atliko ūkių palyginamąją analizę jų ekonominiam efektyvumui įvertinti.

8.3.5. Projektas „Inovatyvios paslaugos „Dirvožemio aerodistanciniai tyrimai ir konsultacijos“ sukūrimas“ (EIP InoDAT)

VšĮ Lietuvos žemės ūkio tarnyba ir Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos remiantis 2018 m. gegužės 10 d. Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos kanclerio potvarkiu Nr. 4D-59 „Dėl projektų, kuriems skiriama parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sritį „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ sąrašo patvirtinimo“ 2018 m. liepos 4 d. pasirašė paramos sutartį dėl projekto „Inovatyvios paslaugos „Dirvožemio aerodistanciniai tyrimai ir konsultacijos“ sukūrimas“ (Paramos sutarties numeris – 35BV-KK-17-1-03774-PR001), įgyvendinamo pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. 3D-470 patvirtintas „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2017 m., patvirtinimo“ įgyvendinimo taisykles.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2018-07-04–2021-01-15.

Projekto partneriai:

- Vilniaus universitetas, Geomokslų institutas;
- ūkininkas Valentinas Genys;
- ūkininkas Robertas Ramanekas;
- ūkininkas Juozas Matijošaitis;
- UAB Dotnuvos eksperimentinis ūkis;
- UAB Upytės eksperimentinis ūkis;
- UAB „Šeduvos avininkystė“;
- ūkininkas Šarūnas Šiušė;
- ūkininkas Modestas Noraitis;
- ūkininkas Justas Petrauskas.

Projekto bendrasis tikslas – sukurti nepilotuojamais orlaiviais ir dirvožemio tyrimais paremtą technologiją, kuri leistų teikti paslaugą ūkininkams, padėsiančią efektyviai ir operatyviai identifikuoti žemės ūkio naudmenų dirvožemių problemas, pasiūlyti optimalius būdus joms spręsti.

Projekto tikslai:

1) sukurti paslaugą, kuri nepilotuojamų orlaivių užfiksuotų aerofotovaizdų ir antžeminių dirvožemio tyrimų duomenų pagrindu, nuotoliniu būdu, padėtų nustatyti valdomose žemės ūkio naudmenose humuso kiekį armenyje, dirvožemio erozijos laipsnį, dirvožemio drėgnumo lygį, dirvožemio granulimetrinės sudėties ir agregatinę struktūrą;

2) bendradarbiaujant su mokslininkais, išmokinti konsultantus valdyti nepilotuojamus orlaivius, taikyti sukurtus algoritmus teikiant paslaugą, išmokinti interpretuoti, analizuoti sudarytus algoritmus;

3) parengti paslaugai teikti mokomąją metodinę priemonę;

4) parengti paslaugos teikimo standartą.

Projekto uždaviniai:

1) išsinuomoti specializuotą dirvožemio ėminių paėmimo įrangą su kompiuteriu programine įranga ir išoriniu GPS imtuvu, įsigyti profesionalaus naudojimo nepilotuojamo orlaivio komplektą dirvožemio paviršiaus aerofotovaizdams fiksuoti, dirvožemio cheminių ir fizikinių savybių nustatymo laboratorinės paslaugos surinktiems dirvožemio ėminiams ištirti, programinę įrangą duomenų bazėms rengti, algoritmams formuoti ir testuoti.

2) sudaryti žemės ūkio naudmenų be augalijos dangos paviršiaus aerofotovaizdų duomenų bazę;

3) tipizuoti žemės ūkio naudmenų paviršių pagal aerofotovaizdų spektrinius ypatumus, sudaryti dirvos (armens) ėminių formavimo taškų, siekiant atlikti laboratorinius tyrimus, GIS planą;

4) projekto partnerių ūkiuose paimti dirvožemio ėminius siekiant nustatyti dirvožemio chemines ir fizines savybes;

5) sudaryti laboratorinių tyrimo duomenų bazės ir aerofotovaizdų vektorinės GIS duomenų bazės sąsajas;

6) remiantis aerofotovaizdų duomenimis sudaryti žemės ūkio naudmenų fizinių savybių (granulimetrinės sudėties ir agregatinės struktūros, suslėgimo, drėgnumo, erozijos laipsnio, humuso kiekio) nustatymo algoritmus;

7) projekto partnerių ūkiuose išbandyti sukurtus algoritmus ir visokeriopaipai pasiruošti teikti „Dirvožemio aerodistanciniai tyrimai ir konsultacijos“ paslaugas ir konsultacijas žemdirbiams;

8) pademonstruoti projekto rezultatų pritaikomumą pasirinktuose ūkiuose;

9) pavišinti projekto metu gautus rezultatus suinteresuotoms šalims.

Planuojami projekto įgyvendinimo rezultatai:

- sukurta paslauga, kuri nepilotuojamų orlaivių pagalba atlikto aerofotoskenavimo duomenų ir antžeminių dirvožemio tyrimų duomenų pagrindu (atliekamų tik produkto kūrimo metu), nuotoliniu būdu nustatys valdomose žemės ūkio naudmenose humuso kiekį armenyje, dirvožemio erodotumo laipsnį, dirvožemio drėgnumo lygį, dirvožemio granulimetrinės sudėties ir agregacinę struktūrą;
- konsultantų įgytos naujų bepiločių orlaivių panaudojimo ir valdymo, sukurtų algoritmų taikymo ir duomenų interpretavimo žinios;
- parengta paslaugai teikti skirta mokomoji metodinė priemonė;
- parengtas paslaugos teikimo standartas.

Projekto metu sukurta inovatyvi paslauga „Dirvožemio aerodistanciniai tyrimai ir konsultacijos“, Lietuvos žemdirbiams padės nuotoliniu būdu identifikuoti valdomose žemės ūkio naudmenose humuso kiekį armenyje, dirvožemio erozijos laipsnį, dirvožemio drėgnumo lygį, dirvožemio granulimetrinės sudėties ir agregacinę struktūrą. Tai sudarys galimybę identifikuoti svarbiausias augalų derlingumą formuojančias ar limituojančias dirvožemio savybes, probleminius pakitimus, kurie mažina žemės ūkio naudmenų našumą, riboja optimalias sąlygas žemės ūkio produkcijai gaminti. Identifikuotos derlingumą formuojančios ar limituojančios dirvožemio savybės, probleminiai pakitimai žemdirbius skatins įvertinti ūkio ekonominės veiklos rezultatus ir efektyvumą, priimti savalaikius, veiksmingus sprendimus ir priemones gerinančius dirvožemio fizikinius ir cheminius parametrus, mažinančius maisto medžiagų iš dirvos mažinimą (išsiplovimą), skatinančius efektyvų trąšų kiekio

panaudojimą. Taip pat, paslauga žemdirbiams padės pagreitinti ir racionalizuoti žemės ūkio naudmenų pirminio apdirbimo, pasėlių priežiūros, apskaitos ir būklės įvertinimo reikiamu metu procesą, optimizuoti dirvožemiui pagerinti būtinų priemonių naudojimą, tokiu būdu tiesiogiai darant įtaką gamybos išlaidų mažinimui, išlaikant esamą ar padidinant augalų derlingumą, didinant ūkių pajamų augimą, prisidedant prie ūkių ekonominės veiklos rezultatų gerinimo, palankesnių ūkių restruktūrizavimo ir modernizavimo sąlygų sudarymo.

2018 m. pasiekti projekto rezultatai:

- išsinuomota specializuota dirvožemio ėminių paėmimo įranga su kompiuteriu, programine įranga ir išoriniu GPS imtuvu;
- įsigytos dirvožemio cheminių ir fizinių savybių nustatymo laboratorinės paslaugos;
- įsigyta termovizorinė kamera su priedais, bepiločių orlaivių eksploatacinės medžiagos (diskai, atminties kortelės, LiPo ir LI-Ion baterijos);
- atlikti projekto įgyvendinimo paruošiamieji darbai: partnerių ūkiuose suderinti žemės ūkio naudmenų dirbimo planai, sudaryti orlaivių skrydžių planai, parengtas palankių ir nepalankių orų tipų (slėgio sistemų, oro pernašos ypatumų, paribio sluoksnio stabilumo) meteorologinių sąlygų aprašas;
- pradėtas tyrimui atlikti būtinos reikalingos medžiagos rinkimas ir sisteminimas;
- pradėtas teritorijų, reprezentuojančių skirtingas Lietuvos teritorijos edafines (dirvodaros ir geomorfologines) sąlygas, aerofotoskenavimas;
- išskirtos palankios ir nepalankios orų tipų (klasės), nustatytos apatinių atmosferos sluoksnių stabilumo (kategorių) sąlygos;
- pradėti aerofotoskenavimo duomenų techninio apdorojimo, sisteminimo, darbai;
- sudaryta žemės ūkio naudmenų paviršiaus be augalijos dangos aerofotovaizdų duomenų bazė, tipizuojamas žemės ūkio naudmenų paviršius pagal aerofotovaizdų spektrinius ypatumus;
- sudarytas dirvos (armens) ėminių formavimo taškų, GIS planas.

8.3.6. Projektas „Mitybinių faktorių įtaka melžiamų karvių produkcijos didinimui, produkcijos kokybės gerinimui ir savikainos pokyčiui“ (MITYBA)

Konsultavimo tarnyba, vadovaudamasi su Nacionaline mokėjimo agentūra prie žemės ūkio ministerijos 2017 m. kovo 8 d. pasirašyta sutartimi Nr. 14 PA-KK-16-1-02976-PR001, pradėjo vykdyti projektą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Žinių perdavimo ir informavimo veikla“ veiklos sritį „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veikla“.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2017-03-08–2020-02-28.

Projekto pagrindinis tikslas – skatinti žinių perteikimą ir inovacijas pieno ūkyje, regionuose didinti pieno ūkio veiklos gyvybingumą ir konkurencingumą, skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų vystymą bei užtikrinti gyvūnų gerovę.

Veiklos tikslas – atliekant gamybinius parodomuosius bandymus, perteikti žemdirbiams moksliniais tyrimais paremtas inovatyvias žolių ūkio tvarkymo, pašarų ruošimo, gyvulių šėrimo technologijas ir jų ekonominį vertinimą.

Dalyviai ir vieta. Projekte dalyvauja 30 gyvulininkystės ūkius turinčių ūkininkų iš skirtingų Lietuvos rajonų, kurie yra suburti į 5 atskiras pasidalinimo patirtimi grupes. Projektas įgyvendinamas visose Lietuvos apskrityse. Projekto metu numatyta įrengti 10 parodomųjų bandymų.

Projekto uždaviniai:

- pritaikyti mokslinių tyrimų rezultatus tradiciniuose pienininkystės ūkiuose, skirtinguose šalies regionuose atliekant 10 parodomųjų gamybinių bandymų;

- vykdyti parodomųjų bandymų sklaidą: suorganizuoti 4 lauko dienas, 4 seminarus kiekvienam parodomąjui bandymo baigtiniam technologiniam etapui (iš jų po vieną lauko dieną ir seminarą suorganizuoti žemės ūkio ar kaimo plėtros srities konsultantams, profesinių mokyklų ar kolegijų dėstytojams), užtikrinant 300 galutinių naudos gavėjų dalyvavimą;
- parengti ir publikuoti 6 informacinius straipsnius laikraštyje ir internete apie įgyvendinamą projektą;
- parengti 6 lankstinukus apie įgyvendinamą projektą;
- suorganizuoti vieną baigiamąją konferenciją, kurioje dalyvautų ne mažiau 100 galutinių naudos gavėjų;
- tobulinti žemdirbių kvalifikaciją, diegiant pažangius žalienuų tvarkymo, pašarų gamybos, visaverčio šėrimo užtikrinimo metodus ir įvertinant jų ekonominę efektyvumą.

Projekto nauda. Projektas skatins ūkių gyvybingumą, didins konkurencingumą, o pasidalinimo patirtimi grupės leis plėsti bendradarbiavimą tarp ūkininko – konsultanto – mokslininko. Įgyvendinant projektą, ūkininkaujantiems bus perteikiamos žinios ir naujausia informacija apie mokslo atliktus tyrimus pašarų gamybos, šėrimo, aplinkosaugos srityse. Ūkyje bus diegiamas kompleksas priemonių, tai yra kompleksinis mitybinių rodiklių įvertinimas, apimantis technologinių procesų grandinę nuo tręšimo įtakos žalienuų derlingumui, maistingumui iki gyvulių šėrimui omega-3 rūgščių turinčių papildų naudojimo, įvertinant technologinio proceso poveikį gyvulių produktyvumui, pieno kokybei ir produkcijos savikainos mažinimui.

Projekto metu bus įgyvendinta nemažai veiksnių, prisidedančių prie ŠESD emisijos mažinimo, ūkio konkurencingumo ir ekonominio naudingumo didinimo.

Projekto veikla 2018 metais:

- dešimtyje ūkių vykdomi parodomieji bandymai;
- parengti ir išpublikuoti 2 informaciniai straipsniai laikraštyje, informacija apie įgyvendinamą projektą viešinta internete;
- parengti 2 lankstinukai apie įgyvendinamą projektą;
- tobulinta žemdirbių kvalifikacija, diegiant pažangius žalienuų tvarkymo, pašarų gamybos, visaverčio šėrimo užtikrinimo metodus ir įvertinant jų ekonominę efektyvumą, pasikeitimo patirtimi grupių susitikimų metu (suorganizuota 20 susitikimų); lauko dienuų (vyko 34 lauko dienos) ir seminarų (suorganizuoti ir vesti 7 seminarai) metu. Per 2018 m. suorganizuotas 61 renginys.

8.3.7. Projektas „Ekonominių rezultatų gerinimas augalininkystės ūkiuose taikant integruotos augalų apsaugos metodus“ (ERGA)

Konsultavimo tarnyba, vadovaudamasi su Nacionaline mokėjimo agentūra prie žemės ūkio ministerijos 2017 m. kovo 8 d. pasirašyta sutartimi Nr. 14PA-KK-16-1-02965-PR001, pradėjo vykdyti projektą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Žinių perdavimo ir informavimo veikla“ veiklos sritį „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veikla“.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2017-03-08–2020-02-28.

Projekto pagrindinis tikslas – skatinti žinių perteikimą ir inovacines integruotos augalų apsaugos technologijas augalininkystės ūkiuose, mažinti auginamų augalų priežiūros savikainą.

Veiklos tikslas – atliekant gamybinius parodomuosius bandymus, perteikti žemdirbiams moksliniais tyrimais paremtas inovatyvias integruotos augalų apsaugos priemonių naudojimo technologijas ir jų ekonominę vertinimą.

Projekto inovatyvumas – tai kompleksinis požiūris į visą augalo auginimo procesą per integruotos augalų apsaugos prizmę, analizuojant ūkyje taikomą technologiją ir ją koreguojant inovaty-

viais moksliniais sprendimais, išmokinant ūkininką skaičiuoti užauginamos produkcijos savikainą ir priimti sprendimus, naudojant ekonominę veiklos analizę.

Dalyviai ir vieta. Projekte dalyvauja 30 ūkininkų iš skirtingų Lietuvos rajonų, kurie suburti į 5 atskiras pasidalinimo patirtimi grupes. Parodomieji bandymai bus įrengti 10 (dešimtyje) ūkių skirtingose Lietuvos rajonuose: Joniškio, Šiaulių, Tauragės, Raseinių, Kaišiadorių, Širvintų, Kupiškio, Rokiškio, Šalčininkų ir Varėnos.

Projekto uždaviniai:

- suburti pasidalinimo patirtimi grupes;
- pritaikyti mokslinių tyrimų rezultatus tradiciniuose augalininkystės ūkiuose, atliekant juose 10 parodomųjų gamybinių bandymų;
- tobulinti žemdirbių kvalifikaciją, diegiant pažangias ir inovatyvias integruotos augalų apsaugos technologijas augalininkystės ūkiuose ir įvertinant jų ekonominę efektyvumą;
- vykdyti parodomųjų bandymų sklaidą: suorganizuoti lauko dienas, seminarus kiekvienam parodomajo bandymo baigtiniam technologiniam etapui pasibaigus, parengti ir publikuoti informacinius straipsnius laikraštyje ir internete apie įgyvendinamą projektą, parengti lankstinukus apie įgyvendinamą projektą; suorganizuoti baigiamąją konferenciją.

Projekto nauda. Projektas aktualus, nes atlikdami bandymus ir dalindamiesi patirtimi grupėse, ūkininkai išmoks, kaip teisingai parinkti integruotos augalų apsaugos metodus ir tinkamai juos taikyti laukuose, kaip suplanuoti augalų auginimo technologijas, fiksuoti atliekamus darbus ir skaičiuoti savikainą.

Projekto metu planuojamas diegti inovacijas nesudėtinga įgyvendinti, jos efektyvios, todėl siekiamas rezultatas užtikrins ūkio konkurencingumą, aplinkos išsaugojimą ir klimato kaitos švelninimą. Tikimasi, kad projekto metu pasiekti rezultatai padidins ūkių konkurencingumą ir prisidės prie aplinkos tausojimo.

Projekto veikla 2018 metais:

- projekto pirmaisiais įgyvendinimo metais suburtose 5 pasidalinimo patirtimi grupėse 2018 m. reguliariai vykdyti grupės narių susitikimai;
- 10-yje ūkių vykdyti parodomieji bandymai, kurie apima integruotos augalų apsaugos taikymą, užauginamos produkcijos savikainos skaičiavimą ir vertinimą;
- tobulinta žemdirbių kvalifikacija, diegiant pažangias ir inovatyvias integruotos augalų apsaugos technologijas augalininkystės ūkiuose ir įvertinant jų ekonominę efektyvumą: 2018 m. surengta 20 pasikeitimo patirtimi grupių susitikimų, 20 lauko dienų, 25 seminarai ūkininkams ir konsultantams. Renginiai vyko Akmenės, Biržų, Kretingos, Klaipėdos, Kelmės, Kaišiadorių, Kupiškio, Raseinių, Telšių, Tauragės, Jurbarko, Joniškio, Šakių, Marijampolės, Varėnos, Šalčininkų, Širvintų, Šiaulių, Utenos, Vilniaus, Zarasų ir Rietavo savivaldybėse;
- parengti ir publikuoti 2 informaciniai straipsniai laikraštyje, informacija apie įgyvendinamą projektą viešinta internete;
- apie įgyvendinamą projektą parengti 2 lankstinukai.

8.3.8. Projektas „Profesinės kvalifikacijos tobulinimas žemės ūkio ir aplinkosaugos srityse“ (Mokymai_1)

Konsultavimo tarnyba, vadovaudamasi su Nacionaline mokėjimo agentūra prie žemės ūkio ministerijos 2017 m. vasario 15 d. pasirašyta sutartimi Nr. 14PM-KK-16-1-02398-PR001, įgyvendina projektą „Profesinės kvalifikacijos tobulinimas žemės ūkio ir aplinkosaugos srityse“.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2017-02-15–2019-01-31.

Projekto tikslas – didinti žemės ūkio konkurencingumą, stiprinant žmogiškuosius išteklius, kelti jaunųjų ūkininkų ir kitų žemdirbių profesinę kvalifikaciją bei kompetenciją, ugdyti verslumo įgūdžius augalininkystės, darbų saugos, bitininkystės srityse vykdant mokymus pagal jaunųjų ūkininkų kompetencijos ir kitas technologines mokymo programas.

Dalyviai ir vieta. Projektas skirtas ūkininkams, jauniems ūkininkams ir kitiems žemės valdytojams. Projektas bus įgyvendinamas naudojant Konsultavimo tarnybos paslaugų teikimo tinklą – 46 rajonų ir savivaldybių konsultavimo biurus. Viso projekto metu planuojama suorganizuoti 176 mokymo kursus ir apmokyti 2504 galutinius naudos gavėjus.

Projekto veikla. 2018 m. suorganizuota 150 kursų, kuriuose dalyvavo 2198 dalyviai.

8.3.9. Projektas „Informavimo, konsultavimo ir mokymų elektroninių paslaugų vykdant integruotą augalų apsaugą modernizavimas ir plėtra“ (IKMIS2)

Siekdama atlikti Augalų apsaugos įstatymu Konsultavimo tarnybai pavestas viešojo administravimo funkcijas ir padidinti viešųjų bei administracinių paslaugų prieinamumą ir kokybę, Konsultavimo tarnyba vykdo projektą „Informavimo, konsultavimo ir mokymų elektroninių paslaugų vykdant integruotą augalų apsaugą modernizavimas ir plėtra“. Konsultavimo tarnyba 2017-03-10 Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai pateikė projektinį pasiūlymą tikslu įtraukti projektą į 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 2 prioriteto „Informacinės visuomenės skatinimas“ priemonės „Pažangių elektroninių paslaugų kūrimas“ valstybės projektų sąrašą. Pateiktas projektas patvirtintas susisiekimo ministro 2017 m. rugsėjo 13 dienos įsakymu Nr. 3-422.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2017-10-20–2020-10-20.

Projekto partneriai:

- Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras (LAMMC);
- Valstybinė augalininkystės tarnyba (VAT).

Projekto tikslinės grupės – žemės ūkio subjektai, užsiimantys augalininkyste, sodininkyste ir daržininkyste ir naudojantys augalų apsaugos priemones, Konsultavimo tarnybos darbuotojai, kiti žemės ūkio konsultantai, mokslo institucijų darbuotojai, Lietuvos Respublikos ministerijos ir joms pavaldžios kontroliuojančios ir administravimo funkcijas atliekančios institucijos, žemės ūkio pasėlių draudimo bendrovės.

Projekto tikslas – didinti IKMIS elektroninių paslaugų vartotojų spektrą ir elektroninių paslaugų prieinamumą, duomenų tikslumą, kokybę, aktualumą ir informacijos pateikimo patogumą, išplečiant paslaugų aprėptį, integruojant papildomas funkcijas bei apjungiant skirtingų institucijų teikiamas ekspertines konsultacijas.

Projekto uždaviniai:

- parengti ir įgyvendinti teisinės, organizacinės, pokyčių valdymo ir elektroninių paslaugų naudojimo skatinimo priemones, reikalingas IKMIS 2.0 sukurti ir veikti;
- sukurti ir įdiegti IKMIS 2.0;
- sukurti AAP IS ir susieti su IKMIS 2.0.

Planuojami projekto įgyvendinimo rezultatai:

- Modernizuotas, išplėstas ir sutankintas Konsultavimo tarnybos agrometeorologinių stočių tinklas, įsigyjant naujas stotis ir aukštos rezoliucijos nuotolinio vabzdžių stebėjimo įrenginius (toliau – gaudyklės), pagal poreikį prijungiant kitų institucijų ir / ar Žemės ūkio subjektų turimas veikiančias stotis ir integruojant Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos stočių duomenis bei sukuriant bendrą jų duomenų panaudojimo modelį (techninį stočių duomenų gavimo, apdorojimo ir pateikimo aprašą), pagal kurį prareikūs būtų galima ateityje prie stočių tinklo prijungti kitų institucijų ir / ar žemės ūkio subjektų turimas stotis.

- Esamai augalų pasėlių specifinei būklei ir / ar augalų sveikatos būklei nustatyti naudojami bepiločiai orlaiviai ir azoto poreikio nustatymo matavimo prietaisai, siekiant laiku teikti kenksmingųjų organizmų plitimo ir augalų apsaugos priemonių naudojimo konsultacijas ir rekomendacijas, sumažinti neigiamą poveikį aplinkai ir padidinti augalininkystės, sodininkystės ir daržininkystės ūkių našumą.
- Integruoti nauji prognozavimo moduliai, atnaujinti, išplėsti ir papildyti aukštos kokybės vaizdine medžiaga augalų ir kenksmingų organizmų katalogai, sudarant sąlygas augalų kenksmingų organizmų plitimą prognozuoti sodininkyste ir daržininkyste besiverčiantiems žemės ūkio subjektams.
- Sukurtas bendras platforminis sprendimas Konsultavimo tarnybos, LAMMC ir VAT ekspertinių konsultacijoms teikti vieno langelio principu, panaudojant šių institucijų informacinius ir (ar) žmogiškuosius išteklius.
- Sukurta ir įdiegta mobilioji IKMIS 2.0 aplikacija.
- Įdiegtas elektroninis parašas žemdirbiams ir augalininkystės specialistams išduodamų kvalifikacijos ir augalų apsaugos priemonių naudotojų ir platintojų pažymėjimams pasirašyti.

Projekto veikla. 2017 m. spalio 20 d. tarp Viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros ir Viešosios įstaigos Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos pasirašyta Projekto Nr. 02.3.1-CPVA-V-529-01-0003 „Informavimo, konsultavimo ir mokymų elektroninių paslaugų vykdančią integratą augalų apsaugą modernizavimas ir plėtra“ finansavimo ir administravimo sutartis.

2018 m. atlikta ši projekto veikla:

- Parengtas ir patvirtintas IKMIS techninis aprašymas (specifikacija).
- Parengti ir patvirtinti IKMIS portalo programavimo aprašai.
- Įvykdyti pirkimai, įsigyta įranga / paslaugos:
  - ◇ techninės priežiūros, IS techninio aprašymo paslaugos;
  - ◇ nešiojami kompiuteriai su monitoriais;
  - ◇ fotografavimo komplektai;
  - ◇ filmavimo komplektas;
  - ◇ vidinio VAT informacinės sistemos modulis (AAP IS) duomenų automatiniam teikimui per sąsają į IKMIS 2.0 kūrimo ir techninės priežiūros paslaugos;
  - ◇ stotys su prognozavimo ir modeliavimo įranga;
  - ◇ gaudyklės ir darbo su gaudyklėmis mokymai;
  - ◇ SSL sertifikatas;
  - ◇ mobilieji įrenginiai;
  - ◇ bepiločiai orlaiviai (iš 5 vnt. įsigytas 1 vnt.);
  - ◇ azoto poreikio nustatymo matavimo prietaisai;
  - ◇ orų prognozės duomenys iš Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie AM (paketas);
  - ◇ meteorologinių stotelių atnaujinimas.

8.3.10. Projektas „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“ žemės valdytojams (PPKP)

Konsultavimo tarnyba, vadovaudamasi su LR žemės ūkio ministerija 2016 m. gegužės 16 d. pasirašyta sutartimi dėl konsultavimo paslaugų teikimo ūkininkams, jauniems ūkininkams ir kitiems žemės valdytojams Nr. 8P-16-121, įgyvendina projektą „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2016-05-16–2019-05-16 (2018-04-06 pasirašytas susitarimas Nr. 8P-17-079 pratęsti sutartį 2016-05-16 Nr. 8P-16-121, 12 mėnesių).

Projekto tikslas – teikiant kokybiškas konsultavimo paslaugas, padėti ūkininkams, jaunesiems ūkininkams ir kitiems žemės valdytojams gerinti jų valdos ekonominę ir aplinkosaugos veiklą, plėtoti konkurencingą, efektyvų žemės ūkį. Konsultavimo tarnybos uždavinys – žemdirbiams teikti kokybiškas konsultacijas, paslaugas ir informaciją pagal numatytas temas.

Dalyviai ir vieta. Konsultavimo projektas skirtas ūkininkams, jaunesiems ūkininkams ir kitiems žemės valdytojams. Projektas bus įgyvendinamas naudojant Konsultavimo tarnybos paslaugų teikimo tinklą – 46 rajonų ir savivaldybių konsultavimo biurus. Konsultavimo paslaugas teikė augalininkystės, gyvulininkystės, ekonomikos, ūkio apskaitos, inžinerijos konsultantai, darbų saugos specialistai, kurių sąrašas pateiktas su konkursiniu pasiūlymu.

Projekto veikla. Per 2018 m. suteikta 18479,4 val. konsultacijų 1365 paslaugų gavėjams.

8.3.11. Projektas „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“ miško valdytojams (PPKP MV)

Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, vadovaudamasi su LR Žemės ūkio ministerija 2016 m. gegužės 16 d. pasirašyta sutartimi dėl konsultavimo paslaugų teikimo miškų valdytojams Nr. 8P-16-120, įgyvendina projektą „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2016-05-16–2019-05-16 (2018-04-06 pasirašytas susitarimas Nr. 8P-18-078 pratęsti sutartį 2016-05-16 Nr. 8P-16-120, 12 mėnesių).

Projekto tikslas – teikiant kokybiškas konsultavimo paslaugas, padėti miško savininkams gerinti jų valdos ekonominę ir aplinkosaugos veiklą, skatinti tvarų miškų valdymą. Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos uždavinys – žemdirbiams teikti kokybiškas konsultacijas, paslaugas ir informaciją pagal numatytas temas.

Projekto partneris: (2016-02-03 Jungtinės veiklos sutartis Nr. 16/1509) – Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija.

Dalyviai ir vieta. Konsultavimo projektas skirtas miškų valdytojams, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka atrinkti gauti konsultavimo paslaugas ir tapti konsultavimo paslaugų gavėjais pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“ veiklos sritį „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“. Konsultavimo paslaugas miškininkystės specialistai teikia paslaugų gavėjų miško valdose ar viename iš 46 Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos biure.

Projekto veikla. Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos miškininkystės specialistai 2018 m. suteikė 1601,92 valandų konsultacijų 98 paslaugų gavėjams. Miško savininkai 1585,92 val. konsultavosi pagal temą – ekonominė / aplinkosauginė veikla miške ir 16 val. pagal temą – informavimas apie įsipareigojimus direktyvoms.

8.4. TARPTAUTINIAI PROJEKTAI

8.4.1. Projektas „Baltijos srutų rūgštinimas“ (Baltic Slurry Acidi, BSA)

Projektas finansuotas programos Interreg Baltic Sea Region (<http://www.interreg-baltic.eu/home.html>) lėšomis.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2016-03-01–2019-03-01.

Projekto tikslas – mažinti azoto emisiją iš gyvulininkystės ūkių.

Projekto partneriai:

- RISE – Research Institutes of Sweden, Švedija;
- enAgro, Danija;
- Estonian Crop Research Institute, Estija;
- The Foundation for a Living Baltic Sea, Suomija;
- Ltd Latvian Rural Advisory and Training Centre, Latvija;
- Institute of Technology and Life Sciences, Lenkija;
- Agricultural Advisory Center in Brwinow Branch Office in Radom, Lenkija;
- State Agency for Agriculture, Environment and Rural Areas of the German Federal State SchleswigHolstein, Vokietija;
- Blunk GmbH, Vokietija;
- Union „Farmers Parliament“, Latvija;
- Association of ProAgria Centres, Suomija;
- Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, Lietuva;
- Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos Gyvulininkystės institutas, Lietuva;
- The Rural Economy and Agricultural Society HS, Švedija;
- Goransson Ab, Švedija;
- Lauku Agro, Latvija.

Projekte suinteresuotųjų šalių teisėmis dalyvauja ir mokslininkai iš Baltarusijos, Kaliningrado srities, Rusijos.

Projekto veikla. Šiuo projektu skatinama diegti srutų rūgštinimo technologijas (SAT) ir metodus, siekiant sumažinti Baltijos jūros eutrofikaciją bei pavojingų aerolių susidarymą Baltijos jūros regione. Konsultavimo tarnyba 2018 m. dirbo šiose darbo grupėse: pirmoje – projekto administravimas ir valdymas, antroje – prisidėjo prie SAT galimybių analizės, kur teikė duomenis apie tokios technikos galimą poreikį, trečioje – padėjo partneriui – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos Gyvulininkystės institutui (LSMU) – organizuoti informacijos sklaidos renginį parodos „Ką pasėsi...2018“ ir lauko dieną tarptautinės konferencijos metu (birželio mėn.), vadovavo ketvirtai darbo grupei, kuri buvo atsakinga už SAT mokslinius ir praktinius bandymus laukuose ir duomenų surinkimą bei jų apibendrinimą, šeštoje – kartu su paketo vadovu rengė SSGG analizę SAT Lietuvoje, formulavo nacionalines rekomendacijas dėl SAT panaudojimo ateityje.

BSA projektas 2018 m. išsiskyrė intensyvumu ir mobilumu: daug pastangų įdėta organizuojant projekto paraiškoje numatytus renginius, viešinant projekto partnerių veiklą, realizuojant naują veiklą – videoreportažus, renkant ir apibendrinant tyrimų rezultatus.

Kovo 7–9 d. Suomijoje vyko projekto darbo grupių vadovų posėdis, skirtas aptarti projekto rezultatus bei tolesnę veiklą. Svarstytas ir biudžeto perskirstymas, iš projekto pasitraukus UAB Dotnu-

vos eksperimentiniam ūkiui. Perskirstant biudžetą tarp projekto partnerių, nutarta dalį lėšų skirti ir Konsultavimo tarnybai, kad ši parengtų tris videoreportažus apie vykdomą projekto veiklą.

Kovo 22 d. tarptautinės žemės ūkio parodos „Ką pasėsi...2018“ metu kartu su projekto partneriu LSMU organizuotas informacijos apie SAT (in-field) sklaidos seminaras, kurio tema „Inovacija tvariam ūkiui – azoto nuostolių mažinimas dirvožemyje“ bei politinis forumas „Ar galima suderinti aplinkosaugos technologijų diegimą su pelninga ūkio veikla?“. Įgyvendinant projektą LSMU įsigyta SAT įranga eksponuota Konsultavimo tarnybos stende visos parodos metu.

Seminaro metu trumpai pristatytas BSA projektas, jo partneriai, veikla. Pranešimus apie srutų rūgštinimo technologijas ir rūgštintų srutų poveikį dirvožemiui skaitė Konsultavimo tarnybos specialistai, VU mokslininkas bei atstovas iš LSMU.

Birželio 12 d. Konsultavimo tarnyba talkino LSMU Gyvulininkystės institute organizuojant mokslinę-praktinę konferenciją: „Klimato kaitos iššūkiai gyvulininkystėje ir priemonės neigiamų padarinių mažinimui“ bei lauko dieną tema – „SAT ir pasėlių, kuriems tręšti naudotos rūgštinios srutos apžiūra“. Konferencijoje pranešimus skaitė LR aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros atstovai, apie BSA projektą informaciją pateikė Konsultavimo tarnybos specialistai.

Rugsėjo 23–28 d. Vokietijoje vyko projekto partnerių susitikimas ir viešas informacinis projekto renginys, skirtas ūkininkams. Konsultavimo tarnybai iš projekto vadovų gavus lėšų parengti papildomą viešinimo medžiagą, į šį projekto susitikimą vyкта su gausesne komanda: dviem Rinkodaros skyriaus specialistais ir projekto koordinatorė Lietuvoje, Inovacijų plėtros skyriaus vadove. Projekto aptarimas vyko Kylio universitete. Apie vizitą parašytas ir paskelbtas straipsnis, apie projekto partnerį iš Vokietijos Blunk, kuris teikia laukų įdirbimo (technika) paslaugas ūkininkams, parengta videomedžiaga.

Rugsėjo mėnesį Kylio projektiniame susitikime ketvirtos darbo grupės partneriams neturėjus išsamių atliktų lauko tyrimų rezultatų, sutarta, kad šios darbo grupės posėdis bus organizuotas Lietuvoje. Jis vyko 2018 m. lapkričio 6 d., Vilniuje. Susitikimo metu pristatyti lauko tyrimų, atliktų 7 šalyse, rezultatai. Trumpai aptartos rekomendacijos dėl ketvirtos darbo grupės ataskaitos rengimo. Projekto vadovams pateiktas šios darbo grupės protokolas ir dalyvių sąrašas.

Išnaudojant progą, kad Lietuvoje lankėsi beveik visi projekto partneriai, kurie 2016–2018 m. laukuose atliko SAT bandymus, lapkričio 7 d. Žemės ūkio ministerijoje vyko BSA projekto apskritojo stalo diskusija. Tokia veikla buvo priskirta Konsultavimo tarnybai dirbant šeštoje darbo grupėje.

Apskritojo stalo diskusijoje dalyvavo projekto partneriai iš Latvijos, Lenkijos, Suomijos, Estijos, Vokietijos ir Švedijos, atstovai iš LR žemės ūkio ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros, Lietuvos gamtos fondo.

19 pav. SAT įrangos ekspozicija Konsultavimo tarnybos stende parodos „Ką pasėsi... 2018“ metu

20 pav. Diskusija prie apskritojo stalo

Susitikimo metu pristatyti lauko tyrimų rezultatai, aptartos srutų rūgštinimo technologijų pritaikymo Lietuvoje galimybės, atsakyta į lietuvius dominančius SAT naudojimo klausimus.

Lapkričio 13–15 d. du Rinkodaros skyriaus specialistai, operatorius ir redaktorė, bei Inovacijų plėtros skyriaus specialistas, vertėjas, lankėsi Estijos augalininkystės institute, bendravo su instituto mokslininkais, atliekančiais tyrimus, susijusius su srutų rūgštinimu, lankėsi ūkyje, kur pasėliams tręšti naudotos rūgštintos srutos. Po vizito parengtas išsamus videoreportažas ir straipsnis, skirti projekto veiklai ir rezultatams viešinti.

Be minėtų renginių Lietuvoje ir užsienyje Inovacijų plėtros skyrius reguliariai dalyvavo BSA projekto Skype susitikimuose, kurie 2018 m. metais vyko kas 2–3 mėnesius. Jų metu aptarta projekto įgyvendinimo veikla, planuoti tolesni kiekvieno partnerio veiksmai. Vieno Skype susitikimo metu Konsultavimo tarnybos, kuri atsakinga už SAT bandymo iš laukų duomenų surinkimą, paprašyta suderinti su projekto partneriais rezultatų išklotinių pateikimą, taip pat ir platesnių, išsamesnių ataskaitų parengimą. Dėl šio partnerių ir projektų vadovų prašymo darbo padaugėjo ir Inovacijų plėtros skyriui, ir visiems partneriams, kurie atliko tokius tyrimus. Pastarųjų ataskaitų teikimas užsitęsė ir truko iki pat 2018 m. pabaigos.

Visa informacija apie projekto rezultatus (darbo grupių parengtos analizės ir išvados) skelbiamos projekto tinklalapyje: <http://balticslurry.eu/>.

8.4.2. Projektas „Suasmenintos viešosios paslaugos remti ir įgyvendinti BŽŪP“ (ReCAP)

Projektas finansuotas programos H2020 (<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>) lėšomis.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2016-05-01–2018-10-31.

Projekto tikslas – viešų paslaugų ReCAP platformos, padėsiančios geriau įgyvendinti bendrąją žemės ūkio politiką (toliau – BŽŪP), sukūrimas ir palaikymas.

Projekto partneriai:

- Draxis environmental S.A., Graikija;
- Instituto Navaro De Tecnologias E Infrastructuras Agroalimentarias SA, Ispanija;
- Organismos Pliromon Ke Eleghou Kinotikon Enishyseon Prosanatolismou Keegyiseon, Graikija;
- Nacionalinė mokėjimo agentūra, Lietuva;
- Smiths Gore, Anglija;
- Inosens Doo Novi Sad, Serbija;
- The University of Reading, Anglija;
- National Observatory of Athens, Graikija;
- Iniciativas Innovadoras Sal, Ispanija;
- Etam Anonymh Etaireai Symboyleytikon Kai Melethitikon Ypiresion, Graikija;
- Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, Lietuva.

Projekto veikla. Projekto metu sukurta bandomoji viešų paslaugų ReCAP platforma ir galimybė (apps android ir iOS) ją pasiekti per mobiliuosius telefonus. Tikimasi, kad tokia platforma padidintų institucijų, atsakingų už BŽŪP įgyvendinimą, veiklos skaidrumą ir efektyvumą; ūkininkams būtų galima teikti personalizuotas paslaugas, geriausiai atitinkančias BŽŪP numatytus aplinkosaugos standartus; pasitelkiant žemės ūkio konsultantus, teikti paslaugas, kuriančias pridėtinę vertę.

Konsultavimo tarnybos vaidmuo projekte – ReCAP platformos testavimas ir pritaikymas Lietuvoje, kad ūkininkams teikiamos konsultavimo paslaugos kaip įmanoma labiau atitiktų BŽŪP reikalavimus.

2018 m. projekte buvo skirti suderinti ir ištestuoti ReCAP platformą su 150 ūkių ir 61 konsultantu visoje Lietuvoje. Kadangi tokia plačia geografine apimtimi Konsultavimo tarnyba nebuvo testavusi IT įrankio, tai buvo nemenkas iššūkis ne tik centrinės buveinės specialistams, bet ir patiems konsultantams. Platformos testavimo veiksmų planas derintas ilgai, kelis kartus keistas. Pasirengimas platformos testavimo veiksams pradėtas metų pradžioje – biurų vadovų paprašyta atrinkti 150 ūkininkų, kurie lengvai naudojami kompiuteriu ar išmaniaisiais telefonais. Pavasarį projekto vadovams iš Graikijos patikslinus, kad platforma bus interaktyvi tik centrinėje Lietuvos dalyje, testavimo veiksmai ir planas keitėsi. Testavimui rengtasi kelis mėnesius. Pasibaigus pasėlių deklaracijai (birželio 15, 19 ir 29 d.), startuota rengiant nuotolinius konsultantų darbo su platforma mokymus.

21 pav. Tarnyboje dirbantiems konsultantams organizuoti nuotoliniai mokymai, kaip naudoti ir testuoti pilotinę platformą ReCAP.

Po savaitės pastarieji ėmė platformą testuoti su ūkininkais. Veikla buvo sudėtinga, kėlė įtampas, nes ne visada platforma veikė, tai buvo apskritai nauja veikla. Nepaisant trikdžių, platformos testavimo veiksmai užtruko tik savaitę ilgiau nei buvo planuota. Rajonų biurų konsultantai pavyzdinčiai atsiskaitė už jiems skirtus darbus, todėl Inovacijų plėtros skyrius galėjo parengti išsamią ataskaitą-at-siskaitymą projekto vadovams apie platformos vertinimą.

Per 2018 m. vyko trys ReCAP projekto partnerių susitikimai:

- kovo 18–20 d. Graikijoje vyko V partnerių susitikimas, kurio metu aptarti platformos testavimo parengiamieji klausimai, susiję su seminarų ir mokymų organizavimu;

22 pav. ReCAP įgyvendinusi tarptautinė partnerių komanda „Inspire“ konferencijos metu atsakinėjo į susirinkusiųjų klausimus dėl platformos tinkamumo, naudojimo ateityje.

23 pav. Europos Komisijos nariams skaitomas ataskaitinis Konsultavimo tarnybos pranešimas apie patirtį ir darbo rezultatus ReCAP projekte.

- rugsėjo 18–21 d. Atnverpene, Belgijoje, vyko baigiamasis oficialus projekto rezultatų pristatymas Inspire konferencijoje. Čia susirinko visų partnerių atstovai. Buvo organizuotas klausimų-atsakymų turas, kuriame dalyvavo tik atrinkti partneriai;
- paskutinis projekto renginys – gruodžio 17–18 d. Atėnuose, Graikijoje, vykęs projekto ataskaitinis susirinkimas. Jame reikėjo už projekto metu atliktą veiklą atsiskaityti Europos Komisijos nariams, atsakingiems už jo priežiūrą. Susitikimo metu visi partneriai skaitė pranešimus ir atsakinėjo į EK atstovų klausimus dėl ReCAP naudojimo ir patirties, kuriant šį įrankį.

Informacija apie ReCAP projektą 2018 m. viešinta parodoje „Ką pasėsi... 2018“ (kovo 22–24 d.). Konsultavimo tarnybos stende dalintos skrajutės su informacija apie projektą, jo partnerius ir pagrindinę veiklą. Taip pat apsilankiusiems dalintos kuprinės su projekto logotipu.

Konsultavimo tarnybos organizuotose Lietuvos artojų varžybose ir Kukurūzų dienoje (rugsėjo 13 d.) dalintos *ReCAP* skrajutės, interesantams kompiuteryje demonstruota ReCAP platforma.

Daugiau informacijos apie projekto rezultatus rasite: <https://zenodo.org/record/1475193#.XEchMJVPo2> (tarptautinė projektų rezultatų duomenų bazė).

8.4.3. Projektas „Pažengusių ūkininkų gebėjimų stiprinimas“ (SKIFF)

Projektas finansuotas Erasmus+ programos lėšomis <http://www.erasmus-plus.lt/>

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2015-09-01–2018-03-01.

Projekto tikslas – sukurti darnią, įvairiakalbę mokymo programą.

Projekto partneriai:

- Computer Technology Institute & Press DIOPHANTUS, Graikija;
- Evropaiko Institouto Exelixis kai Oloklirosis, Graikija;
- MKV International Consulting Training Services and Trade Company Limited, Turkija;
- Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, Lietuva;
- Ministry of Food Agriculture and Livestock, Turkija;
- BLANKCON, Nyderlandai.

Projekto veikla. Projekto metu buvo sukurta elektroninė komercinė platforma (skirta ūkininkams prekiauti savo ūkyje pagaminta produkcija) ir įvairiakalbė mokymo programa (moodle formatu), apimanti 6 svarbias sritis:

1. Ekologinis ūkininkavimas.
2. Kaimo plėtra.
3. Žemės ūkio rinkos.
4. Ūkio valdymas.
5. Ekonomika, grįsta biotechnologijomis.
6. Informavimo komunikavimo technologijos žemės ūkyje.

Visos minimos mokymų temos pateiktos lietuvių kalba. Dvi iš jų, penktoji ir šeštoji, mokymo platformai pateiktos anglų kalba. Visos platformos programos pasiekiamos ir per mobiliąją aplikaciją (Android ir iOS sistemos).

Mokymo platforma pažangi ir tuo, kad kiekviena mokymo programa labai aiškiai apibrėžia mokymosi turinį ir įgytų žinių naudojimą. Esant didesnės apimties programai, besimokantys gauna sertifikatą, kuriame įvardijamas mokymo programos kreditų skaičius.

Tarp LŽŪKT ir Graikijos kompiuterinių technologijų instituto DIOPHANTUS pasirašyta sutartis dėl neformalaus švietimo, pagal kurią kursų dalyvis, SKIFF platformoje išlaikęs testą, gaus pažymėjimą, kuris prilyginamas neformalaus švietimo pažymėjimui.

Projekto pabaigoje mokymo platforma buvo pasinaudoję per 1300 unikalių naudotojų. Ir toliau stebint šios platformos populiarumą, Erasmus+ programos administratoriai pasiūlė SKIFF projektą nominuoti sėkmės istorijos kategorijoje tarp kitų Erasmus+ projektų.

2018 m. sausio 14–17 d. Nyderlandų Karalystėje vyko baigiamasis projekto partnerių susitikimas, kurio metu aptarti projekto rezultatai, apžvelgti viešinimo renginiai.

Prie Europos Komisijos veikianči SWG AKIS (žemės ūkio žinių ir inovacijų perdavimo stebėsenos komiteto grupė) pakvietė Konsultavimo tarnybą pristatyti SKIFF projekto rezultatus kaip Erasmus+ gerą patirtį 2018 m. birželio 26–27 d. SWG AKIS Varšuvoje, Lenkijoje, vykusiame posėdyje.

SKIFF projekto mokymo programas galite rasti adresu: <http://future-farmer.eu/>.

8.4.4. Projektas „Inovatyvių ūkio konsultavimo įrankių taikymas ir sklaida“ (FAIRshare)

Projektas finansuojamas H2020 programos (<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>) lėšomis.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2018-11-01–2023-10-31.

Projekto tikslas – tobulinti žemės ūkio konsultantų skaitmeninių įrankių ir paslaugų naudojimo gebėjimus, užtikrinant geresnius Europos ūkininkų skaitmeninių technologijų taikymo igūdžius.

Projekto partneriai:

- TEAGASC (Agriculture and Food Development Authority), Airija;
- The Circa Group Europe Limited, Airija;
- Elgen Vermogen Van Het Instituut Voor Landbouw En Visserijonderzoek, Belgija;
- Comite Europeen Des Groupements De Constructeurs Du Machinisme Agricole, Belgija;
- South Eastern Europe Advisory Service Network, (SEASN), Kroatija;
- Inagro, Provinciale Extern Verzelfstandig Agentschap In Privaatrechtelijke Vorm Vzw, Belgija;
- Agricultural University of Athens, Graikija;
- Zuidelijke Land-En Tuinbouworganisatie Vereniging, Olandija;
- Instituto Navarro De Tecnologias e Infraestructuras Agroalimentarias SA, Ispanija;
- Innovation For Agriculture, UK;
- Fundacion Cajamar, Ispanija;
- Consulai, Consultoria Agro Industrial LDA, Portugalija;
- Association De Coordination Technique Agricole, Prancūzija;
- Magyar Agrar-, Élelmiszergazdasági Es Vidékfejlesztési Kamara, Vengrija;
- Berner Fachhochschule, Šveicarija;
- Stichting Wageningen Research, Olandija;
- Öko-Beratungsgesellschaft MBH, Vokietija;
- Ministerio de Agricultura, Pesca Y Alimentacion, Ispanija;
- Association Des Chambres D'agriculture De L'arc Atlantique, Prancūzija;
- Präsidentenkonferenz Der Landwirtschaftskammern Österreichs, Austrija;
- VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, Lietuva;
- Stiftelsen Ruralis Institut For Rural- Og Regionalforskning, Norvegija.

Projekto veikla. 2018 m. lapkričio 1 d. Teagasc pradėtas įgyvendinti didelis 5 m. trukmės projektas, kurio tikslas – didinti konsultantų gebėjimus dirbti su skaitmeniniais įrankiais. Projekto metu numatyta identifikuoti konsultantų darbe naudojamus geriausius konsultavimo praktikos įrankius ir būdus, juos išanalizuoti ir pritaikyti darbui tarptautiniu mastu. Šiame projekte Konsultavimo tarnybai

skirtas Šiaurės Rytų regiono koordinatorės vaidmuo. Tai reiškia, kad dirbsime su Latvijos, Suomijos, Danijos, Lenkijos, Estijos, Norvegijos ir Moldovos konsultantais.

Lapkričio 28–30 d. Dubline, Airijoje, įvyko pirmasis projekto partnerių susitikimas, kurio metu aptarti numatomi projekto tikslai, būdai jiems pasiekti. Susitikime dalyvavo trys Plėtros padalinio specialistai.

24 pav. Gausi FAIRshare projekto komanda ir pirmojo projekto susitikimo kviestiniai svečiai

8.5. KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO 2018 M. ATASKAITA

9 lentelė. Profesinių kompetencijų tobulinimas

Eil. Nr.	Sritis	Mokymų tema	Darbuotojų skaičius	Trukmė akad. val.	Įgyvendinimo laikas
1.	Augalininkystė	AB Kauno grūdų žieminių kviečių veislės ir jų auginimo technologijos	1	8	Birželis
		Agrariniai ir miškininkystės mokslai: naujausi tyrimų rezultatai ir inovatyvūs sprendimai	3	18	Sausis
		Apmokymai darbo su azoto poreikio nustatymo matavimo prietaisais	21	84	Rugsėjis
		Augalininkystės mokslo naujovės ir technologijų plėtra	5	30	Birželis
		Biologinių preparatų gamybos ir naudojimo galimybės	35	140	Vasaris
		Dirvožemio gerinimas ir augalų mityba	48	576	Gruodis
		Ekologinio ūkininkavimo pagrindai	1	24	Spalis
		Ekologinis ūkininkavimas	5	40	Liepa
		Elementų balanso nauda – didesnis dirvožemio našumas	2	8	Kovas
		GPAIS praktinis naudojimas ir pakuočių apskaitos pertvarka	1	5	Lapkritis
		Inovatyvių technologijų taikymas ekologinės gamybos ūkiuose	8	64	Liepa
		Integruotos augalų apsaugos taikymas ūkyje	1	4	Spalis
		Internetinių meteo-stočių su kenksmingų organizmų plitimo prognozavimo ir modeliavimo įrangos mokymai	47	376	Spalis
		Jara trąšos, sieros efektas	1	8	Liepa
		Kalktrašės efektyvumas	1	5,3	Gegužė
		Kompleksinės paramos reikalavimų ir darbo saugos standartų įgyvendinimas	17	265,5	Vasaris
		Kompleksinės paramos reikalavimų įgyvendinimas ir ūkių vertinimas	1	8	Balandis
		Kukurūzų auginimo technologija ir sruatų stabilizatoriaus panaudojimas	5	5	Rugsėjis
		Kukurūzų diena	50	400	Rugsėjis
		Kukurūzų veislės	3	9	Rugsėjis
		Lietuvos Žemaitijos regiono ūkininkų laukų piktžolėtumo vertinimas	1	16	Birželis
Mikrobiologinių produktų panaudojimas šiuolaikinėse žemės ūkio technologijose	1	8	Spalis		
Patirtis ir galimybės prieš neeilinius 2018 metus	7	28	Vasaris, kovas		
Praktinės patirtys laukuose taikant augalų apsaugos technologijas	1	5	Gegužė		

Eil. Nr.	Sritis	Mokymų tema	Darbuotojų skaičius	Trukmė akad. val.	Įgyvendinimo laikas
		Projektas „Integruotos tiksliosios augalininkystės sistemos naudojimas siekiant mažinti produkcijos savikainą, didinti produktyvumą ir gerinti produkcijos kokybę	1	8	Kovas
		Rizikos valdymas taikant augalų apsaugos sprendimus 2018 m.	1	2,6	Vasaris
		Rūgščių dirvožemių kalkinimas – neišvengiama būtinybė	19	76	Vasaris
		Tarpinių pasėlių (posėlių) poveikis agrocenozėms	1	4	Rugsėjis
		Tarptautinė augalininkystės produkcijos paroda	12	192	Birželis
		Tiesioginių išmokų deklaravimo ir KPP plotinių priemonių naujovės 2018 metais	49	392	Balandis
		Tvarus dirvožemis – nūdienos ūkininkavimo pagrindas	8	40	Balandis
		Vakarų Europos selekcininkų lauko diena	4	16	Liepa
		Žemdirbio vasara	12	72	Birželis
		Žemės dirbimas NEW HOLLAND technika	1	16	Gegužė
		Žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną ir prognozavimą STEB	44	352	Kovas
2.	Gyvulininkystė	Atsakingas antimikrobinių medžiagų naudojimas produkcijos gyvūnams	1	10	Lapkritis
		Aukšto produktyvumo karvių šėrimas	1	32	Lapkritis
		Ekstremalių sąlygų įtaka pašarinėms žolėms	2	8	Rugsėjis
		ES projekto „Pažangūs mėšlo standartai tausojančiam maisto medžiagų tvarkymui ir emisijų mažinimui“	3	12	Kovas
		Gyvulių šėrimo gerinimas – racionalios priemonės antimikrobinių medžiagų naudojimo mažinimui	2	10,6	Kovas
		Inovatyvi pašarų auginimo technologija gyvulininkystės ūkiams	21	96	Rugsėjis, gruodis
		Klimato kaitos iššūkiai gyvulininkystėje ir priemonės neigiamų padarinių mažinimui	1	7	Birželis
		Naujų technologijų taikymas gyvulininkystės ūkiuose	12	92	Lapkritis, gruodis
		Pašarų kiekio skirtingoms gyvulių grupėms apskaičiavimas ir laboratorinių tyrimų nauda	12	72	Balandis
		Perspektyviausių žolių rūšių lietuviškos veislės – sėkmingai ūkio plėtrai	9	27	Gegužė
		Pieninių galvijų šėrimui skirtų žolinių pašarų gamybos ir kokybės aspektai	5	20	Birželis

Eil. Nr.	Sritis	Mokymų tema	Darbuotojų skaičius	Trukmė akad. val.	Įgyvendinimo laikas
		Pieno ūkių ekonominio potencialo vertinimo sistemos naudojimas, siekiant mažinti produkcijos savikainą, didinti produktyvumą bei gerinti produkcijos kokybę	6	24	Birželis
		Pievų botaninė sudėtis, tręšimo įtaka žolynų pašarinei vertei, kiekiui ir kokybei	12	48	Gegužė
		Produktyvumo kontrolė mėšinių galvijų bandų gerinimui – Lietuvos ir užsienio šalių patirtis	5	80	Liepa
		Siloso gamybai naudotos žaliavos kokybė ir vertė	9	36	Rugpjūtis, rugsėjis
		Sveiki gyvuliai – pelningas ūkis	2	12	Sausis
		Veislinių avių eksterjero vertinimas	1	5	Kovas
		VET CONGRESS LITHUANIA 2018 Galvijų sektorius	2	21,4	Kovas
		Žalienuų tvarkymas prekiniam pienu ūkyje	7	56	Spalis
3.	Ekonomika	Investicijos į miškininkystės technologijas	53	106	Balandis
		Komandinis darbas rengiant verslo planus	15	45	Vasaris, kovas
		Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse	56	252	Spalis
		Parama investicijoms į žemės ūkio valdas	62	279	Lapkritis
		Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai	33	99	Rugpjūtis
		Parama smulkiems ūkiams	60	210	Gegužė
		Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui, Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą	45	180	Liepa
		Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu	48	120	Vasaris
		Pirkimų organizavimas įgyvendinant projektus, pateiktus nuo 2017 m.	9	31,5	Sausis
		Projektų priežiūros rodikliai, jų monitoringas, sankcijos netinkamai įgyvendinantiems investicinius projektus	55	220	Balandis
		Projektų rengimas pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“	59	324,5	Vasaris
		ŪADT analizė naudojant programą „e- GEBA Ekonomika“	60	150	Rugsėjis
		ŪADT straipsnių ir informacinių lapelių rašymas naudojant „e-GEBA Ekonomika“	45	67,5	Spalis
		Ūkio veiklos rezultatų analizė. Prekių, paslaugų, darbų pirkimo taisyklių pokyčiai	51	204	Gegužė
Verslo projektų rengimas 2014–2020 metų ES paramai gauti, jų administravimas	9	352,5	Vasaris, gegužė, spalio		

Eil. Nr.	Sritis	Mokymų tema	Darbuotojų skaičius	Trukmė akad. val.	Įgyvendinimo laikas
4.	Ūkio apskaita	2017 m. pelno mokesčio deklaravimas	1	5,3	Vasaris
		Apskaitos ir mokesčių aktualijos	120	960	Spalis
		Apskaitos ir mokesčių naujovės	1	8	Rugsėjis
		Apskaitos, mokesčių ir paslaugos teikimo aktualijos	200	1600	Spalis
		Automobilių apmokestinimas PVM ir PVMĮ pakeitimai nuo 2019 m.	1	4	Rugsėjis
		Buhalterinės apskaitos paslaugų kokybės patikra	10	50	Birželis
		Buhalterinės apskaitos paslaugų plėtos ateities tendencijos. VMI išmaniosios mokesčių sistemos perspektyvos	28	112	Gegužė
		Darbo teisės naujovės darbdaviams, profesinių sąjungų atstovams, NVO ir visuomenei	1	8	Gruodis
		Darbo užmokesčio apskaičiavimas, apskaita ir apmokestinimas nuo 2018-01-01	2	12	Sausis
		Darbuotojų draudimas	1	5,3	Vasaris
		Didysis I ketvirčio seminaras buhalteriams	4	20	Sausis
		FADN in the Baltic States - from sketches 20 year ago to the modern systems	4	32	Gegužė
		Finansinių ataskaitų duomenų naudojimas ūkininko ūkio valdymo sprendimams priimti	1	8	Rugsėjis
		Gyventojų, vykdančių individualią veiklą pagal pažymą, buhalterinė apskaita	8	32	Vasaris
		Gyventojų, vykdančių individualią veiklą pagal pažymą, buhalterinė apskaita, PVM prievolės	4	16	Vasaris, lapkritis
		GPMĮ ir PVMĮ pakeitimai nuo 2019 metų	3	7,8	Birželis, rugsėjis
		GPMĮ pakeitimai nuo 2019 metų	21	86,2	Rugsėjis, spalio, lapkritis
		Individuali veikla pagal pažymą pradantiesiems	3	10	Rugsėjis
		Individuali veikla pagal pažymą, PVM prievolės	9	36	Rugsėjis
		Įmonių 2017 m. finansinės atskaitomybės rengimas ir mokesčių pertvarka nuo 2018-01-01	9	54	Vasaris
		Įmonių finansai	1	8	Spalis
		Komandiruočių dienpinigiai nuo 2018-07-01	1	2,6	Birželis
		Kompiuterinė buhalterinės apskaitos programa „e- GEBA Buhalterija“	23	236	Sausis, vasaris, gegužė, liepa
		Labai mažų ir mažų įmonių finansinės ataskaitos, mokesčiai, apskaita. Verslo formų palyginimas 2018 m.	3	48	Rugsėjis

Eil. Nr.	Sritis	Mokymų tema	Darbuotojų skaičius	Trukmė akad. val.	Įgyvendinimo laikas
		Metinės A klasės išmokų deklaracijos (FR0573) ir metinės B klasės išmokų pažymos (FR0471) pildymo tvarka	2	5,4	Sausis
		Metinės gyventojų pajamų mokesčio deklaracijos GPM308 pildymo tvarka	15	38,5	Kovas
		Metinės GPM 312 A ir B klasės išmokų deklaracijos pildymo tvarka, GPMĮ pakeitimai nuo 2019 metų	7	18,2	Gruodis
		Metinės pelno mokesčio deklaracijos forma PLN204 pildymas	1	2,7	Gegužė
		Mokesčiai praktikams 2018	5	30	Rugsėjis
		Mokesčių ir įmokų naujovės (ūkininkams)	1	8	Vasaris
		Mokesčių reforma 2019	2	5,2	Liepa
		Mokesčių, darbo užmokesčio reforma nuo 2019 m. ir finansinės atskaitomybės rengimas	12	72	Lapkritis
		Neapmokestinamojo pajamų dydžio taikymas. Mėnesinės pajamų mokesčio nuo A klasės pajamų deklaracijos GPM313 formos pildymo tvarka	2	8	Rugsėjis
		Nekilnojamojo turto pardavimas bei paslaugų, susijusių su nekilnojamuoju turtu, apmokestinimas PVM	5	13,2	Gegužė
		Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymas nuo 2018-01-01: naujausi pakeitimai, praktika, mokesčių apskaičiavimas ir deklaravimas	8	56	Vasaris
		Pasirengimas griežtėjančiam mokesčių administravimui ir kiti buhalteriams svarbūs klausimai artėjant mokesčių reformai	6	30	Birželis
		Pokyčiai ūkininko ūkio veiklos dvejybinėje apskaitoje	2	2,6	Rugsėjis
		PVM atskaita	1	2,5	Kovas
		PVM deklaracijos (FRO600) bei Prekių tiekimo ir paslaugų teikimo į kitas ES valstybes nares ataskaitos (FRO564) pildymas, dažniausiai daromos klaidos	1	2,6	Kovas
		PVM sąskaitų faktūrų, kreditinių ir debetinių dokumentų išrašymas, PVM sąskaitų faktūrų duomenų teikimas VMI (i. SAF)	2	6	Sausis, rugsėjis
		Respondentinių ūkių duomenų surinkimas kompiuterinėmis programomis	19	152	Vasaris
		Savarankiškai dirbančių asmenų valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokų apskaičiavimo ir mokėjimo naujovės nuo 2018 metų	4	10,4	Kovas

Eil. Nr.	Sritis	Mokymų tema	Darbuotojų skaičius	Trukmė akad. val.	Įgyvendinimo laikas
		Superbuhalteris XIX	2	11	Sausis
		Superbuhalteris XX	2	13,2	Balandis
		SUPERBUHALTERIS XXI -didysis III ketvirčio seminaras buhalteriams	2	14,6	Rugsėjis
		Ūkininko ūkio finansinės apskaitos ypatumai	2	8	Rugsėjis
		Ūkininko ūkio finansinės apskaitos naujovės	1	6	Birželis
		Ūkio veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymas ir apmokestinimo aktualijos	17	272	Lapkritis
		Ūkių apskaitos duomenų surinkimas ir metodinė analizė	182	1456	Lapkritis
		Žemės ūkio veiklą vykdančių subjektų mokesčiai, apskaita ir finansinių ataskaitų rengimas. Mokesčių reforma nuo 2019-01-01	1	6	Spalis
5.	Darbų sauga	Cheminių medžiagų valdymas įmonėje – mažesnis poveikis aplinkai ir sveikatai	2	13,2	Balandis
		Darbuotojų sauga ir sveikata 2018	9	54	Vasaris
		Darbų saugos ir priešgaisrinės saugos paslaugų aktualijos	8	56	Gruodis
		DSS specialistė (006)	1	8	Balandis
		Įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovų ir atsakingų asmenų priešgaisrinės saugos mokymo programa	1	8	Kovas
		Naujovės ir pasikeitimai darbų saugos ir aplinkosaugos srityse, nelaimingų atsitikimų mažinimas ir prevencija kitaip	7	35	Gegužė
		Privalomosios pirmos pagalbos mokymai	1	8	Gegužė
		Profesinė rizika, kaip nuolatinė stebėseną. Naujausių teismų praktika DSS srityje	8	32	Birželis
		Saugus darbas su pavojingomis medžiagomis	7	42	Spalis
6.	Miškininkystė	Apvaliosios medienos matavimo būdai ir apvaliosios medienos gabenimas	4	8	Sausis
		Mišakai: kirsti ar nekirsti? Ne viskas taip paprasta, kaip gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio	2	8	Lapkritis
		Miško atkūrimas ir įveisimas	4	8	Vasaris
		Miškų ir ekologijos fakulteto mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros 2017 m. apžvalga	4	20	Kovas
		Plynųjų kirtimų poveikio miško ekosistemų biologinės įvairovės dinamikai tyrimai	3	19,8	Gegužė
		Racionalus miško naudojimas – darnaus miško ūkio pagrindas	6	42	Balandis

Eil. Nr.	Sritis	Mokymų tema	Darbuotojų skaičius	Trukmė akad. val.	Įgyvendinimo laikas
7.	Bendra	20697-1: Implementing and Managing Windows 10	1	40	Lapkritis
		20743C: Upgrading Your Skills to MCSA Windows Server 2016	2	106,6	Spalis
		Archyvinių dokumentų tvarkymas ir apskaita 2018 metais: aktualūs reikalavimai ir jų praktinis taikymas	1	6	Balandis
		Certified Network Defender v1	2	106,6	Lapkritis
		Darbo teisė 2018	1	5	Vasaris
		Duomenų apsaugos pareigūnų akademija	1	16	Birželis
		Efektyviausi skolų išieškojimo metodai	1	3	Balandis
		ES bendrasis duomenų apsaugos reglamentas: teisiniai aspektai ir praktiniai patarimai	1	5,3	Lapkritis
		ES Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) įgyvendinimas. Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos rekomendacijos	2	12	Balandis
		HR Savaitė Lietuva	1	18,6	Spalis
		Implementing and Managing Windows 10	1	40	Lapkritis
		Inovacijų dienos 2018	3	9	Birželis
		Integruok, Rinkodaros komunikacija 2018	1	6	Vasaris
		Ižanginiai procesų valdymo mokymai	15	120	Birželis
		Kaip „parduoti“ audito išvadas vadovui ir įgalinti jį veikti	2	16	Rugsėjis
		Laisvės ribos reklamoje: kada kūrybą riboja teisė	1	7	Kovas
		Lietuvos žemdirbių interesų atstovavimas, siekiant sklandaus BŽŪP įgyvendinimo po „Omnibuso“ pakeitimų ir priimtinių BŽŪP 2021-2027 m. nuostatų	4	48,8	Gruodis
		Nauji dokumentai pagal LR Darbo kodeksą	2	13,4	Kovas
		Paslaugų portfelio valdymo principai: nuo rinkos analizės iki vertės inovacijos	12	384	Gruodis
		Personalo valdymo standarto pagrindinė programa	1	80	Rugsėjis
		Pirmo Lietuvos CRM sistemų naudojimo tyrimo rezultatų pristatymas	2	8	Birželis
		Praktinis lietuvių kalbos redagavimas	1	10	Lapkritis
		Problemų sprendimas pasitelkiant IT technologijas	1	24	Kovas
		Procesų valdymo mokymai specialistams	5	40	Birželis
		Projektuojame ateitį: žemės ūkio perspektyvos Lietuvoje	1	3	Gegužė
		Rinkodarinių pusryčiai: Pokyčių komunikacija	1	5,3	Vasaris
		Seimo sesijai pasibaigus: buhalterio darbą keičiančių teisės aktų taikymas ir mokesčių reforma nuo 2018-01-01	1	7	Sausis

Eil. Nr.	Sritis	Mokymų tema	Darbuotojų skaičius	Trukmė akad. val.	Įgyvendinimo laikas
		Sekretorių, biuro administratorių darbo efektyvumo gerinimo būdai ir priemonės	1	8	Balandis
		STRESS-OFF darbe ir kaip su juo susidraugauti?	1	4	Lapkritis
		Teisiniai asmens duomenų apsaugos klausimai personalo vadovams	1	8	Sausis
		Teisiniai asmens duomenų apsaugos klausimai rinkodaros vadovams	2	16	Vasaris
		The Project Management Professional (PMP) exam - „Exam Preparation Program“	1	46,7	Spalis
		Valdymo apskaitos problematika: nuo savikainos iki pelno ir pinigų srautų valdymo	2	12	Vasaris
		Veiklos ir valdymo auditas funkcijų peržiūros aspektu. Auditoriaus darbo dokumentai	1	6	Lapkritis
		Žmogiškųjų išteklių valdymas – darbuotojų atranka ir motyvacija	1	10	Balandis

10 lentelė. Bendrųjų kompetencijų tobulinimas

Eil. Nr.	Sritis	Mokymų tema	Darbuotojų skaičius	Trukmė, akad. val.	Įgyvendinimo laikas
1.	Bendra	Efektyvių pardavimų valdymas VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyboje	38	608	Gegužė, spalio
		Integratorių mokymai	1	74,6	Rugsėjis
		Įvadas į Konsultavimo tarnybos veiklą	26	400	Vasaris, liepa, lapkritis
		Kokių kompetencijų reikia, siekiant sėkmingai valdyti pokyčius organizacijoje	79	1264	Gegužė, birželis, lapkritis, gruodis
		Kompiuterinis raštingumas	6	80	Lapkritis

8.6. KONSULTAVIMO TARNYBOS BENDRADARBIAVIMAS

11 lentelė. Bendradarbiavimas

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos
Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras prie ŽŪM
LR valstybinė darbo inspekcija prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos
Lietuvos augalų apsaugos asociacija
Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai
Valstybinė mokesčių inspekcija
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
Regioniniai aplinkos apsaugos departamentai
Aplinkos apsaugos politikos centras
Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos
Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras
Lietuvos gamtos fondas
Žemės ūkio paskolų garantijų fondas
Lietuvos darbo biržos teritoriniai skyriai
Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija
Lietuvos ūkininkų sąjunga
Lietuvos miško savininkų asociacija
Agrocheminių tyrimų laboratorija
Lietuvos pieno ūkių asociacija
Asociacija „Slėnis Nemunas“
Lietuvos centrinė kredito unija
Valstybinė miškų tarnyba
VšĮ Lietuvos Respublikos apskaitos institutas
Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Gyvulininkystės institutas
Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas
Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras
Lietuvos grūdų augintojų asociacija
Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos
Gamtos tyrimų centras
Aleksandro Stulginskio universitetas
Lietuvos sveikatos mokslų universitetas Veterinarijos akademija
Lietuvos sporto universitetas
VšĮ Vilniaus universitetas
Vytauto Didžiojo universitetas
VšĮ Vilniaus kolegija
VšĮ Kauno kolegija
Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla

Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras
Akademijos gimnazija
Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija
Lietuvos kiaulių augintojų asociacija
Panevėžio PRC
UAB „Dotnuvos eksperimentinis ūkis“
UAB „Šilutės veislininkystė“
UAB „Panevėžio veislininkystė“
UAB „Šeduvos avininkystė“
UAB „Upytės eksperimentinis ūkis“
UAB „DeLeval“
UAB „Ernst & Young Baltic“
Konsultacinė įmonė UAB „CRC Consulting“
Adizes SYMBERGIC konsultacinis institutas Lietuvoje
UAB „Medicinos bankas“
AB Lietuvos paštas
AB „Šiaulių bankas“
AB „Luminor bankas“
AB „SEB bankas“
AB „Swedbank“
AB „Auga Group“
AB „Jonavos grūdai“
VšĮ Aleksandro Stulginskio universiteto mokomasis ūkis
VšĮ „Tęstinio mokymo ir konsultavimo centras“
VšĮ „Plėtos ir informacijos centras“
„Vereinigter Hagelversicherung VVaG“ filialas „VH Lietuva“
Danijos žemės ūkio konsultavimo centras
Latvijos žemės ūkio konsultavimo ir mokymo centras
Airijos žemės ūkio ir maisto plėtos institucija Teagasc (Airijos žemės ūkio konsultavimo tarnyba)
Švedijos ūkininkų federacija
Švedijos žemės ūkio ir aplinkos inžinerijos institutas (JTI)
Graikijos kompanija „Draxis Environmental S.A“
Palenkės vaivadijos Šepetovo žemės ūkio konsultacijos centras
Lenkijos Konsultavimo centras „Brwinow“
Suomijos žemės ūkio konsultavimo įstaigų asociacija „ProAgria“
Estijos Kaimo plėtos fondas Rural Development Foundation
Graikijos mokslinių tyrimų ir technologijų organizacija “The Computer Technology Institute & Press Diophantus”
Europos žemės ūkio ir kaimo konsultavimo tarnybų forumas (EUFRAS)
Kėdainių r. savivaldybės Dotnuvos seniūnija
Akademijos kultūros centras
UAB „Optikos pasaulis“